

I.
Latvešu kustonu teikas un
kustonu epojeb kustu, u poemu cikls.

Ka' jau mūsu varonu epā pateicīgi, kustonem piekrita zināma loma, tā nu mūsu kustonu teiku gaitai sekojot, šo savado dabas dziju pētījot, nonāksim pie mūsu oriģināla kustonu epa, jeb k. p. cikla.

Par to jau dzirdēju sakumus, kā mazs puika, no savas vecmāmiņas, ka senos laikos izgājuši sev jau māju dzīvnieki ^(vērsis, auns, sunis, runcis, gailis) sev jauni saimnieku meklēt. Tie gājuši, gājuši, līdz pienākuše tumsa. Tad tie pānakti apmetušies kādā pirtī: Vērsis ar aunu preekšnamā, sunis ^{ar} funci krasnes preekšā un gailis pirts-angšā. Ap pusnakti nācis zaglis, sūtīts no savam nepridabam islūkot, kur varētu selausties. Ar mokām tas atkāpis pirti. Krasnes preekšā tas gribējis eeskielt ūguni, bet tur viņam vens spēvis acis un kāds otrs kampis pie ciskām, nevarēdams isturet, tas iskrejis preekšnamā, bet te atral ^{kāds vens} tam devis tādu duku pasivžos, ka it elpu pazaudējis un kāds otrs ar dakši to is, grūdis pusdzīvu pa durvim ārā. Pēdēgi no angšas saucis gan tas visbriesmīgākais: „Tado' man to!” — Ja tā nagos būtu svītis, tad vis nebūtu dzīvs palicis.

Tapat vecmāmiņa stāstīja šo-to par meža putneem, zvēreem, pām, par pūci, cir. briesmīga ta esot, ka ar savadu kleegānu protot gaki spēlabināt. Ja tas tai pienākot klāt, tad ta secēlot savu venum kāju korā un otru zaka mugurā. Ja tas zakis esot stiprs, tad tas projam skreidams pārplēsot pūci, ja nē, tad pūce to saplosot un apīdot. — Kāds aplūkojot pūces perekli, esot to zobojis: „Ak tu pū, cite, tavu smuku bērniņu!” — Ja atbild: „Kur smuka mātē, tur smuki bērni!” Tad zogalis teicis: „Platām acim, laelu galvu... Mē kam ta ee, saukusis: „Tēvei, vellei pēdzimusi!” —

Tie Sabiles vītološ esot allažin ūpis vaidejis — brēcis. Tas esot apnecis kādam kungam, kurš nēmis un to nošāvis. Pie tam ūpis kristams esaucies: „Vai mani laelīni, vai!” —

Pora kajā esot viņas jaunās gadās bijis vilku midzenis un mājās varejuši dzirdēt vilkus kancam. Tie dažreiz seklieduši sētā, kur ar sunem kavušies un vīreem Bijis ar mēslu dakšām

1) Tā sauca puvainu starp laelu mežu un Devas mēslu — laistu zogu.

2. *tas ja-aistrec projam. Tad varejuši ar dažreiz vilku sastapt us cēla. Tai kādai spēcīgai meitai us kaimiņecem ejot, skrējis kāds leels sunis virsū. Par ^{laime} tur pat gulejuse kāda ragava uskala, viņa to rampuse un spērase ar to zveram pa degunu. Tas tulin bijis beigts, bijis vilks.*

Vecmāmiņa mums bērņecem ^{brēcni zēmonuģtrecem,} nelāva šo zveru pee vārda saukt. Ja to darot, tad dabunot to tai gadā satikt. Bija jāpetek ar vārdu meža vecis.

Viņa stāstija arī par lapsu, kā ta peemānizuse zvejņecku un pēc tam vilku. Zvejņeckš braucis ar sažvejotām zivim us mājām. To saoduse lapsa un likumu mesdama aisteiguses tam preekšā, no guluse us cēla, isliindamās pagalam esam. Zvejņeckš klāt peebraucis, ta uscēlis un uslicis pee savām zivim, preekadamees, ka nu sevoai bis jāuks kažoks. Bet lapsa nu tix meelojusēs ar zivim un beidzot pēdejas metuse us cēlu un pate nolēkuse no ragum un vēl no mestās vel uslasidama, izgama. Te peenācis vilks un vaicajis, kā min, ko tu ēd? Ta atbildejuse: zivis ēdu. — Kur tu tās dabuji? — Ja, zvejoju. Dod man ar? — Ej, zvejo pats! Kā to dara? — Ej pee dīka, se leec asti ālinģi un turī, kamer tai preekēdās zivis. To ilgaki turasi, šo vairak zivju preekērses. Vilks nu tā dara. Aste esalot, ka ne, var ne pakrustinat. Tad sār lapsa saukt: Se! se! ceema suni, vil, kam aste peesaluse! un aisskrej pate mežā; bet vilks redzēdams, ceema sunis ar leelu trāci āmp skrejam, isrāva savu esalušo asti līdz klaukam plīku arā un aisskrejā ^{vairaj} kā apsvilis projam. —

Par jaunu aunu un vilku viņa stāstija tā: Pavasari vilks sastapis ar aunu pee upes. Tee dzēruši veens veenā, otrs otrā pusē. „Tu man sajauc rudenī! es tevi ēdišu!” ussaucis vilks aunam. „Ne-ēd vis mani tagad vāju; bet gaidi līdz rudenim, kad bišu trekus lapis,” atbildejis auns. „Labi,” sacijis vilks. Norunajusi pee šis pašas upes rudenī satiktees, tee skīrušees. Kad bij atnācis rudenis, tad tee dzēruši atral pee upes un auns nu spēcīgā balsī saucis vilkam: „Atver nu labi platu savu rīkli, es skrešu tur dzivs eeskā!” Vilks atplētis rīkli. Auns skrējis un devis vilkam tādu spērsenu, ka tas atsprādžis augšpēdu, bot auns aissāvees kā vejs prom. Kad vilks

no apdulluma atgirda, tad tas sacija: „Nezinu, vaj cestroreju cestsā,
vaj garām.“

Kad bija varbut gadus 10 vecs, tad dzirdēju no mūsu mežsārga
Dzērgzveera stāstam sakarigu, plašu episku stāstījumu par karu, ko
Dzeva mestā ezara, Laimuma galā, veduši meža putni, Četrkāji ar div,
kājēm.

Te nu kādi vārdi vispār tā par mūsu tautas-, kā run,
stonu ēpu. Tapat kā pēe vācēm, tee ir ilgus gadsimtus dzīvojuši,
Cirkulejuši tautas mutē. Kā J. G. v. Flippala laiku (1741-1796) jau mek.,
leja pēdas mūsu varonu teikām (romānā, Lebensläufe nach aufsteigen,
der Linie), kā Vilmarss savā „National-Literatur“ I. jau aistrāda us leisu
un latvseiu kustonu epu (249. l. p.).

Jēbsu pēe frančēem ir kustonu eps agrar apstrādats, mekā pēe vācēm,
un nevās vis absoluti nolēgt, ka frančēem nebūtu savas pašu kusto,
nu teikas bijūtas, tad tomēr lai klausāmes, ar kādu pārspīletu lef.,
numu Vilmarss runā par vācu kustonteiku (248. un 249. l. p.):

„Durch die Beschränkung der Sage auf jene deutschen Waldthiere
zeigt sich uns die Thiersage als eine echt und ursprünglich deutsche
Sage; mögen wir dieselbe auch im frühesten, jenseit aller Geschichte lie,
genden Anfange mit unsern Stammes verwandten, den Indern und
Griechen, getheilt haben - bei diesen sind nur Zweige und Blätter und
einige vereinzelt Blüthen des kräftigen Sagenstammes übrig geblieben,
welcher auf dem Boden der deutschen Poesie allein gewurzelt hat; alles
andere was unsere Poesie darbietet, theilen wir mit andern Völkern
der Erde: Mythos, Heldenepos, Lyrik, Didaktik, Drama - und in man,
chem sind uns andere Nationen überlegen - die Thiersage und das
Thierepos haben wir ganz allein. Nur von den Deutschen gilt das, was
ich vorher von dem Natursinne, der Liebe zu der Natur und der Fähig,
keit, sich liebevoll der Natur anzuschliessen, sagte, in seinem ganzen
und vollen Umfange: dem griechischen und römischen Altatum war
diess Naturgefühl völlig fremd, bei dem Hindu ist es zum Natur,
dienst und zur Naturknechtschaft geworden, einzelne Stämmen dessel,
ben haben gewisse slavische (soll heissen baltische?) Stämme so wie die Lit,
thauer und Letten. Allen diesen Völkern fehlt darum die Thiersage und

4. Das Thiersepos gänzlich, oder doch in dem Zusammenhange, der die Sage zur Sage macht oder das Epos gestalten hilft. Doch nicht einmal allen germanischen Stämmen darf Theilnahme an diesem Zweige der Naturpoesie zugesprochen werden: es sind hauptsächlich nur die Franken, denen er angehört; unsere nördlichen Stammesbrüder, die Angelsachsen und Scandinavier entbehren der Thiersage, wie es scheint, eben so gänzlich, wie die keltischen Nationen. — Ihre Heimath ist die Mitte des westlichen Deutschlands, Nordfrankreich mit Flandern (wo deutsche Elemente vorher schonend blieben, und dem Dialekt und der Poesie dieser Gegend den Sieg über die weichere und tönendere provençalische Mundart und Dichtung verschafften; in das südliche Frankreich ist die Thiersage niemals gedrungen) und später wieder das nördliche Deutschland.

Peegrээzisiimes nu atral savam kustonu teikam.

Kā vilks eetivis kāzās.

Kādām saimneekam bijis vees sunis, kurš pa mežu skrāidi, dams, saticees ar vilku un ar to sadraudzejes. Kad reiz mājās dzēvuši kāzās, tad sunis kaulus grauздams, atcerejes savu draugu, atvedis to kāzās un paslēpis paklētē, kur pēnēsis tam no savam gārdumēem. Teem laimejes arī pee alus peektapt, kur ^{vilks} kreetri peesicees. Tā dabujis jāutru dūšu, vilks teicis sunim: „Bet nu, brāl, es taurēšu!” Sunis saucis: „Ceet klusu, nebūs labi!” Tik ar pūlam tam isdevees vilku apneerinat.

Bet kad dzirdējis kāzu muziku, tad sunis vaits nespējis pēdzērušo draugu novaldit. Tas sācis pilnā rēklē piust valam.

Kāzneski tūlin pamanijuši savado pūteju, saskrējuši ar run, gāin un dakšām un sākuši to slānit, tū ka vilkam tik ar beelām mokām un saplacinātu ādu isdevās aissprukt no mežu.

Medneeks ar runci suna vēstā. Jm. 198. P. P.

Kādām medneekam ar runci daudzreiz gadijees bes kāda medi, juma atgrestees mājās, bet veenreiz tam laimejes nošaut beelu bēdi. Pēeska pilns viņš stēidzās us mājām pēc zirga, ar ko medijam, pārvest. Runcis palika pee brēža par sārgu, laižidams tā asinis un ne-cedams nekur prožam.

Runcim breedi sargot, gadījās daļēem zvērem garam est. Promais nāca lācis, tad vilks, tad lapsa un pēdīgi zāķis. Lācis ceraudzidams breedi zemē gulam un runci laizām ta asinis, domā pēc sevis: "Tev mazs nokodis tik lelu! Tas gan laikam ir varen stiprs." Rādīdams saveam draugēem šo brīnumu, viņš saka: "Vaj mēs šo zvēru neva, retu dabut savā beedribā?" Lapsai, gudrinecei, ir tūlīn labs padoms pēc rokas. Ta saka: "Tas ir veegli un ātri isdarāms! Es saceēšu pēc zoss. Lāci, tu dodēes pēc medus! Vilks, tu steidz us kaimiņēem pēc katā! Un tu, zāķit, paliec te pat un kurvini branqu uguni!"

Viss notika, kā gudrinece pavēleja. Katrs gāja steigjūs pēc vadotā darba. Lācis ismekleja ugunskurim tādu veetu, no kurās vējš visla, bar nestu runcim smaržu virsū. Nebij ilgi, kad arī tee trīs bij atpa, kaļ. Vilks lika katlu us ugunskurā, lācis tēcināja medu no stropa katlā un lapsa meta zosi, vēl kādas reizās nolaižijuse, katlā medū.

Kad viss tas bija noticis, tad tee katrs mekleja savu veetu, kur pa, slēptes, lai varetu labi noskatītes, ko runcis darīs. Lācis uskāpa pcedē, lapsa ar zāķi paslēpās krūmās, bet vilks celīda tur pat pēc ugunskurā žagaru čupā, tik aste veen palika ārā.

Fau runcim dousku atsit degunā cepša smaka, un viņš kūdal arī dodās us to pusi, no kurās cepeti sa-odis, bet puscelā tomēr gae, žās alpakaļ pēc breeža. Fak smaka nāk no jauna virsū, tik lela un gārda, ka runcis ne pavisam vairs newar noceestees. Nu viņš atstāj breedi, dodās pa smakai us cepša pusi un, klāt tapis, sāk to tūlīt est.

Vilks, to redzēdams, nazin ais praeku, ko darīt. Viņš sit ar asti us zemes, ka paukst veen. Runcis domā, ka pēles dauzās pa žaga, ru čupu un ceraudzidams vilka astes galu, klīp tam ar visēem nageem virsū. Vilku sagrābj nāves breesmas. Tas šaujās kā zibons augšā, par kaklu, par galvu laiždamees projam, ko nazi nes. — Runcis arī nobistois un šaujās kā loda pcedē augšā un taisni lācim virsū. Šīs nāves breesmās gūžās no pcedes zemē un nolauž kaklu.

Lapsa ar zāķi, to redzot, smējās usmeedamees tā, ka zāķim pārplīsa lūpa.

„Suns par vilka skroderi”. Im. 196. l. p.

Vilks reiz prasija kakim, vaj nezinot kādu skroderi, kas mān labus kaņķokus sūt: „Gribu likt sūt zemai kaņķoku.”

Kakis aisveda vilku pee suna un sacija: „Tis ir loti labs kaņķoku skroderis.” Vilks prasa sunim: „Cik ādu kaņķokā isēet?” Suns ātri atbaca: „Devinas kaņķokā, desmit apkarlē”. Labi! Vilks atnesa devini jēri kaņķokam, desmit apkarlei, bet suns tos visus apēda un nēmaz kaņķoku nēduva.

Pēc kāda pusgada vilks klat un prasa savu kaņķoku. Suns, ko dzirdedams, loti isbijās un kasija ais ausim, bet vilks, saskaitēes, sakampa suni ar katnām un aprija.

Sunis isdodās arī ^{vilkam} par kurpmaeciu. ^{un vilku nēduva} Ik. prof. P. Imita, Latv. pasakas un teikas I. (Rigā, 1925) 196. l. p. — Arī lapsa figurē par vilka skroderi. Ik. ibid. Latgalešu isloksnē. 197. un 198. l. p.

Loiru. jeb meža kustonu karš ar māju kustoncem.

Reiz kāds saimneens isdzinis no mājam nespēcigu palikušu suni, kas tam usticami bija kalpojis. Suns aisgājis Gabalīnu pagājis, serauga: nāt issalcis vilks. Vilks aisstājees celā, draud suni apēst. Vājais, panīkušais sunis manigi teicis vilkam: „Devs zin, vajes tev bišu pēc gāršas, pats taču redzi, cik novārdzis un nonticis esmu. Daudz gudraki būtu, ja mani kādu laiku pabarotu, tad tu varetu visus savus ^{bērnus} saaicinat un katram atlektu pa gārdam kumosam. Suns padoms vilkam patīca. Tas celica suni apses dobumā un ba voja ik deenas ar galu. Pēc kāda laika vilkam šcitis, suns deezgan jau treks. Nu saaicinājis savus bērnus, islaidis suni no dobuma sacidams: „Re, te nu būs mikssts kurnoss gan!” Tas sunis pee labās ba ribas nebija tik nobarojees veen, bet arī spēkā pēnēmees. Tāmdēl tas, līdz ko paticis valā, esaucees: „Ja mani ne-edi vāju, nespēcigu, tad kažad gan vairs ne-apēdisi atspirgušu un spēkotu. Ja vēlees, mēs varam karot!”

Vilks redzedams, ka nu ir naģōs, teic sanim: „Klausees, noruna, sim tā: kaņķosim tūlin tētu pee šās pašas apses, tu ar saveem palī, geem, es ar saveem, un kas paliks usvaretājs, tas lai otru apēd.”

Sunis bij ar meervu. Abi divi tagad isskēvās.

Ritā agri jo agri vilks ar saveem paligeem pee apses vlat un nostājas tā: lācis usrāpjis apšē, lapsa ceļeen žagaru čupā, vilks paslēpjis krūmīs. Lācis, nokā vīrodams, peepēži ceranga: pretneeks nāk. Vilks vaicd: „Faki, kādi paligi sunim ir?”

Lācis skatās, skatās, beidzot teic: „Sunim trīs paligi: papreektu nāk vrens kungs pelexā usvalkā, nesdams lixu zobenu pa pleceem (runcis). Tam parak, nāk leela, leela seeva, leelas darsās pa plecu (kaza). Pats beidzamais ir brašs zēns, tas laisam nežēlīgs laupitajs, jo svārki notraipīti asinim un ais jostas leels cirvis (gailis).”

Lācis, vilks un lapsa aplam baididamees no tādeem suna pa, ligeem, ne kustet vairs nekust... Atnākušī pee apses — nevrens pretneeskū nesedz. Sunis savus paligus gan mudina, bet šem tikai prāto, est maklet. Karis (runcis) pee-est pee žagaru čupas lūkot: vaj nav kāda pele? Te nevilus pamana lapas astes galinu, viņam šaut, ka pele, un metās vīrsū. Lapsa bailēs domā: suns ar paligeem jau viņu apcēlis — paslēpjis vēl dzilani žagarīs.

Pa tām stāpām kaza bija preegājuse pee apses, pacēluse galvu us augšu, taisidamās zarus graust. Te lācim nokā esāujās prātā: nu pretneeks apšē bis augšā, viņam mugurā. To nenogaidot, tas lec zemē, taisni us žagaru čupu, lapsai vīrsū. Pa zarcem braždamees, lācis ne veen pats nāvīgi sasitās, bet lapsu lai nosita līdz. Vilks vedzedams, ka paligi pagalam, nenocetis vairs, eskrēja mežā. Bet sunis ar saveem paligeem pārgāja preecigs mājās. —

1. Variants.

Reiz sunis ar lapsu sastrīdejis, kam stiprari draugi. Pēdīgi no, spreeda, isprovet draugu spēku ar karu. Katrs var ņemt līdz divi kara vīrus, bet kas tiks usvarets, tam jāmirst arī pašam. Kara lauks tapa apzīmets mežā, ne tālu no tās mājas, kur sunis dzīvoja.

Notiektā laikā drīz veen seradās kara. Laukā lapsa ar meža-cūku un lāci, bet sunis nokavejis, nevarēdams tik isā laikā da, but savus boedous. Viņš aicinājis vispirms ērzeli, bet tas aisbil, dinājes, ka saimneeks viņu esot nostrādīnājis un vint nevarot est.

8. Tad sunis gājis pēc vēša, bet tas ar' atsacījies, teindams, ka vakar, cini ārdot, esot samaitājis veenu ragu tā, ka tagad visa galva sāp.

Lai nu jau klāt un, kas ne-eradisees, tas būs kaņķu pazaudējis. Ko nu sunim darīt? Stiprāku draugu nedabūjis, viņš aicina ka, ki ar gaili, kuri ir ar meenu, eet sunim palīgā. Tā nu steigzīs visi trīs uz mežu, lai nenokavētos par daudz.

Lapsa nevardama savus pretneekus sagaidīt, paskubina lāci, lai uskāpjot eglē palūkot, vaj viņi jau nenākot. Lācis arī uskāpj, apskatās un tūlin pastāsta, ka nākot gan. Lapsa jautā: „Vaj vēl tālu?” Lācis atbild: „Drīz jau būs klāt.” Lapsa taujā: „Vaj esnaidneeki nar ap, brunoti?” Lācis stāsta: „Veens velk leelu boni sev pakal un otrs ir pa, cēlis divus leelus zobenus gaisā. Tas tik kleedz veen: padod man, pa, dod man.”

Meža-cūka to dzirdedama, sāk raktees sūnās, bet lapsa ussue lācim, lai kāpjot zemē un kaisotees us cīnu. Lācis atbild, ka tas ne, kāpsot vis zemē, jo eglē esnaidneeki to nevarot saredzet. Lapsai paleer bail un tā laiž tik mežā esnšā, bet meža-cūka jau ir tā erakusēs sūnās, ka tik vairs astes galinš palicis ārā.

Atnāk nu sunis ar saveem kara vīteem, bet esnaidneeku ne jūtīn nejtīt. Sunis stāsta, ka teem laikam celā būšot kāda klisma gadījuses, varešot te pat pagaidīt un atpūstees. Gailis sasit spōis, mus un stiprā balsi usdzeed savu dzesimū. Cūkai no bailēm sāk aste droebet. Kaņķis domā, ka kur ir pele, tūlin caps vīrsū. Cūka us, trūkstās un aismūk mežā, bet ^{nu} tārī kaņķim usnāk nāves bailes un tas usskreen eglē angšā. Lācis domadams, ka nu šim būn vīrsū, nokrīt no egles kā pelavu maiss un laiž lekas valā mežā esnšā, ar tam kad nu arī kaņķ bija beidzees.

2. Variants.

Kādu reiz gājis sunis Poģis uz mežu pastaigatees un saticis vilku. Vilks teicis: „Poģi, es tevi nokodišu.” Poģis atbild: „Cik tad tev no manis būs? Atnāc labak svēt vakar pēc manis — mums būs kāzas, kad pacsenāšu tevi.”

9.
Ivētvaķaru vilks aisgājis pea suna. Sunis evedis vilku pa
lodziņu pagrabā. Tur bijuši rausi, gaļa un brandvīns.

Vilks ātri pēdzē^{os} un teicis sunim:

„Poģi, brāl, es auresū.”

„Nē-aure!” sunis beedinajis.

Vilks tomēr neklaujis un aurejis, cik spēka. Kāzmeeki isdžir,
duši vilku pagrabā un nosituši to.

Otrā deenā Poģis atkal gājis mežā pastaigates un saticis vilku
māti. Ta prasijuse Poģim, kur tas liciis viņas vīru.

„Tā un tā noticis!” sunis istāstijis. Bet vilku māte teikuse,
ka Poģim jānārot us karu. Nospreduši apakš vena koka karot.
Sunis dabujis karī un gaili par paligeem, bet vilku māte lāci un
maža-cūku.

Lācis un meža-cūka sanākuši, bet suna draugu vēl nebijis
klāt. Meža-cūka paliduse apakš žagaru čupas un lācis uskāpis koka.
Pēc britina meža-cūka lācim prasijuse: vaj nenārot? Lācis attei-
cis: „Nāk, nāk: mazs, mazs vīrind, runga pār pleceem un otrs
tā leelās: pag, pag, blēdi, zagli!”

Nacirk ilgi, karis atrāk un eerauga mežacūkas asti no žaga.
veem arā, domā: ta pele, un klūp vīrsū. Mežacūka bailis aisskrej
ar visu žagaru čupu projam. Karis savu kārt pārbijses, sverej tai
kokā augšā, kur tūp lācis. Lis redzadams, kā cūka usvareta, do-
mā, ka nu arī viņam klāses nelabi, lec no koka zemē un
aplām sasitās. Gailis, kurš bij ushaides ta paša koka galotnē,
sasit no brūnumeem spārnus un dzeed: kixarigū!

Lācis saticis mežacūku, paica, kā tai klājes?

„Vai deenīnu!” ta teic, „tas zvērs tik tik asti menovāva!”

„Es atkal sasitu us celma nejauci gūžu,” sūdzejās lācis, „to-
mēr laime vēl deesgan, ka tiku projam, jo tas zvērs, kam abās
sānās cirtamais, no paskaļas kleegtin kleedza: „Ar, vad tevī
biitu dabujis!”” 3. var. csk. Im. Luostrijē arams ganā. — 4. var. Im 204. l.

Sunis isdodās vilkam par kurpmeeku. (Im. 214. l. p.)

Kādam saimneškam sunis bija kalpojis ilguš gadus, bet vad vairs
nevareja kalpot, tad saimnešs to padzina. Nu sunis gāja pa laukneem,

pa mājēem īst meklēdams, bet nevarēja nekur dabūt. Tē satīra vilku. Vilks prasa: „Kur tu, brāl, esi?”

„Esi darbu meklēt.”

„Kādu amatu tad tu strādā?”

„Esmu kņūpnieks.”

„Ai, kņūpnieka kņūgs!” vilks saka, „vaj nevari tad man pašūt zābakus?”

„Kāpēc ne?”

„Bet cik tev vajadzēs par zābakēem? Noliksim!”

„Man vajadzēs, mazākais, veenu kumeli, veenu telu, veenu avīnu.

Labi! Otrā deenā vilks klāt ar kumeli, ar telu, ar avīnu. Nu, bet par cik ilgi laikū zābaki būs gatavi?”

Sunis apdomāja, apdomāja, cik ilgi pietiks tam īst, un atbildēja: „Pa divi mēneši vari nārt parat.”

Paģāja divi mēneši, vilks klāt, lai nu dodot tos zābakus.

Sunis sedod vilkam jēra nagus un saka: „Tē ir tavi zābaki!”

Vilks ismaucās zābakus veenadi, otradi, bet paģāja nāģā. Kāpēc tik mazus esot šūvis?

Sunis atbild, ka ādas par maz bijis. „Atved man leelakus lopus, tad uztaisīšu ar leelakus zābakus!”

Nu, kādus lopus tad vajaga?

„Kādus vajaga? Atved veenu kņētnu ēzeli, veenu vērsi, tad būs zābaki!”

Labi! Vilks atveda kņētnu ēzeli un leelu vērsi. Nu, us ku, us laikū nu būs zābaki gatavi?

„Pa divi mēneši!”

Paģāja divi mēneši, vilks klāt, lai nu pēdīgi dodot tos zābakus.

Sunis sedod vilkam ēzēļa nagus: „Tē, tē ir tavi zābaki!”

Vilks apvelk jaunus zābakus, grib staigat, bet nevar: stībi par īseem. Nu tas divti saskaistās, tik daudz ādu, tik daudz lopu sakēzījis, nekāš gudrs tomēr ^{no šīs} īspicis — vins viņu par tam sū, dzešot. Un tur netālu no viņēem bija leels ozols; pēc šā ozola vilks aicināja suni us tešu. Vilks panēma par tešas spēcede, jēem līdz mājācīkū un lāci no savas puses; sunis atnāc no

savas puses sadomaja nēmt kakī (runci) un gaili.

Bet kamēr sunis vēl pārcēt mājā, vilks ar saveem jau preekšā un gaidīt gaida, bet nevar lēti sagaidīt. Tad lācis uskāpa ozolā skatīties, vaj tee drūz nenāks? Apskatās - ja, nākot gan, bet tam veenam teesas kungam esot bonis pār pleccem un tas otrs tikai sakot: „Pa, pa, padod!”

Un pe ta ozola vēl bija seena čupa. Meža cūka padzirdējuse, kas sunim nāk līdz, no bailem tūlin eelida tai pašā seenā, ka tikai astes gals veen palikā ārā. Atnāk sunis ar saveem teesnešēem, redz: vilks veens pats bes teesnešēem. Bet nejausi kakīš eerauga meža cūkas astes galu un domā, ka ta ir pele. Keko vairs, gulst vīrsū, ķert rokā! Meža cūka no bailem, ka neastes vairs netaupa, domā: „Labi nav!” un sprīk projam. Kakīš, no meža cūkas satrūcees, tik tik attapa, ozolā uskrēet. Bet lācis domā, ka nu kakīš skrej vīrsū ķert rokā, metās pa kaklu, pa galvu no ozola zemē, bet krītot nabags pār, plisa pušū. Vilks, redzedams, ka veens pats paliek, dodās arī lepās un tā sunis bij attaisnots.

No ta laika vilks nekad vairs nav devis, sunim zābakus šūt.

Sunis kā bērna glābejs.

Kads sunis, kuram deva ist tikai sakaltušās garozas, satikās reiz ar vilku un sūdžeja tam savas bēdas. Vilks sacija: „Klauses, es tev došu labu padomu; bet kad tev labi klājās ne-aismirsti tad mani! Ritu tava saimnece ar savu veenigo meitiņu nesis seena plāvejeem pusdeenu; es nolaupišu to meitiņu, tu tad dzenees man parak un puini mani, ka villa veen put!”

Kā teikts, tā notika. Otrā deenā saimnece patesi nesa plāve, jeem pusdeenu un tai teceja meitiņa līdz. Kolikuse zem ozola ēde, nu, gāja ta saukt plāvejus est. Pa tam vilks parampa meiteni un nesa us mežū. Sunis nu dzinās vilkam parak, ķēras tam pe centrem un tas ishlaida meiteni no zobem. Nu preekēja arī saimnece ar plāvejeem un nezināja ais preekem, kā nu koft savu suni. Pēc tam dzēra tajās pašās mājās kāzas, us kurām sunis se-aičināja

arī savu labdari vilku. Vedeju nanti sunis sagaidīja savu vešu
 pē žoga stāvēdams un eveda to rījā, līkdams tam elst krās
 nē. Tur tad sunis atnesa galu, maizi un brandīnu, lai vilks nu
 ēd, dzert un ir ligšms. Bet negausis drīz veen pēdzēvās un esāka
 blāustītes un raut savu tauri valā, ka viņa rīja atskanēja: „Kam
 tad, ramtad, ramtad - tā!”

Kāzņēni, isdzirduši svešādo dzeesmu, sastūrēja ar rungām rījā
 un samizgoja mājaini tā, ka tas tik ko paspēja pa lōdžīnu isspruēt
 ārā.

Varianti.

1) Vādai skopai saimniecei neveens nevarēja pa prātām istikt, visus
 viņa sunija, lamaja un neveenam labprāt nadeva, ko tas pelnījis.
 Savam usticamam sunim Krancim, kas sīkstules mantu deenu, nak
 ti sārgāja, arī ļoti reti dāva ēst, bet totaesu vairak meeloja ar žaga
 ru pa muguru. Sunis tad badā tekāja pa krūmesem, meklēdams
 kādu kaulīnu, ar ko sirdi pēseet. Tā tekādams, sastapa kādu deenu
 vilku. Vilks vaicāja: „Kā tu, draudžin, šodeen tāds noskumis, vaj
 tev seeva miruse?”

Krancis atbildeja: „Ko nu isteikt! Man jau saimniece mājās
 nemaz nedod ēst, tamdēļ nācu us mežu, vaj kādu kaulīnu neat
 radišu. Kad mūsā, ^{mājās} kā gaidams, drīz dzers kāzas, tad gan sagla
 bašu istiku kādam laivam!”

„Ar, kāzas jums dzers!” vilks precīgs issaucās, „vaj zini ko?
 Ja tu mani pa kāzām labi paceenatu, tad es isdarītu, ka saimnec
 ce tevi mīletu un dotu tev ist, cik veen tu gribetu.”

Labi! Krancis apsoliņās pa kāzām vilku ceenat un šis nu stā
 stija: „Kad saimniece es us plāvu un panemō bērnu līdz, tad tu
 mājās nepalēc; es panemōšu bērnu, tu dzones man pakal un at
 nem bērnu, kad tu redzēsi: saimniece tevi sauks par bērna glā
 beju un dos ik reiz ēst pilnu vēderu.”

Krancim tas patīva. Un tik drīz kā nu saimniece bija no
 nākuse plāvā un bērnu nosēdinajuse pē tupēša, te vilks panēra bēr
 nu un skrēja projām; bet Krancis, vā saukts, vilkam pakal un

atnēma bērnu. Saimniece tagad nežināja, ko būtu darījuse, 13.
tā veen labināja: „Ar tu manu Kranciti, ar tu manu Kranciti!”
Un Krancis nu dabuja ik reiz pilnu videru.

Kad kājas nāca un sāka lopus kaut, tad Krancis nolāsija
visas lopus kājas, aistiepdams us mežu vilkam. Meitas gan viņam
rājas - sūdzēja saimniecei, bet tā tikai pasmējās, sacidama: Manam
Krancim jau kājas smek, lai jau viņam, lai!”

Atnāca kāžu deena, kāžmeeki saradās, arī Krancā draugs un
labdaris bij cerādies: tas pakrēslā bija palīdis apakš galda un gārdi
grauza kaulus. Krancis viņam peeteica, lai tikai no galda apakšas
ārā neieņot, gan ēdeenu pagādašot. Un kad meita nesa maisi un
gāļu, Krancis tīsam nokūlās pa kājām - meita klupa - visi ēdeeni
iskrita tai no rokām ārā. Citi gan gribēja sabasit isbārstīto, bet saim-
niece sacija: tas jau Krancim vēlets! Krancis savāca visu gūru,
nu apakš galda un abi ar vilku peelādeja labus viderus.

Pēc kādam varenām vakariņām vilks Krancim sāka prasit dzert.
Nu Krancis tapat atrak sagaidīja alus puisi: isgāza tam slauce,
ni no rokām.

Visi smeja par alus puisi, bet Krancim nevens nēsa nedarīja.
Abi draugi krēetri sadzēras. Vilkam jau bij it laba dūša. Krancis
to manīdams, usvedināja vilku, nu eet prom, bet vilks negāja, sa-
cidams, ka gribot vēl dancot. Gan Krancis tam peekodināja, ne eet
dancot - klāstotes nelāgi; bet muzkanti sāka puist un vilks - vaj
teic, vaj nēteic - sāk kautk lēdz. Laudis pamanija pelēki pagal,
dē un pēra to pa durvim ārā. Bet vilks nemaz nevarēja pamurst,
tīn dixti bija pae.edis. Štā to nosita. Mirdams tas teica: „Mulkim
labas deenas neder!”

2) Krancis krēslai metotes, kāžu deenā eveda vilku namā, teik-
dams: „Pakeen te ais malkas, te tu vari droši gulet, jo tagad man
klājās loti labi, gandrīz visa vaļa (rokā, tamdēl ēdeenu tev apgā,
dašu kā ja.”

Un nu Krancis apgulās taisni ais slēkšņā. Kad seera ar ga,
las podu nāca no kāžu istabas ārā, tad, lai klīpot pār Kranci,
pods saplīst un gaļas gabalā norit zemē. Tā gan šķend: „Ar tu mai,
tas suns, vaj nevarētu pee malas gulet!” bet saimniece sāka, lai lee,
not suni meevā! lai isgīsto gāļu sānis paslaukot!

1) Bet sunis nosistā vilka labad tikmet raudajis, kamēr ais žēluma nomiris.

Tapat notika ar alus puisī. Bet nu vilks pēdzējis un tik ko muzkanti sāka dūdot, vilks tūlīn: „Kraņci, es pūtišu līdz!” Un pūtišis arī. Bet kaņņeeki vilku ar rungām pasitūši un cemetūši tursā skūnēli. Tēc ar vilks atdzījies un aisklibojis us mežu.

3) Kādām saimneekam bija šādi gājeji: vilks Mežēns, govju gans, sunis Kampejs, pēkšpūsis, kaņcis Incis, rīskuris, gailis Putniņš, māju pēraugs.

Reiz gadījās, ka saimneeks kādā deenā us vīsem četreem gāje, jeem sadusmojās. Gailiti Putniņu tas usdozen us istabas augšēni, ka, ka Incis us krāsus augšēni, Kampejam sunim vairs nedod ēst un vilku Mežēnu eetreec kūti. Bet Mežēnam netrūka dūšas: Kad saimneeks tāds, tad lai ismaksajot viņam ispelnito algu. Saimneeks nodedzi, na akmeni kārstu un sveež Mežēnam mūtē, sacīdams: „Te tev alga! Te tev alga!”

Mežēnam nodedga no kārstā akmena visa bāzda, un pūrs tam vēl šodcen isskatās rūsens, apsvilis. Par tādu netaisnību Mežēns loti saskaitās: atstāja saimneeku un apmetās mežā us savu roku dzīvot.

Tēc kādām deenām Kampejs apmeklē savu veco beedru un issāto tam, ka saimneeks sēnalu putru veen tik dodot lakt. Mežēns saka: Vaj zini ko? Pāreš mājās un reš tā: „Kā suni bašo, tā suns reš!” Dar, būt, ka tas līdzēs.”

Kampejs pārtēk mājās un reš: „Kā suni bašo, tā suns reš! Kā suni bašo, tā suns reš!”

Saimneeks, to dzirdedams, vēl vairak sadusmojās, viņš saka tā: „Ja Kampejs pē sēnalu putras tik daudz jau velti leust, ko tad nu vēl, ja labaku putru bauditu? No šīs deenas brokasta nēmaz vairs nedošu.”

Savās bēdās Kampejs nocet atkal pē vilka Mežēna. Tagad Mežēnam labaks padoms, viņš saka tā: „Klausēs, ^{kaimin,} putru saimneeka meita ganīs te pat mežmalā avis. Es islēdišu no meža un no, čēpšu vānu arī. Meita, zinams, dzīs tevi man parul, bet tu esi gudrs: skrej tā, it kā tev dzīvība zobu galā karatos, vari arī ka, du reiz paklupt. Ja saimneeks tev jautā, kamdēl nenokēri, tad at,

bildi: „Mežēns spēku dabūjis no barības, es no sēnalām, kā lai pa-
nāku.” Gan tad tu redzēsi, kas tur isnāks.

Kampejs tā dara un pateesi Mežēnam bija taisnība. Līdz ko meita
eesakas, ka jērs noņemts, tad saimneeks tūlit: „Kāpēc nelaidi Kam-
peju paval?”

„Kā nu nelaidu, tēt; bet ko ^{nu} nodēdejis sēnalu strēbejs spēkotam
vilkam padaris? Kamēr šim veens solis, tam jau precī!”

„Tev taisnība, meitiņ! Kampejs, nāc šurp un sastrebes labi tauku
putru. No šā laika turešu tevi labi.”

No rīta Kampejs prom us mežu pee Mežēna: „Vaj dzirdi, brālīt, tu
mani isvedi us celu. Kā lai tev atmaksāju? Bet paklausies, kas man
prātā: šo svētdēnu mūsu mājās būs kāzgas, kamēr kāzgneeki baznīcā,
atnāc pee manis, eelen cūku kūti, lai neveens neredzētu, gan tad
tevi paccenašu. Ja cita neka nedabušu, tad ēdisim rausus veen?”

Labi! Svētdēn Mežēns klāt un paslēpijs cūku kūtenī. Kampejs,
kā jau preakšpūsis, palicis mājās par māju peerangu un peerunajis
Kāri Inci un gaili Putniņu, lai šodeen veenu aci aismegot. Viņš
būšot savu veenu draugu Mežēnu mazleat paccenat; bet tā ka saim,
neeks Mežēnu no tās reizgas, ^{kad šis prasija alga,} nēvarot ēvedzēt, tad lai šee neko
ne-isplāpajot.

Kampejs nu iscel veenu podu galas, iscel otru podu galas, pee,
lej veenu rausu alus, peeļ otru rausu: viss Mežēna rīvē. Kāzgne,
veem drīz jābrauc anājās: lai dodot vēl veenu. Fodzer to: lai dodot
vēl veenu. Fodzer to: vadzi, mans Mežēns jau eeskurbis un nu tik kā,
jās veen cild. Kampejs gan teiktin teic, lai isturotees rāmi, varot kāz-
gneeki pārbraukt; bet Mežēns tev nu vairs klausis: tas būšot vēl
dzēdat. Kampejs lūdz, draud, lai jēl esot meerigs; bet šis tam tīsam
sāk vilkt valā: „Aravan! aravan!”

Kāzgneeki pārbrauc, isdzird troksni un ņem Mežēnu slant,
kamēr ^{tas} pusdzīvs tikai leslam mokām aisspruka prom.

Lapsa salīkst vilkam ^{kažoka} par šuveju.

Vilks reiz sedams pa mežu, eerauga nokā dzani, kuš vīn^{as} svicina
šādeem vārdeem: „Labdeem, jēru ēdej!”

16. Vilks kaptat: „Labdeen, koku grauzej!”

Esākas abu stārpā strīdus un dzenis beidzot saka: „Kaut gan tu aitas zody, bet tomēr tev nav ne laba kažoka mugurā.”

Vilkam pataesi bija spalva nogājuse tā, ka nevarēja neko atbildēt. Tas bēdīgs un domīgs eet pa mežu tālāk un satiek lapsu, kura esraudzījuse, ka vilks bēdīgs, vaicā: „Ko tu, kūmin, esi tāds bēdīgs?”

Vilks atbild: „Kā man nebūt bēdīgam, ka tāds mazs putns mani tā islamā un nosauce par aitu zagli, kur man nav ne labs ka, žoks mugurā.”

Lapsa sit ar kēpu vilkam pa muguru, sacidama: „Pataesi, kūmin, tev pavisam slinks kažoks, bet vaj zini ko? Baro manus bērņus, kamēr tee usaug, tad es pa to laiku pašūšu tev skaistu siltu, gēmas kažoku.”

Vilks bij ar tam ar meeru un nu baroja lapsas bērņus, bet lapsa smējās veen, ka nabaga vilks baro tās bērņus, gribedams siltu un skaistu kažoku. Vilks kādu laiku barojis lapsas bērņus, vaicā nu lapsai: „Vaj drūz būs man par barošānu apsolutais kažoks gatavs?”

Vīna atbild: „Vēl nav gatavs, trūkst pēdurkņu un apkarles.”

Nabaga vilks baro vēl lapsas bērņus labu laiku un tad vaicā otru reiz: „Vaj drūz būs gatavs man, kažoks?”

Lapsa atbild: „Vēl veena pēdurkne un apkarle nav pēšūta?”

Vilks vēl baro labu laiku lapsas bērņus, kuri jau diezgan labi isauguši, bet neqrib paši eet medīt, jo ir, kas teem pienes gatavu — no, бага vilks. Tad vēl par neį cik laika vilks vaicā: „Nu jau drūz būs kažoks gatavs?”

Lapsa atbild: „Gribi labu kažoku, un ka tik drūz tas būtu gatavs!”

Lapsai lagad nav neša, ko teikt, jo vilks prasīja, lai parādēt kāds tas būdot. Bet lapsa, gudrineece, tomēr isgudroja, kas patik no saka: „Vaj gribi kažokam siltu apakli?”

Kad vilks bija preekš siltas apkarles, tad lapsa sāka stāstīt: „Vakar skraididama gar mežmalu, es redzeju kādu skaistu melnu gēga, virvē pēseetu. Tu ekleen krūmās tik usmanīgi un slepen, ka tas

tevi nepamanā, peeleen pē virves meetīnā, israu to ar zobēm
ārā, apmet virvi sev ar cilpu ap kaklu, tad vareši paceltees un vilnt
vinu šurp. Te mēs viņam noplēsisim ādu un tev būs no viņa
ādas smuka aprakle."

Nabaga vilks klausīja viltnecei lapsai un gāja. Nōgājis mežā,
malā tas pāteesi sēraudzīja tur plavā ēdam pē virves pēseetu bran,
gu zīrgu. Tas slepen islida no meža, kā lapsa mācīja, peelīda klāt
pē virves meetīnā, israua to ar zobēm no zemes, pataisīja no vir,
ves cilpu, aplīka to sev ap kaklu un tad pacelās. Tīgs, sēraudzī,
jis savā tuvumā vilku, sāka skriet ko nagi nes us mājām, raudams
kavlā aistzinaugta vilku līdz. Viņš reizim nostāja, domādams, ka
vilka nav vairs tuvumā, bet sēraudzījis to nabagu virves galā,
sāka vēl stiprāki skriet pa celmeem, pa krūmeem, līdz galu galā
sēraua nosmarušo vilku sētas vidū, kur sēteneeki sēraudzīdami
vilku cilpā, isbrīnījās, sīta to nu vēl ar meeteem un noplēsa tam
vēl to pašu veco kažoku. Bet lapsa un tās bērnišbaņojās no
vilka medijumeem, kurus tas nesa, goibedams sev segūt jaunu
skaistu kažoku.

Variants.

Vilks nodomāja sev lint šūt kažoku. Tas eet un sateek lapsu.

Ta vaicā: "Ko tu, kūmīn, meklē?"

"Mekleju, kas man pašūtu kažoku."

"Es jau arī māku kažoku šūt."

"Tad pašuj man!"

"Labi! pašūšu, nes tik aitas šurp! Jo vairak ādu, jo siltaks
būs kažoks."

Vilks nesa, nesa aitas lapsas alā, līdz jau sāka peekust.

"Vai kažoks jau gatavs?" vaicāja tas nu lapsai.

- Lapsa kažoku šūt nebija domājuse ne pavisam. Taitin patīva
sament no vilka savā alā avis. -

"Gatavs, gatavs, kūmīn," lapsa atbild vilkam, "tikai aprakles
nav, bet es jau zīnu, kur dabūt aprakli. Šaimneeks kulā kul, bet
ta kumelē ēd plavā, tur būs laba aprakle."

Abi aizēet pē kumelā. Lapsa sāka vilkam: "Tu apmet virvi
ap kaklu un ved, es no paraklas ar rīksti padzīšu."

„Labi!”

Kā lapsa sīta kumelām ar rīksti, kumelēs ustraucēs spēra kā zibens vilkam pa galvu un nosīta šo. Bet lapsa aisgāja us savu alu. Ta ēd vilka salaupitās ^{ovis} un dzīvo vēl šodien.

Lapsa un tās vīrs.

Kadām saimniecekam bija peles runcis. Tas arveenu gulēja siltā krāsnī. Reiz kalpone Lība bija sabāzuse malcu krāsnī, kā rītā maizī cept, bet runcis bija palicis krāsnis dibenā. Kad krāsnis bij aiskurta, isspruka runcis no krāsnis laukā un taisni us mežu pļom.

Mežā viņš satīka lapsu, kuŗa teica: „Es tevi ēdišu!”

„No-ed vis mani, lapsiņa, bišu tavs mīlais vīriņš!”

„Labi!” lapsa ar meeru. Te kādu deenu lapsa sateek vilku un saka: „Tā tu arveenu mani peejokoji, bet nu vairs nevarēsi vis: nu man ir vīrs, kas tevi nosītis.”

Vilks domāja, kāds gan lappsas vīrs varētu būt? Un tā sateek tanis pašās cēla jūtīs lāci un stāsta tam, lappsai esot vīrs gadījies! Lācis atbild, tas esot arī tā ko dzirdējis. Beidzot abi norunā, aiseet lappsas jauno vīru apskalītes, tad īsti zināšot. Labi, norunā - peēja, garu čupas rītu bišot satīntes.

^{žagarās} Rītu tee noeet tur. Lācis ustrāpjās austā kokā, vilks apgulās zemē. Drīz atnāk lapsa ar savu vīru sakērušes un nu runcis pama, na vilka asti žagarās pakustānees. Domā: „Ja pele!” Pelec klāt un sāk plēst. Vilks sabijees aisekrēja; bet runcis, no vilka tapat sabijees, usmuka kokā; lācis atral sabistās no runča, kvit no koka un nosītās. Re, tā lappsas vīrs saplosija vilku un nogalināja lāci.

Varianti.

1) Lapsa reiz sastapa vecu runci saimnieceka kāpostu dārzā. Ta vaicā, ko šis te darot? Runcis atbild, ka vecuma dēļ tam saimnieceks vairs nedodot maizes. Lapsa teic, lai nākot šai līdž us tās bedrē. Runcis bij ar meeru. Tas aisgāja un dzīvoja lappsas bedrē.

Reiz vilks gar lappsas durvim staigādams, to mēkleja. Lapsa, vilku esau dzījuse, tam ussauca jau no tālānes, lai eet klusaki, ci, tad istraucēsot viņas jauno vīru. Nu vilks grib redzēt, kāds

gan šis jaunais vīrs esot? Bet lapsa, leela gudrenece, atbild, ka
 ta nēsot vis tik veegla leeta, redzot viņas jauno vīru. Nu paleek
 vilks vēl domīgaks un aiseet. Celā tas sastop lāci un meža cūku un
pastāsta šiem, kādi brīnumi notikuši ar lapsu. Visi trīs ļoti kāro,
 redzot lappsas jauno vīru un eet taisni us tās mājojli. Tee bedres
 nonākusi, tee visi prasa lapsai, lai zēle rāda savu vīru. Bet lapsa,
 leela gudrenece, atbild: „Sagādajiet labu maltiti, tad viņš isnāks.”
 Aiseet vilks ar lāci us ganeem. Vilks, labs meesneeks, un lācis, labs
 vedejs, nokampj labako vērsi, nones pee lappsas nama durvim, kur
 meža cūka jau sataisijuse veetu goda meelastam. Visu sagatavojusi,
 tee aicina kārotos veevus pee maltites. Lapsa nu ari isnāk un saka:
 „Eita tik tālāk un paslēpjaties, man bail, ka mans vīrs isnācis, jūs
nesaplosa gabalu gabalōs.” Lappsas ceemini ari paklausa: meža cūka
 eeronās sūnās, vilks eeseen kārklu krūmā un lācis uskāpj nokā.
 Nu lapsa aicina savu vīru pee maltites. Vīrs ari nāk — gatū baltu
 bāzdu, leelu boni pār muguru — pee vērsā vlat un sāk ēst:
 „Nurā, nurā, nurā!” Vilks to redzēdams, sāk jau čukstet: „Ujā
vells, veens pats apēdis visu vērsi!” Meža cūka, isdzirduse vilku
 čukstam, grib ari redzēt un pacel sūnās savu degunu. Runcis
 domādams, ka sūnās pele, saker cūkai degunu. Cūka, nevarēdama
 vairs sūnās isturet, dod kājam valū. Runcis no bailēm nezin, kur
 sprukt — šaujās teešam kārklu krūmā eekšā, vilkam vīrsū. Vilks,
 redzēdams, ka meža cūka mūk, ko māk, laižjis tai pakal, ko kājas
 nes. Runcis, vēl vairak pārbiēes, dodās nokā augšā, taisni pee lā,
 čā vlat. Lācis tādās breesmās lec no nokā zemē un kaut gan stipri
 sasītees, laižj visā sparā saveem beedteem pakal.

Pa tām starpām lapsa, gudrenece, palika vena pate pee vērsā capo,
 ša. — Sk. trīs variantus Imita krājumā latgaļu isloksnē (220-222. l.p.).

Ivēru karš ar māju kustoņeem.

Reiz lācis ar vilku nodomajūsi eet karā. Tee gāja, gāja un meklet
 onekleja savus pretneekus. Vilks sacija lācim: „Vādži, es lidišu zem
sārta, bet tu kāp nokā un palūko, no kurēnes nāks pretneeki!” Labi!
 Vilks paleen zem sārta un nogulās, lācis uskāpj nokā un skatās.

Ar to pašu laiku kaķis ar gaili aridzan bija sadomājuši est kaķā. Tee arī gāja meklet savus pretneekus... Gadījās kī, ka kaķis ar gaili gāja pa ceļu kaisni tuop, kur bij apmetuši lēģeri vilks ar lāci. Lācis, nokā tupedams, peepeži eerauga, ka us teem nākot kaķis ar gaili, un sauca vilkam: "Pretneeki nāk, pretneeki nāk!"

Vilks zem sāta vaica, kādi tee esot? Lācis nokā atbild: "Vee, nam šķēps us pleceem un otram divi sacelti zobeni; veens sauksūs sauc: "Dod šurp, dod šurp," un otrs nīkni ņuc: "Nau, nau!"

Abeem tā sarunajotes, senaidneeki arī jau klāt. Vilkam no bailem jau drebet dreb aste, kuņģas galu nabadzinš par nelaimi bij aismirsis sāta ārpusē. Te kaķis, nejauši pamanijis vilka astes galu, lieku drebam, un domadams, ka tur pele, čaps! tam virsū. Vilks ceļu keelās bailēs sprūk no sāta apakšas ārā, palēca kādu gabalīnu un tur pat istteepās un bija vis bailem pagalam.

Kaķis ar gaili, no kāda trokšņa paši varen pārbižušes, veens spraukšlodams, šķaudidams un otrs klādžinadams un sparneem šis dams, devās nokā, akurat tanī pašā nokā, kur tupeja lācis. Ko nu darit šim nabadžinam nabadžinam? Tas tur nu pat vēdzēja, ka otrs dabujis savu galu tikai no veena pašā pretneeka: kas tad nu būs ar šo, kad nu šim vīt virsū abi divi. Neko darit: no bailem tas no, gažās brāc! no koka zemē un nositās us veetas.

Tā kaķis ar gaili bēgdami it nejauši palīka ^{kelva} par keeleem usvaretajem. In. variantu latgaļu islokmē ibid. 223. l. p.

Lustiņš ar vilku kāzās.

Lustiņš, cedams ganōs, bij sedraudzējis ar vilku. Reiz Lustiņš tam stāsta: "Mums mājās būs kāzās."

Vilks saka: "Es ar' eešu tās kāzās."

"Kaulu graušana jau būs!" teic Lustiņš.

Peenāk kāzās. Vilks ar Lustiņu jau pagaldē un grauž kaulus ka visa istaba dimd. Sāk spēlet.

"Es arī pūtišu!" vilks esaucās.

"Kāpūt, dabusi pāseenu!" Lustiņš saka.

"Es pūtišu!" vilks esaucās un laiž valā: "Au-u-u!"

Kazņeckī, dzirdedami vilku istabā, ket katrs, ko var, un sāk na, badzinu zolat, kamēr gandrīz nosit.

Vilks otrā deenā, saticis Lustīnu, teic, ka šim jā-ejot pēc teesas pat preekštanē. Us leela lauruma, zem veca ozola būšot teesneši: Lācis un meža cūka.

Lustīnš no rīta taisijās us teesu. Kā bēdēns tas nēma sev līdz: kai, mīnu Kranci, Inci un gaili.

Lācis, meža cūka un vilks jau agrī bija sapulcejušes zem ozola un gaidīja teesajamo. Us veenu lāgu Lācis, usrāpēs kokā, redz, ka vaini, gais nāk, bet ne veens pats. Vīnš ziņo apakšā esošam: „Lustīnš nāk pa preekšu, tam parat veens ar leelu boni pār pleceem un ais ta veens nem veen lodes un bāž kulē. Bes tam veens ar leelu spēsu bunti mugurā. Dareet, ko grabat, bet es te nepalikšu, man bail!”

To sacīdams, Lācis usrāpīās vel augstak kokā un paslepjās tur. Meža cūka elīda žagarōs un vilks aistmauca mežā.

Lustīnš, Kranci, Incis un gailis, atnākūši pēc ozola, neredz ne, veena teesneša; gaida, gaida, kamēr pēdīgi paleek garlaicīgi. Incis eet žagaru čupā nosnaustees, bet pamana konu lapās kautko čabam. Do, madams, ka ta it pele, vīnš saket to, bet tajā pašā laikā meža cūka kreedama dūdās augšā, jo kakšis sagrābis tās asti zobōs. Kreedama, ma, kreedama meža cūka uskreem gailim vīrū, kurš tur pat stāve, ja. Gailis kreedams laižās ozolā. Lācis redzedams, ka meža cūkai isgājis, no bailem nokrīt no koka un nositās.

Varianti.

1) Vīnōs laikā suni ar vilkam dzīvojuši draudzībā. Tad kādam su, nim bijis jakalpo kādam saimneekam, kas bijis bezgalīgi snops un nejauris.

Reiz šis pats sunis sastopas ar vilku. Šis vaica: „Draugs, kas tev kait, kamdēl esi tāds nolaidēes?”

„Ja, kā lai esmu preecīgs? Saimneeks mani deenu mīžū lamā, spārdā ar nāžu un tad vēl nedod ne pa-ēst: sēnalu putra veen ja, lov. Un pēc tam jau nemaz nestāvu brīv. Katru deenu esmu ganōs, bet viss kas nelīdz. Tamdēl, labak darīšu sev ^{galu,} mēkā vēl ilgak to eest.”

„Tas nu nav vis jauki no saimneekā, saka vilks; „bet tev pašam

jābūt gudram, tad būs labi. Klausies, gribu tev, savam draugam, palīdzēt, lai tev neka dēļ nebūtu jākarās. Ritu saimniecekam būs atkal liņu talks, saimniece panēms savu gadu vecu meitenu līgū un noliks mēža malā padzīvoties. Es teikšos meiteni notest un pajokeem projam nest, bet tu, šee lopeem būdams, laidees man parat, un nem nost meiteni. Es labprāt atdošu, bet saimniece ar saim, neeci domās, ka tu būnu isglābīs un gan tu redzēs, ka viņi tad tevīfabi turēs."

"Paldees par padomu! Šai būs gan jārauga!"

Tu kā šee norunāja, tā arī notika. Talcensēni sanāk liņu plūkt, saimniece ar savu bērnu cerodās arī. Tai nezin kas jāpalīdz; tā uztāisa no saplūktām liņu saujām būdiņu, selek tur bērnu un pate ais, est pee plūcejām.

Ta - kur gadījies, kur ne? - vilks no mēža ārā un, pakampis bērnu, projam. Saimniece sauc, vaimanā, lai glābjot, lai glābjot, lai palīdzot, lai palīdzot pakal sūriet. Laskreen visi plūceji: kurš vilku panāks? Nezin, kur tai pašā bridē sunis gadījies.

"Suniti, amiti, tee tu, tee tu, tev labakas kājas!" tā saimniece pilnā kaklā. Sunitis tek arī un nokat vilku. Vilks tūddal nosvež bērnu zemē, lai nu nentū, bet sunitis karstumā pēmirsis, kā vakar norunājuši, tas klūp vilkam virsū un iten labi sa-ecē ādu.

Saimniece ar saimnieceku nu nezināja kā sunim pateintes.

"Mano zelta kucīnt tāds! parīsam labiņš, parīsam! Es jau sen te teicu, ka labaku barību esi pēlrijis, bet nu dabusi arī: no šīs deena citu ne-ēdīsī, kā sveastarmairzi ar pēnu!"

Tas nu bija tas: sunis bija laimīgs, bet vilkam sūrsteja āda.

No rīta sunis labi pa-ēdis, isēet atkal ganōs. Te vilks klāt:

"Tu besgodi, tu! Es tev islīdzu un tu man ekklūpi ādā - tūlin tevī kodīšu!"

"Ej, mulkri, ej! Ko tu kodīsi, kas tad no manis veena būs? Tu, rasim labak tur kalna galā kaŗu, kam tad kritīs, kritīs!"

Labi! Norunā kaŗu turēt. Katrs nem palīgu, vilks nem lāt.

meža cūku, zaki un lapau, sunis: kākī gostēvinu un gaili.

Otrā dienā vilks ar saveem beedreem sen jau kalna galā gaida, bet nevar nemaz pretņekus sagaidīt. Zakis, kā jau tāds veegls vīrs, arveenu skreen kalna galā skatītees, vaj nāk ari. Uo veen reiz zakis noskreen no kalna:

: Fūs mežinat, kādi tur nāk, mēs vīrus ne.uvaresim; veens (zostēviņš) eet: kam sitis, tas krītis! Otr nes lealu zobenu us pleceem (karkis); trešais (gailis) sauc: padodi tik! Vaj zināt ko? Labak būtu, ja paslēptumees, kur katrs zin un māk."

Un tā tūlin lācis pcedē augšā, vilks un meža cūka žagaru čupā rekšā; bet zakis ar lapsu tur pat paslēpjas ais krūma.

Teenāk nu viņi tuvak - sunis eerunajās: „Dzevs zin, beedri, kā mums šodeen klāses? Kad tik varētu veen pārspēt!”

Gailis atbild: „Kad tik būtu, kad tik būtu!”

Zostēviņš apstiprina: „Būs gan, būs gan!”

Bet karkis, tas lodā, lodā: „Kur ir, kur nav?” un tik meklē. Uo veenu reiz pamanijis kādu spalvu kušķiti, peedur degunu: vadzi pele! - tas domā - un tā krāpts! virsū. Bet nebija pele, bija vilka astes galinš. Vilks vedzedams, ka tam vispirms klīp virsū, tas kā zibens no žagaru čupas ārā un prom. Meža cūka - ko ta gaidis? - loļj pakal. Bet karkis tik lealu peli savu mužu nebija vēris, viņš skaidri pārbistās no tik lealeem zvēreem un domā, ka tik pašu vēl nesaplēs, jasprink labak pee laika kaut kādā nokā! Un tā tūlin ari pcedē augšā tur, kur lācis paslēpes. Tai pašā brīdī plauks! lācis nogāžās no pcedes, kaklu lauždam; jo bija domajis, ka karkis tos divus pārvarojis, nu nāk šim us pcedes pakal. Zakis ar lapsu - ko tee, nabadziņi, veeni paši nu esāks? - sprink ari lapās.

Tā isā laikā karš bija beidzas: sunis ar saveem beedreem bij usvarejuši.

Ko ta laikā visi suni ar vilkeem mūžīgā eenaidā.

2) Kādām saimneekam bija leels sunis, Balčus vārdā. Reiz meža malā rudzus plaujot, Balčus saimneekam līdz isnācis, skraidīja tur. Je atrūlās vilks, sacīdams: „Balču, brāl, es tevi ēdītu!”

Šis atsacīja: „Ko tu nu ēdīsi, tu redzi, ka esmu dikti vajš!”

Vilks vaicāja: „Nu, vaj tu ^{varbūt} negribi, es padarīšu tevi treknu!”
Balčus atteica: „Dari tad, lai es teiku trekns!”

Nu vilks pamācīja Balču: „Arē, kur saimniecec bērns! Es to aenesīšu mājā, bet tu dzenees man pašal, atņem bērnu, tad saimniecec dos tev to labako ēst, tu vēl nobarosees.”

Tā notika. Balčus isglāba bērnu un saimniecec nu deva to labako ēst, viņš vēl nobarojās.

Otru gadu plāva tur pat rudzus un Balčus atkal skrāidīja gar mežā malu. Te tas satika to pašu vilku, kurš teica: „Balču, brāl, nu es tevi ēdišu, nu tu esi trekns!”

Bet Balčus atbildeja: „Tagad sārgi labak savas ciskas, ka tev ne, isiet greizji!”

Vilks ne-usdrīkstejās neka darīt, jo redzeja, ka Balčus tešam ir stiprs, bet pārspēt viņš šo tomēr gribēja, tamdēļ usbildināja omi us karu.

Labi! Un vilks tad saaicināja palīgā zākus, kapsas, stīrnas, bice, žus un lāci, bet Balčus vairak ne, kā precī simti kakū un veenu āzi.

Vilks ar saveem beedreem bij aissteidzees jau preekšā pee veena ozola un sacīja us lāci: „Mišna, kāp ozolā, skatees, vaj sunis jau ne, nāk!”

Lācis usrāpās: „Ne, vēl nenāk!”

Te pa laicīnu vilks atkal: „Mišna kāp ozolā, skatees, vaj nāk, vaj ne?”

Lācis usrāpās: „Ne, vēl nenāk!”

Te pa laicīnu vilks trešo reizi: „Mišna, kāp ozolā, skatees, vaj nu nenāk?”

Lācis usrāpās un it isbijees esaucās: „Vai, brāl, nu nāk, nu nāk! Precī simti pīku ar leelo gabalu nāk pa preekšu un pats kēnims no parakas!”

Vilks, to padzirdējis, ne-attapa neka — aismusa. Bet zākis ar lapsu paslēpās krūmās un lācis palika ozolā. Atnāca sunis, skatās, skatās — nav neveena vilka. Bet kakī bij jau pamanijuši zāki ar lapsu krūmās, lāci ozolā. Neko darīt zākim ar lapsu — tec aridzgan aisbēga, bet lācis kā lēca no ozola zubureem ārā, ^{zemē} tā nolauza kaulu.

3.) Kāda saimniecec negodeja savu Kranču, tapēc tas bija diuti vājš: kauli un āda veen, ka tikai kauna dēļ kustet vareja.

Je kādu reiz Krancūs, pa lauku staigādams, sateek vilku. Tas tikli atplētis, skrej Krancūm virsū: „Es tevi apēdišu!”

Krancūs brīnās: „Ko tu no manis, tāda vāja, ēdisi?”

Vilks labi apskatās: ir gan vājš! Bet nu vaicā: „Bet kāpēc tu esi tik vājš?”

„Kā es nebišu vājš, ka man ēst nedod?”

„Nu paklausī manam padomam, tad tu, Krancū, atbarosees. Tagad ir pavasaris, rītu tava saimniece dzīs lopus ganūs un es nolaupišu tai labako jēru, bet tu islīkdamees dzenees man pakal, es tev atdošu jēru un un saimniece tev nelēgs vairs labi pa-est. Tikai bixsas veen man ne, eeples!”

Tā arī notika. No rīta dzien lopus laukā un Krancūs velkās līdz. Bet saimniece barās: „Se, mājās, maita, tā tu visur man velcees pakal, tīkodams no manis atkal ko dabūt praust, se!”

Krancūs, nelīkdamees ne dzirdus, leen un leen. Je us reiz vilks no mežā arā un labakais jērs pakampts. Nu saimniece nezin, kodarīt: „Puc, puc, Krancūn, puc!” to veen sauc.

Krancūnš, nabadziņš, laiž arī kājas valā, bet negrib nemaz sektees: kā diktani būtu skrejis, krīt us deguna.

To redzot, saimniece sanem gan rokas: „Mana vaina, mana vaina! samitim, Krancūnam, bija dot labi est!”

Bet kamēr tā tur rokas lauza, Krancūnš ir visā nespēkā nokēris taču vilku un nes jēru atpakal. Ak tu žēligais! un saimniece nezin, ko sunim darīt: ceenā, labina, idina, jāsaka, kā brāli. Bet tas tikai bija kādu laiku; drīz skopule aismirsa atkal, ka Krancūs jēru glā, bis un kā nedeva, tā nedeva est.

Krancūs palika vājš un kādu deenu satīku atkal to pašu vilku. Nu viņi sarunajās atkal tepat kā pirmo reiz un vilks dod šādu padomu: „Rītu sāksies rudžu laiks, tava saimniece nāks rudžus seet un noliks savu bērnu mežā malā. Es tad pakampšu bērnu, tu dzenees pakal, atnem un dabūsi atkal est. Bet bixsas tu man taupi!”

Tā arī notika. Saimniece nāk ar bērnu, Krancūs velkās līdz, bet tā barās: „Se, mājās, maita, se! Es sedošu bērnam kumosu maizes, tas šim nāks, varbūt, to iskampt, se!”

Bet Krancūs, nelīkdamees ne dzirdis, nāk un nāk. Je, līdz labi

26. bērnu nolikuse, vilks no meža āvā, pakampj bērnu un mežā cestā.
Ar tu žēligais! saimnece kā arpūtā?... Tac, pus, zelta Krančis, pus!
Mans bērns, mans bērns!"

Krančis ļoti gan pakal, bet nevar ne cik pastreēt, kad nav ēdī:
Nu saimnece usavās žēlojās: "Vaj es nevarēju suni barot, vaj nevarēju suni barot!"

Bet kamēr tā tur isblaujās, Krančum bērns rokā, Tikai tā tane, laime: Krančis, ais leelaem preeceem, laikam pārskatidamees, bij sekodis brangi veen vilkam bixsās.

Ja, un tā nu saimnece no tā brīža baroja Kranču, ka tas nevarēja ne visu patēret, ko deva.

Tak pēc kāda laika vilks sateekās ar Kranču un tik dusmīgs, tik dusmīgs: "Tu, Kranču, tu, tu man kodisi bixsās! Nu tu tauks esi dzezzan — es tevi ēdišu!"

"Ej, ej, trakais vilks, ej, ko tu nu blēnu del buldurē? Es tev pa, teikšu no labaku. Nākamū svētdēnu būs mūsu puisim kāzas, at, nāc tu tad, kad vakars metes, pee manis, es ēvedišu tevi kāzu is, tabā, pagaldē un sa-ēdes druskas, kaulus tik tu gribi!"

Labi! Vilks apzīmetā laikā bija klāt un eslida pagaldē. Tur tas nu ēda, ēda, beidzot teic Krančum: "Vaj nevaram pee muzkan, kam tikt tuvak?"

"Ā ja!" Krančis atteic un noved vilku pa bēnku apakšu pee muzkantu galda. Vilks tikam, tikam klausās apakš muzkan, tu galda — līdz us reiz: "Vai! kā vini jauki piūs! Es piūsišu līdz!"

"Vaj tu traks!" Krančis esaucās, "ja tev āda mīla, tad nepiūs, klāses plāni!"

Bet vilks, labi saēdes, tevi klausis: piūs un piūs: "Ar, ar!"

Kazneeni klausās, klausās — kas tad tas? — vilks istubā, un tā net, pēc sungām, mūžām un sāk jauno muzkantu meelot, kamēr āda jēlumu jēla.

Vēlāk vilks sateek atkal Kranču un nu tik nikns, tik nikns, ko āda jēla — būtot tulin viņu ēst. Krančis atsaka: "Tu pats esi vainīgs, kam tu piūsi?"

Bet vilks atblauj pretim: "Vaj vainīgs, vaj nevainīgs, esim karot! Namsim katrs vēl divi beedri līdz! Es nemēšu lāci un meža

cūku, nam tu kaxi un gostēviņu!" (Beigas tādas pašas kā priekšējā variantā).

4) (Esākums tāds pats kā abiem priekšējiem - Balēns un Kronēns - vari, anteem). - (Ģenčōs, Turuma aprīrtānē usrakstīts). -

Vilksam bijuši trīs palīgi: lauva, lācis un meža cūka; sunim 50, reiz: klibš buks (āzis), kaxis un gailis. Lācis pcedē us rāpēs, skatījes, vaj sunis ar saveem paligei spēksem nākot, un teicis: „Vinam trīs palīgi: seens cirk spē soli, tik met lodi azotē, otrs nes bomi pa pleceem un trešais nārk leelidamees.”

Kad šee nu atmākuši, tad kaxis lācis ozolā skatītees, bet tur bijis lācis pcedēšā. Tas sabijees nokritis no ozola žagaru čupā un nolauzis kaklu. Meža cūka arī sabijusis no lāča kritiena, lācuse no žagaru čupas ārā un istūruse acis. Tad arī lauva aisbedzis. Tikai vilks palicis tur pat un turējes sunim preti, bet sunis tomēr usvarejis vilksu.

5) Kadās mājās bijis ļoti veeš suns, skaritis vārdā. Tas nespējis vairs mājās sargat, kamdēl nedevuši tam vairs ēst. Tas aisgājis nobēdājes us mežu. Te suni sateek vilks un vaicā: „Ko tad tu te meklē?”

„Kā tad nemeklēšu? man nedod vairs ēst,” suns atsaka. Vilks saka: „Nebēdājes vīd! Tavam saimneekam mežā plauts seens.

Rītu nārk to žāvet. Atnāks arī saimneece ar savu mazo bērnu. Ta no, līks to mežmalē. Es pakampju to un sruēšu prom, tu dzencees man pakal, atņem bērnu un aisnes atpakal. Par tam tevi saimneece labi godās.”

Otru deenu nārk žāvet seenu. Nārk arī saimneece ar mazo bērnu, viņa nolēek to mežmalē. Vilks ātri peekreen, pakampj bērnu un mežā eekšā. Saimneece sauc: „Skarit, pus, vilks nam bērnu! Skarit, pus!”

Skaritis leek fēkas vilksam pakal, atņem tam bērnu un atnes at, pakal. Saimneece ļoti preecīga. Ta ved Skariti us mājām, dod tam bal, tu maizē, galu, peenu un nezin, kā godet.

Skaritim nu klājās labi. Kādreiz tas sateek vilksu. Šis vaicā: „Kā nu klājās?”

„Man klājās ļoti labi. Saimneece mani nezin, kā godet.”

„Kā tu man to atlīdzināsi?”

„Vaj zini ko? Svētoben būs puisim kāzās. Atnāc us vijas šķūni,

28. "Tad es tev visu ko aisesišu."

Atnāk svētdiena. Vilks eelen rījas šķuntē, Ikaritis nes tam galu, baltmaizi un arī buteli sīvo. Vilks labi saēdes un sadzēdes, saku, ka gribot dzirdēt muzkantus. Ikaritis negrib tam atļaut, es us io, tabu, ka ne-iseet vilkam slinki, bet vilks nav apmierinams. Ikaritis beidzot eved vilku namā un leek, lai tas gul pādziņē, bet vilks grib paa meozkanteem. Ikaritis to eved arī istabā. Bet nā muzkanti sāk spēlet, vilks sāk kaunt. Kāznieeki pakampj cits rungu, cits slotu, cits daksu un nu vilkam virstū. Šis pa ložu laukā un prom us mežu.

Otru deenu eat Ikaritis us māžu lūkot, kā vilkam solajās. Vilks nirms us Ikariti un saka, ka gribot kaņu celt. Neko darit Ikaritis sapulcā us kaņu: runci, zostēvinu un gaili. Vilks no was ^{pasas} sasauc: meža cūku, lāci un lapsu.

Lācis eekāpa ozolā, lai redzētu, kas nāks. Us veenu reiz tas esaucās: "Vai brāfi, kas tur nāk, aphiem leels kara spēks! Veens nes leelu rungu pār plecu, otram šķanneta cepure galvā, veenam eezvenģeris rokā (zostēvinam liks kakls). Meža cūka no bailem eeritinās lapās, tikai astes galinō paleek laukā. Lapsa aistupās ar krūma, vilks nostājās preti kara spēkam.

Runcis atnācis skatās visapkārt, kur nu ir vilka karotāji. Te tas eerauga meža cūkas pelesko astes galu, kas redzams starp la, pām. Runcis domā, ka pele, šnabac! virstū un sakampj cūkas as, tes galu. Meža cūka pārbistās un drāž krūmās eekšā, taisni lap, sai virstū. Šā no bailem leek lekas valā. Runcis atkal savu kārt isbistās, šauj rokā augšā. Lācis domā, nu vairs nav labi, lee no roka zemē. Lendams tas nolauž sev kaklu. Ikaritis vaisgājis us mājām un atvedis šup saimneeku. Saimneeks novilcis lācimāde isģērejis to un pašuris no tās savam mazajam zēnam kožveinu. Ikaritim deva ģēlastības maizi, kamēr tas veen dzīvoja.

5.) Kādam saimneekam bija loti sīnsta, badīga saimneece, ka, ra medevuse ne surim est. Sunis tad palicis tik nespēcigs, ka tik ti, spējis pašā kaulus panest. Reiz tas saticis vilku un sudzējis tam

savas raizes. Vilks sacijis: „Es tev palīdzēšu!” — Kad tava saimniece rītu seenu grābdama, atral būs nolikuse savu bērnu zemē, meža malā, tad pakampšu to, nesītu projam; tu dzenees man pakal, bet skreedams islecees, it kā ais nespēka tev jaklup, jakrit. Atņem man bērnu — to tev saimniece ne-aismirsis!”

Tā notika. Vilks bērnu nolaupija, sunis klupdams, vrisdams atnēma un nu saimniece to veen teica: „Mans sunitis, mans kucinō! tu manu lolojumu isglābi, pankokus nu ēdīsi!”

Ēda arī, pa daudz labi sunim tagad klājās: muižneeka deenas. Bet sunis par tik prātīgu padomu gribeja vilkam cik necik atlīdzināt.

Tanis mājās egadijās to ruden kāzās. Sunis saaicināja savu draugu vilku kāzās, eveda to ap vakara laiku aiskrasnē, paslīpu pagultē, sacensja vilku krēetni, sīvo lai deva. Bet vilkam drīz apreiba galva un nu šis, trakais, aismirsa, ka cenācis godīgā namā, domā, ka mežā, sāk aurot, cik veen jaudas. Kāzneeki apceldami šo putu putu nu pagultē, paņēra rungas, saklupa vilkam mugurā. Tā puslaicīgi (puslīdz) gan aisspruka ar dzīvību projam, bet āda bija salāpīta, lai Devs nogrešj!

Tas nu vilkam — kad reibumu isgulejis — aplam ēdes pa sirdi. Sunis laikam būšot evedis viņu tīšam tādu negantneeku, pēreju, pulkā. Sacīstes tad vilks, gājis pee citum zvēreem, apsūdzejis suni smelki, pavisam melnu pataisijis. Tisēri vēl tīšam saskubinājuši melnesi, lai tikai pēsakot sunim karu. Labi! tas vilkam atral iten nekās. Tū, lin sunim zina klāt: „Karš!”

Tai un tai deenā vilks ar saveem kara beedreem gaida suni. Gaida, gaida — neeki nebis, saqueros slepen sunim usbrant. Lācis, keelais vīrs, tad usrāpees presde augstu, augstu apskatītes, kādi sunim palīgi būs? Nebijis godīgi usrāpees — vaj traks! — suns nākot ar divi beedreem: veens nākdams lasot akmenus, otrs velkot keelu svioti nopakalus. Vilka beedri istrūkusees tūlin us pēdam un, droši it droši, noslēpusees, gudrineeki.

Atnāk sunis, atnāk kakis un gailis, suns beedri, meklē pretneeku — pretneeka nekā. Bet vilks tur pat žagaru cupā ilgi nevar nostāt — sāk kupto asti mētāt. Kacim atral kur jau veen kas parustās,

žurkas tūdaļ prātā, kas astei ^{visā} mūguroā, lai vilna šķīst. To nu vilks nebija vis cerejis, karā asti pažadēt — un šauj tā projam, ko nagi nes, kamēr vēl laika. Bet kaņis ari pārbijēs! „Tāda žurka, pus kumēla! un spūka tur pat prede augšā.”

Lācis redz: apardā veenu jau aisdzinis, nu drāzīs viņam virsi, lēks labak zemē, kas tur jūk, jūk. Par nelaimi lēceens ne isdevees isti kāgi, aiskērusis ketna ais zara, nokritis ^{vēl} tantariski un olauzis kaklu.

Citi zvēri, redzēdami savu stiprako beedru pagalam, laidusies lapās. Tad gailis no pakalas ussaucis: „Urdā! usvarejām!”

No ta laika vilks ar sunī mūžigā naidā.

6) Toreiz, kad lācēm vēl bijuši gari kakli kā aitām un stir, nām, kad kaņim bijuse tiņ isa astite kā zakim un lapsai aste tik gara un glumja kā kvexšicim (kvexsim — medibas sunim) un kad gailis vēl gluži tapat isskatījēs kā vista; tad zvēri un lopi savā starpā draudzīgi runājušes, cits citam grūtās deenas palīdzējušes. Bet ja kāds pret citeem apgrēkojēs, tad tādu tūlīn aicinājuši zvē, un teesas preekšā un nosodijuši.

Nu, un ap to laiku Talu silā dzīvojis vecs vilks, vārdā Fēpis, ar savu mātiti Mašu. Netālu no sila, Pavaru majās atkal dzīvojis raibs sunis Kristaps.

Bet Kristaps vecumā bija palicis nevarīgs: ne nu vairs jau, daja mājas apsārgat, ne ari ganam lopus veet. Tam dēļ saimneks no griezis tam maižes riku un isdzīnis no mājām, lai cet, kur kājas nes.

Vecais Kristaps, maižes riku apēdis, gājis, asti nolaidis, gar sila malu gudrodams, ko esānt, ko darīt?

Fēpis, to pamanījis un vecu draugu kaidu bēdīgu redzēdams, jautājis: kas tam vainas?

Kristaps issūdzejis savas bēdas raudādams un teicis, ka nu te, sam vairs mežinot, ko lai esākot un kā lai vecumā maiži pelnot. Fēpis, ta raudu dzeesmu dzirdējis, pakratījis domīgi galvu un teicis: „To mani klausīsi un sava saimneka dēla kāzās dosi labi paist, padzert, tad — es galvoju — tēv maižes netrūks.”

Kristaps, to dzirdēdams, apņēmes visu darit, ko tikai Fēpis vean teikšot.

Labi! Nu šis nāmes Kristapu pamācīt, lai Pavaru ganēem isejot līdz. Kad te še pat tvērumā lopus ganīšot, tad tas (Fēpis) no

ganēem nolaupišot labako aitu un laidišoties silā eeršā; bet tad ^{31.}
lai Kristaps dodoties ^{tam} paval un nemot nolaupišo aitu nost, ko tas
ari bes kāda strīda atdošot. „Tad redzesim gan, vaj saimneeks vēl mai,
zi tev leegs!”

Sacits – darits. Fēpis sagrabis aitu ais kanla un devees mežā. Gani
kleeguši, ko jaudajuši; Kristaps laidees, cin spēdams, paval un ispesti,
jis aitu no vilka zobeem. Gani mājās pārnākuši, godajuši vecā kri,
stapa drošību un veivni, jauno suni nosmādedami. Saimneeks, to dzir,
dedams, parēlejis Kristapam maizi un putru dot, kamēr veen tas ēd.

Drūz ari saimneeka vecakais dēls nēmis seevu. Kāzu vakarā Fēpis
atnācis pee Kristapa un prasijis, kas apsolits. Kristaps tūlin to evedis
pagrabā pee alus un galas; pēdigi atraduši naktā is brandvīna muci,
onu, no kuņas Fēpis labu malcinu eerivis. Bet nu sācis naupt un gou,
dot sacidams, ka tagad šim varen pativot lūlot. Gan Kristaps to lee,
dris, bet tas vairs neko nelidzejis: Fēpis lūlajis jo dirladi. Pēdigi kri,
staps, bidamees, ka saimneeks dzirdēs, laidis pekās valā; bet skreedams
aisrāvis pagraba durvis cēti. Kāzu laudis, no vilka kaukšanas istrau,
cēti, gājuši ar runģam, nūjām, cirvojem, ceumeem lūkot, kas tut par
troonsni? Gan vilks, par to laisku atskaidrojies, turejies dūsīgi preti, bet
pēdigi tak bijuse ja-aismaksā leelā pārgalvība un pārdrošība ar dzīvību.

Mašai, jau ilgi savu tēvini ^{gaidot,} palicis gluži nelabi ap sirdi, jo šai
jau daļgadas ēmotas domas prātā nākušas.

Gar sila malu cedama, satikuse Kristapu un jautajuse raudada,
ma, vaimanadama: „Kristap, kur Fēpis?”

Kristaps leedzees, ka Fēpi ne pa acu galam neesot redzejis; bet
bet Maša nsteepuse, ka šee abi kāzu vakarā us pagrabu aisgājuši,
un no ta laika Fēpis esot pazudis. Bet Kristaps – ko bija teicis, to
teicis – pee ta isteicuma ari palika.

Neko darit, Maša tad apsūdzeja Kristapu pee teesas.

Un Mašai un Kristapam bijis ja-isvėl natram divi aisstāvji un,
ja vajadzigs, ari spreeduma ispilditaji. Maša isvēlejuše no meža zve,
reem lāci un lapsu; Kristaps no māju kustoneem kari un gaili.
Teesas sēdei bijis jasākās mazā gaisminā, sila vidū pee leelās pcedes.
Maša, lācis, lapsa jau vakarā atnākuši pee pcedes. Lācis uskāpis

32. preedes garōs, bet lapsa eeliduse žagaru blāki un sapnojuše, ka kaķis, gailis, suns noteesati us nāvi un ka šā, gaili mēduse, apgulu, sēs suna ribās. Ari lācis preedes galā sapnojis: tam esot suna galas gabals zobōs, ko guledams ēdis; bet par nelaimi ātri vīdams aistrējes.

Kamēr šee sapnojuši, kaķis jau nācis ar leelu bomi pār pleccem un gailis ar žagaru bunti, lai var vainigo us vestas nopēt.

Nonākuši pee preedes, apsratījušees visapkārt - neveena nere, dzejūši, domājuši, ka vēl par agru atnākuši. Kaķis tad nosēdzes pee žagaru blāka un gailis staigāfs galvu iscēlis: vaj Maša ar beedccem nāks, vaj ne?

Te us reiz kaķis pamanījis žagaru lapsas astes galīņu, domājis, ka pele, un lācis ar nāgem un zobem vīrsū. Lapsa sabijusēs, deve, sēs no žagareem laukā; bet, ātri skreedama, usstrējuse gailim vīrsū. Tas atkal breesmās lācis klēgdams, brēkdams preedē augšā un sabai, dijis tā lāci, ka šis, tāds apmēgojēes, nezinājis, kur sātres: deves pa kaķlu, pa galvu no preedes zemē. ^{crisdamo} gluži gan nenositēes, tomēr savu kevo, gaņo kaķlu tā sātreecis, ka gluži vesms un iss palicis no tā laika, ka vēl šodeen tas lācem redzams.

Ar tādu atgadījumu teesa gan beigusēs, bet sunis ar vilku no tās deenas palikuši leeli enaidneeki. Gailim atkal jānesā tapat kā toreiz žagaru bunte un kaķim bomis. Bet lapsai nu usaugušās astes galā garas spalvas tā, ka tagad aste lūdzinās drožak žagaru saujai, nekā pelei, - žagaru saujai, no ka nu kaķim bixsas trīs. Un no tā laika kaķis arī nekad vairs nav vēris lapsas astes galu par peli.

Vaj vainigs, vaj nevainigs.

Lapsa apēd lača medu un blēde leek vilkam samaksat.

Lācim bija divi gājeji: meita lapsa, puisis vilks. Reiz lācis gāja pastaigātees un atrada bišu dārzu. Viņš panēma veenu stropu, pārne, un savās mājās un nostatīja sava lauka malā. Bet lapsa par varu arī gribeja medu pabaudīt. Tur pat nu lauka malā medus gan bija, bet kā dabusi baudīt? Lācis ne-atlaiž no darba ne brītiņu. Beidzot lapsa saka tā: "Man nākamū svēldeenu pret vakara laiku jā eet krustibās - palaid mani!"

"Ja, ja!" lācis atbild, "nomazgā traucus, tad vari eet".

Lapsa nomazgā traukus un aiseet. Bet kur nu blēde, negāja
vis krustibās, aigāja pee lāča bišu stropa medu sa-ēstes. Ritā lācis
vaicā: „Ko nu nokrustija?”

„Pirmo Laisni nokrustija; bet nākamū svētdēn atkal man ja,
eet krustibās.”

„Ja, ja! nomazgā traukus, tad vari eet.”

Svētdēn pret vakaru lapsa nomazgā traukus un aiseet atkal
medu sa-ēstes. Ritā lācis vaicā: „Ko nu nokrustija?”

„Vidus Laisni nokrustija; bet nākamū svētdēn man atkal ja,
eet krustibās.”

„Ja, ja! nomazgā traukus, tad vari eet.”

Svētdēn pret vakaru lapsa nomazgā traukus un aiseet atkal
medu sa-ēstes. Ritā lācis vaicā: „Ko nu nokrustija?”

Beidzamo Laisni nokrustija.

Bet lapsa bij isēduse bišu stropa gluži tukšu un veenu šķīvi vēl
pārnesuse mājās. Otrā deenā vilks guleja deenas vidū us balknem.

Lapsa panēma medus šķīvi, peelida iten klusu vilkam klāt, apwai,
dija tam muti viscaur ar medu un tad eeteceja lācim sūdzet: „Redz,
redz, ko tavs labais puisis isdarījis! Isvijis tavu bišu stropu un nu
gul us balknem atspēces — mute veen vēl spid kā tū sa-ēdes.”

Lācis, to dzirdedams, sāka nejauri rīkt, un tad issvāreja pee
vilka, nostatija to us parakajām un plīceja un plīceja, vaj vainijs,
vaj nevainijs.

Variants. sm. Im. 153-158. p.

1) Lācis Andrevs, vilks Furis un lapsa Anna reiz gāja pa pasauli
pastaigātes. Gar bišu dārzu ejot, lācis panēma veenu medus tropu;
vilkam bija auna pase līdz, bet lapsai nebija nekā. Vakarinās
vilks apēda auna pusi, lācis tukšoja, tukšoja savu medus tropu,
bet nevarēja isbeigt, tomēr lapsai nedeva ne sūkstēt, t. i. ne pa-ost.
Lapsai gan stipri ^{kārejas} bet tak to ne-īsvādija.

Nogāja visi pee meera. Lapsa islikās pirmā ceeti aismeegot; bet tin
līdz kā nomanija vilku un lāci aismīgustus, tad vezglitem uscēlās
un pee lāča tropa klāt un luksija pilnu viduci (pee-ēda pilnu vederi).
Egdama domā, kā nu isvairītes, jo ritu lācis domās tūlin us šās. Eda,
ko ēda — kas palika pāri, ar to apsmēreja vilkam puonu un pakalu,
un līnās tūri meerīgi savā veetā us auss.

Otrā rītā lācis, pirmāis pamodees, aplūkoja savu tropu. Turis, sauss! Tūlin klāt pee lapās, teikdams: „Anna Klāusees, mās! Kam tu apēdi manu medu?”

„Nekā, Andreass brāl! netrāpiji vis. Esmu suslimuse un jau no vakar-rīta līdz šim rītam nav ēst ne segribejees; laiskam Turis brālis bis peclavijees. Redz, cik meerigi vint vēl gul. Un paraug, ^{pa} raug, kā ēdis! Visas lūpas ar medu un kā nekā! Ed tavu ēšanu! — Tixtālu spundejees, kamēr pa ^{otru gulu} pakāļu sāk laukā nākt!”

Lācis, to redzedams, arī domāja, ka tā jau nu ēst un portādu blēdību vilku kreestni sapļaukāja. Lapsa, to redzedama, domāja, ka pašai par melcem nu vairs jauki ne-est, kad vilks no lācāna, geom tapē valā. Tamdēļ tā laida lēkas valā: naski veen devās us turvānām mājām, istabā eskrējuse, apvārtijās eejāvē abrā. Tsgā, ja tad ārā un apzāvejas, apkaltajas saulē. Tā to satika vilks. Tas taisijās gāstees tai vīrsū, grasidamees, ka šis to nevarot tā veen atstāt, ka šās dēļ šis dabujis tādu plaukajumu.

Lapsai veegla mēle: „Ko nu, Turis brāli, laurojees, redzi, es es, mu loti slima ar nelabām vātim aplaista, ko tu no manis segūsi? Vaj tev no tam pilns vēders tiks?”

Vilksam bija sāpes un pirmās dusmas jau pārgājušas un netas teesām noticeja, ka lapsai ir pateesi tāda kaite, kā tā sava, un atstāja lapsu sveikā. Tā gudrenece lapsa palika ar veselu ādu. Bet no tā laika vairs nekad visi trīs kopā negāja veenu celu.

Zeme deg.

Meslenicā apakš cālu luktis bijuši sakrājušees laudz netūrumu, kuņi sakuši esilt un kūpet. Nanti vista pamanije tūdus garaimus un tūdab, kai ešāvees prātā: „Ka tik zeme nedeg? Kas, jods, cits tā ku, patu?” Baidēs sākuse klādzināt. Gailis usmodees: „Kas nu, kas nu? Ne nāts vidū vairs nevarēs muti valdit.”

„A te, kā runā, vaj tad tu neredzi, kut zeme deg? — nagōs nu tē esam.”

Pag, pag! lēvā: tev taisnibā: kūp gan. Vadzi, seeva, tu bīsi pate vainiga?”

Tiri bes prātā! Nu šis ismeklēš vairs vainas, begsim labak, ka

nesadegam!"

Un bēguši ari, nabadzīni, ar visiem bērniem, ar visiem. Bet bit, zēs malā satikuši zaki.

"Kur tad nu tik agri?" zakis eevaicaļees.

"Zeme deg, zeme deg! Mana seera pee tam vainiga."

"Ko, vaj pateesi?"

"Ja, ja, pateesi, pateesi! Mana seera pee tam vainiga."

"Vai, brāl, ja kas tā, tad laidisim lēkas vaļam, es bēgušū līdz."

Bēguši, bēguši, satikuši lapsu.

"Kur tad nu pašā agrumā?"

"Vai, kūniņ, zeme deg, zeme deg! Mana seera pee tam vainiga."

"Ko, vaj pateesi?" lapsa sabijusēs.

"Ja, ja, pateesi, pateesi! Mana seera pee tam vainiga."

"Ko tad, brāli, vēl gaidit? Laidisim lēkas vaļam, es bēgušū līdz."

Bēguši, bēguši, satikuši lāci.

"Kur tad nu visi tik naski?"

"Jabēg, jabēg, zeme deg: pus jau nodeguse un vista pee tam vainiga."

Bet lācis, drošais vīrs, smēķees: "Neek-kalbini, neek-kalbini, visi esat veenadi; nu rādeet ^{jale} vīnam ari degumu, redzēs gan, vaj bis."

Vedusi rādīt. Aiseat: lācim taisnība, nedeg iten nekā vairs, jo

saimneeks pa to laiku isvedis mēslēnīcu tīri tukšu, dzīla aisgalde veen palīks, tai veetā. Vista ar gaili laimīgi pārlaidušes pāri aisgaldeim; bet, ače, svešee draugi: lācis, lapsa, zakis memoz nedomājuši, ka tik dzīlō

bis. Un kā nu kāpuši, tā bradāe! dibenā esdā. Ko nu? Isgrozījūses tādu laiku, isprātojušees; beidzot likuši prātu pee malas: laikan arā vis netiksot. Bet kas nu vēl par nelaimi? Visiem trim sāk gribetes ēst, ka

nekur šautees. Nospreduši: zakiem esot jamiest, vaj grib, vaj negrib. Un, zinams, tūlin ari noteesajuši šo un apēduši. Bet lapsa, gudrenece,

zaka zārninas tur pat paglabajuse kartiņā, nākamai reizai ko ēst, un tad nolikusēs lācim blakus. Gulejuši, gulejuši, us veenu reiz lap-

sa augšā un ēd atkal. Lācis brīnds: "Ko tu tur ēd? Tās jau zārninas!"

Vaj dzirdi, dod man ari! Kur tu nēmi?"

"Arē, kāds neprāša! Es jau pārskēlu vēderu un isnēmu pate sa,

vas zārnas; dari tu ari tā, ko mirsti badā. iedara japannu hānīnī

Un lācis, mulkīs, šīkel ari pats savu vēderu pušu; bet re nu!

36. ne-attapa ne nožāvatees : nosprāga nabags.

Lapsa gārdi pasmējusis par tūdu veenteesi un gan jau viņa
iskļuvuse lauka. (Var. pae Im. 160. l. p.)

Zvēri eet grēkus sūdzet.

Reiz vecōs laikōs kaķis gāja grēkus sūdzet un ceļā satika za-
ņi. Zaķis vaicā: „Kur tu, brāl, esi?”

„Ešu grēkus sūdzet.”

Lai viņu arī nemot līdz!

Kaķis negribeja, negribeja nemt, bet apdomājās un nēma arī līd-

Nu abi eet, eet un stāsta viens otram savu līdzeni, kaķis saka, ka
šim esot daudz grēku, nevarot vairs ne peles nokārt.

Zaķis atbild: „Man laikam arī daudz grēku, jo man no visiem
jabistās.”

Un kamēr šee tā eedami tēzē, sateer nejausi lapsu.

Kur viņi eesot?

Šee atbild: „Esim grēkus sūdzet.”

Lai viņu arī nemot līdz!

Kaķis ar zaķi vaicā: Kādu grēku tu esi padarījuse?”

Lapsa atbild: „Esmu nozaguse no peedarba divi pāri cāļu saim-
neceei un zvejniekam atkal vezumu zivju.”

„Vezumu zivju! Kā tu vareji visu vezumu zivju nozagt?”

Lapsa atbild: „Vareju gan! Es stāveju krūmōs, zvejnieks brau-
ca ar zivim garām un vējš pūta man taisni zivju smaku virsū,
tad man seekalas veen teceja pēc zivim un es ar līkumu aistāi-
dzos viņam us ceļa preekšā, apgulos un isliicos par nospragušu. To
brauca zvejnieks ar zivju vezumu, es gulu. Bet šis iten preeciģs, ka
bišot laba dzērama nauda, prāzem mani un eeleer vezumā. Tomēr
es jau nebišu mulķe: kamēr šis nu, preekšā sēdedams, brauca, es līk-
ais muguras sveežu pa veenai zivij veen laukā, kamēr vezums teek.
Kā nu vezums tukšs, tā nolēcu no vezuma, sanesu zivis krūmōs
un apēdu gārdu muti.”

Un kamēr šee tā eedami runāja, sateer vēl vilku. Vilks vaicā

Kur jūs esit?”

Šee atbild: „Grēkus sūdzet.”

Lai nemot viņu arī līdz!

Ēe vaicā: „Kādu grēku tad tu esi padarījis?”

Vilks atsauc: „Man reiz gadījās ar veenu lapsu satikties. Tā man estāstija, ka kādam saimniekam esot plavā pēseets treksns ērzelis, lai cimot palīdzēt to ērzeli krūmās eevilkt un apēst. Labi! gājām. Aiseimam tur, lapsa nem atraisa to striki no mestina un saka man: „Es tev apseesū to striki ap vēderu, tad tu ved to ērzeli, es dzīšu.” Tā arī mēs darījam: viņa apseēja man to striki ap vēderu un dzina no pakalās ērzeli, lai skreen us mājām. Bet tik no ērzelis sāka pilnā spēkā skreet, man nabagam bij jā-ēt kūlenu kūlencem pakal, un kad tā mocidamees biju jau pee vārteem, tad lapsa noapakalās gan k. leedza: „Atsperees jele vārtu stuburā, atsperees vārtu stuburā!” Bet no nu tas viss vairs līdžeja! Tik pat mani eerāva sētas vidū un nežē, līgi kūla. Kad beidzot patiku valā, tad man nejausi eesāvās prītā, par kam isti mani kūla. Citadi nav, es esmu grēcigs, tik grēcigs, ka ne pa-ēst vairs man nenovēl.”

Un nu ^{viņi} visi četri runādami, tēzēdami gāja, gāja arveenu tālas, kamēr eegāja mežā. Eegājuši mežā, eerauga dzīlu ogļu bedri, kur ogles dedzinātas. Bet pār bedri bija pārlīkta kārts. Tad karķis saka us citeem: „Je nu is ta veeta, kur grēci sūdzami. Kas pārees pār to kārti, tas nebūs grēcigs, bet kas nepārees, tas būs grēcigs.”

Labi! Sāka eet pāri, karķis pats pirmais. Eet, eet, šis pāreet labi. Nu lens zakis, kā ~~leca~~ ^{ta} dibenā, ka novārās veen. Lapsa, ko ta gaidis? Lens arī, bet kā lec, dibenā eekšā. Vilks domā: „Lai kvit, lai, kas ir dīkti grēcigs, es tik grēcigs ne-esmu, es jau gan pāreesū.” Un nu sāka eet. Eet, eet, kā ~~sluk~~ ^{ta} kāja - dibenā eekšā. Ēe nu visi trīs grēcigi, karķis veen tas labais. Karķis, zināms, aiseet smeedamees, šee paliek bedrē.

Tā-ēet veena deena, otra, treša, sāk est grēbetees. Bet lapsai labs padoms, tā saka us citeem beedreem: „Vajaga vilkt meldīnu, kuram pes smalksaki, to vajaga est nost.”

Labi! Vilka meldīnu. Velk, velk, zakim kā eet, tā eet smalksaki, to tūlin apēda.

Padzīvo atkal kādas pāris deenas, grībās atkal est. Lapsa saka us vilku: „Vajaga vilkt meldīnu, kuram rupjaki ees, to vajaga apēst.”

Labi! Vilka meldīnu. Vilka, vilka, vilkam kā eet, tā eet rupjaki.

Un lapsa tūlin vilkam pee rīkles un nož nost. Kamēr lapsa vilku ēda, tā eedomājās, ka esot tik pat kā kēnīneene pili; bet kad vilks bij apēsts, tad atcerejās: īsti labi nav vis, kā tad klūsi ārā? Bet ko viņa dara? Viņa sāk tik blaut, ko spēj, pēc palīga. Un tā gadījās, ka āzis bij isdzirdējis leelo troksni. Tas eet vaudzīt, redz: lapsa bedrē. Tās vaicā: „Ko tu blau?” Lapsa atbild: „Es blauju tapat no pāpreekā. Kaut tu zinātu, kas te par preekēm, tu tūlin lentu eekšā.”

Āzis domā: „Viss var būt!” un laižās dibenā. Eelac — še tev preeki. Lapsa zobu: „Tu, tāds bārdainis, tik leels mulčis! Man te gadījās tumsā eekrist; bet tu, prātīgs vecis ar sirmu bārdu, lai deenas lai, kā eekšā. Tomēr, ja tu mani klausitu, tad mēs abi isglābtumees. Pēc sleences eestāvus bedres malai, es tad rāpša uz taveem rāgeem, islēvīšu laurkā, atnesīšu striki un isvilksū tevi arī.”

Labi! Āzis ir ar meeru un lapsa veens — divi no bedres laurkā. Nu bija strikim eet parak. Bet kas to deva! Imeedamās viltneece aisgāja un atstāja āzi bedrē, lai sprāgst. Un nosprāga arī nabadziņš.

Varianti.

1.) Pēc kāda saimneeka dzīvoja runcis, kurš bijis leels kārumneeks, jo bes pelem, kurās nokēris klēti, dažu labu reiz apēdis arī sūkņi un islaižijis kreimu. Kādreiz, kad atkal bijis islaižijis kreimu, saimnece to krētni ar stibu nopēruše. Runcis domājis, nu gan laikam grēku bišot, pa daudž, kad arī saimneece to sārot sist, tagad jāejot tos isvē dzet, tad varešot dzīvot atkal pa vecam.

Kādā jaunā deenā tas isgājis no mājām un gājis pa ceļu ar pēšu. Te saticis vilku, kurš vaicā, kur tas ešot. Runcis stāsta. Arī viņam paleek smaga dūša, jo grēki šo nospeez. Tas eet runcim līdz. Pēc maza laicina tee sateek zari, tas arī eet līdz un beidzot sateek lausē. It nabadzite tūri stāva, jo nu pat gribejuse selaustees vistu kaut bet pamanita un krētni peekauta.

Tā nu runcis, vilks, zaris un lapsa eet pa ceļu un noet me, malā pee leelas bedres. Runcis saka, ka te pat jau esot ta grēku sū dzamā veeta. Pār bedri viņi pārleek koku un tad katram jāeet pēri. Tam Deevs grēkus peedošot, tas pārēšot, kam ne, tas eekvītēšot bedrē. Labi, pirmāis eet runcis, tas ar nāgeem eekvītēšis boni un

Laimīgi pāriet. Nu eet zāķis, tas nevar noturēties un esvrit bedrē.

Tapat esvrit arī lapsa un vilks.

Runcis pacēl savu cepuri un lepni aiscāpo us mājām, jaunus grekus pelnītes. Tāxim, lapsai un vilkam bedrē sār gribētes ēst, bet nav nekā pē rokas, ko dabūt, un no bedres ārā nevar tikt. Te lapsa saka, ka vājs, got dzēdat, un kam smalkaka balss, to apēdišot. Nu visi velk mēldi, nu, bet zāķim kā it tā it smalkaka balss, neko darit, lapsa ar vilku nem. To un apēd.

Pēc kādām deenām nu abeem tā gribās ēst, ka vairs nevar isturēt. Lapsa saka, ka atrkal jādžēdot un kam rupjaka balss, to apēdišot. Vēl, kam it rupjaka un lapsa ēd to nost.

Pēc kāda britiņa brauc zemneeks ar zivim gāram un lapsa isleekās par nosprāgušu. Zemneeks isvelk lapsu no bedres, grib pārvest mājās, bērneem porādīt. Viņš eļleek nosprāgušo lapsu vāģu sanōs un brauc, bet pa celu lapsa nolēc un norauj zivju kuliti lēdz. Viņa aisskreēn krāmōs, apēd zivis un eet mājā smēdamās un domadama: man grēki vistabaki pēdoti.

2.) Kaķis gāja pa celu un satika zāķi. Tāķis vaicā: „Kur tu esi?”

Kaķis atbild: „Eo eēšu grēkus sūdžet.”

„Vaj mani arī pēnēmsi?”

„Kam dēl ne! Ēsim reizē, bīs isaks celš!”

Kad bija gabalīnu gājuši, kaķis vaicāja zāķim: „Ko tu nes lēdz baribai?”

„Eo nesu lēdz labu kuli augu.”

Ēdamī tālak viņi satika vilku. Vilks vaicā: „Kur jūs esit?”

„Ar, eesim grēkus sūdžet.”

„Vaj mani arī pēnēmsit?”

„Kapec ne? Nāē tik veen! Tikai pasaki, ko tu panēms lēdz baribai?”

„Panēmu lēdz divi treknas aitas.”

Visi trīs nu gāja unadami tālak un satika lapsu, kuņa atrkal vaicāja: „Kur jūs, kungi, tā esit?”

„Ēsim grēkus sūdžet?”

„Vaj mani arī, leali kungi pēnēmsit?”

„Kam dēl tādu augstu kundzi nepēnēmt? Tikai pasaki, ko tu panēms lēdz ēšanai?”

„Panēmu lēdz daudž zivju un ceptas galas.”

Jā' viņi gāja tālāk, stāstīdami savus notikumus. Pagājuši kādu versti, viņi satika lāci un kleedza dirstā balsī: „Esi saminatš, māt' su ķēniņ! Kur tu esi?”

„Eju tepat ko pamedīt, bet kur jūs tā dodaties?”

„Esim sūdzēt savus rupjus grēkus un liigtum arī jūs.”

„Nu, ja lūdzat, kad esmu.”

Pagājuši kādu gabalu, bet vēl nareens na-ustrošinājās nola-ča parvainat, ko tas ir parāmis ēšanai līdz? Tad lapsa ar mīkstu mēli sacīja: „Mēs gribetum zināt, ko leelakungs nes sev ēšanai līdz?”

„Nesu labi trasonu cūku.”

Tad lapsa, lācis, vilks, kaķis un zaris gāja tālāk un satika vēl suni, kurš arī nesa līdz daudz kaulu.

Pagājuši kādas verstes, viņi pēgāja par nelaimi pee loti garas un dziļas bedres, kurai nebija nekāds gals redzams. Taris ar kaķi laimīgi ^{pārleca} pār grāvi, bet visi citi zvēri uzkrita bedrē. Apēdusi visu sa-vu barību, zvēri sāka žēloties par badu. Tad lapsa sacīja: „Kurš pēdē-jais pienācis, to tūlin ēdisim!”

Sunis bija pēdējais pienācis un to zvēri aptīja pirmo, bet lapsa usglabāja suni kājas. Tad lapsa staigāja ar lāci zem rokas, bet vilks neska laba neceredams, bija noslēpes kādā alā. Kad vilku tur usgāja, tad apēda arī to, bet lapsa usglabāja arī vilka kājas.

Drīz atkal bija bads klāt. Lapsa sāka graušt suni kājas un lācis prasā, lai dod viņam ar. Lapsa atbild, ka tā edot savas pa-sas kājas. Tad arī lācis, būdamis ļoti isalcis, apēda visas savas četras kājas līdz pat ceļiem. Tēc kāda laika lapsa atkal sāka graušt vilka kājas, bet lācis apēda savas kājas jau līdz pašam beigām. Lapsa redzējama, ka lācis jau sāk beigtees nost, pārvoda tam rīkli. A-lāča galu lapsa nu dzīvoja veselu nedēļu.

Tad lapsa esraudzija, ka bedres malā strazds grībeja taisīt lig-du-perekli. Jo esraudzījama, lapsa sacīja strazdam: „Netaisi šē ligzdu, es apēdisu tavus bērnus!”

Strazds negrībeja atstāt savu perekli un lūdza lapsai, lai viņam atļauj tur. Lapsa atbild: „Ja gribi palikt perekli, tad peenes man tik daudz žagaru, ka es varu islist no šīs bedres!”

Ku strazds kad sanesa tik daudz žagaru, ka lapsa pateesi tīva no bedres lauka.

Reiz aizis, auns, zostēviņš, gailis un kaķis kopā gājuši pastaigot, bet mēžā teem pienākuse nakti. Nu visi nospreduši, celt būdiņu. Aizis apņēmes saveem rāģem balkus laust, auns ar savu pēri zarus nošķibit, kaķis saveem rāģem siņas sakasit, ar kam bal, ku šķirbas aisdrīvet, gailis upmalē jumtam mēldrus laust un zostēviņš saveem platajiem spārņiem jumtā amatu ispildit.

Tā nu būdiņa bijuse veens, divi gatava. Pēc vakarinām gājuši visi gulet: auns krāsns preekšā, kaķis us krāsni, zostēviņš plāna vidū, aizis galda galā un gailis luntā. Saticigee ceļa beedri drīz krākusi savā būdiņā.

Ap pusnanti vilku mātē veduse savus divus dēlanus amatā mācit un nevilšu usnākuse us jauncelto būdiņu.

"Nu brūnumi!" viņa tūdaļ esaukusis, "šorit nācam pa to pašu veltu un neredzejam nekā. Šķaidri kā no zemes isburta."

"Māmiņ, esim eekšā, redzesim, kas būdiņā mājō!" vilceni lauzušeess.

"Ne, ne, bērniņi. Visus, bet te ne, ja negribam breesmās tikt!"

Vilku mātē, to teikdama, aissteiguses gar upmalē vien līdz vāidam pakalnīnam, kur nolikusis us kreiso ausi un aismiguse. Bet veens no vilcaneem pa to laiku aissteidzees līdz būdiņai atpakaļ un eegājis eekšā. Aizis, laipns vīrs budams, tūdaļ apkampis eenačeju tik mīļi saveem rāģem, ka visi loģi nobriksējejuši. Citi beedri ar atmodušeess un tūdaļ steigūšeess vreesu saņemt: auns ar pēri glaudijis sānus, zostēviņš isklapejis kaķoni, kaķis no preeksem šķaudijis veen un paiņajis nāģem gāmi un gailis, nevarēdams nakti redzet, saucis: "Kur, kur? dod man ar!"

No rīta vilka mātē vaicajuse dēlinām, kasē mati isplūskati, kur tēdi zilumi gadijūšeess?

"Ja, māmiņ, kamēr tu gulēji, gāju vaudzīt, kas būdiņā labs dabonams. Bet darvis atverot, mani veens dzelzs dakšām tūdaļ peespeada peeseeenas, otrs sita ar bomi pa ribām, trešais knāba kaustuvē (ar okau, stuvē) un pēra divām plenicām, ceturtais splāva acis un cieta plixus un preaktuis sauca: "Kur ir, kur ir? - dod man ar!" Lāime, ka no preaktā tiku vēl valā!" (Sul. pašā sākumā veemāminas stāstus).

42. Beidzot vilksa mātē saka:, Nekas, dēlin, kapēc tu gāji. Vaj
meteicu, lai ne-est!

Varianti.

1.) Reiz saimnece sacīja saimneekam: "Pārdosim savu zirgu, tu
redzi, mums nav vairs ēdamā!"

Gailis krāsns caurumā to dzirdedams, aisgāja pē zirga un sa,
cīja: "Bēdz us mežu, tevi rītu pārdos!"

Labi! Saimneeks rītā aiseet us stalli, ne-atron zirgu vairs. Ta
saimnece sacīja atkal: "Nokausim savu vēsi (bulli), mums nav vairs
ēdamā." Gailis, krāsns caurumā to dzirdedams, aisgāja pē vēsā un sacī,
ja: "Bēdz us mežu, tevi rītu kaus nost!"

Labi! Saimneeks rītu aiseet us kūti, ne-atron vēsi vairs. Tad
saimnece sacīja atkal: "Pārdosim savu pīli, tu redzi, mums nav
vairs, ko ēst dot." Gailis, krāsns caurumā to dzirdedams aisteēju pē
pīles un sacīja: "Bēdz us mežu, tevi rītu pārdos!"

Labi! Rītā saimneeks aiseet us kūti, ne-atron pīli vairs. Tad sai
nece sacīja atkal: "Nokausim mūsu gaili, mums nav ko ēst dot."
Gailis, krāsns caurumā to dzirdedams, uskāpa jumtā un dzeedāja:
"Kikerigi! nedabusi vis mani!" un aislaidās us mežu. Tur nu pa
viseem kopā uscēla māju un dzīvoja, katrs savu darbu darīdams:
zirgs nesa malku, vēsis klāja galdu, pīle kūra uguni un gailis
vārīja.

2.) Lenōs laukōs visi māju kustiņi draudzīgi dzīvojuši kopā.
Teem bijuse mežā būdiņa, sūnām taisīta. Bet it se teem nebijis ilgi
oneers, jo būdīnu usgājis vilks un tīkojās pē lauka (trekna) sivēna.
Kādu deenu, kad sivēns sildījās būdīnā pē uguns, vilks to
nokampis un rāvis laukā. Bet sivēns no pirmām bailem atjēdzēs,
neganti saucis: "Kur vīri? kur vīri?"

Tūlin pēskrējis klāt vēsis un pēspeedis vilku ar saveem aseem
rageem pē seenas un auns nu tix devis vsa devis vilkam pa mugē,
ru, kamēr šim stuvam, greizam ar kaunu bijis jāšmauc projam.

Beskaunīgais vilks, gribedams atreebtes, ussūtījis māju ku,
stoneem us kaklu dažadus zvērus, bet kustiņi veenis pratis katru
reiz pratuši usmācējaem atturetes preti.

Vilks, to redzedams, nogājis pē Teemēla, nixnaxā Vēja mātē

dēla, un līdzis šim palīdzēt isdzīt lopus no būdinas. Ziemeļis,
kam patēr tādi darbi, noģājis us mežu un pūtis tik bresmīgi,
ka ūdeni sasaluši un sneegs nācis aumalām no gaisa zemē.

Vērsis nevarēdams vairs paceest nixno vēju un salnu, lēdis
ari būdinā; bet nevilēus aiskrēušes viņam rāgi un - būdina sa,
gāzūsis. Lopi redzēdami, ka nu citādi nevar glābtees no posta, gā,
ļūši dzīvot pee cilvekeem, kur tee palikuši vėl līdz šō balt' deen.

Ziemeļim no tā laikā tā paticis nixni pūst, ka tas katru ga,
du leelā mežā, šmākdams, krākdams, laiž savu vēju valā. Tādā
laikā ari pats vilks, sasalis un novārdzis, bēģūs bēģ no meža ārā,
nevarēdams paceest salto Ziemeļa vēju.

3) Kāda saimneka dēls gribēja kāzas taisīt un eelika vērsi, vepri,
aunu un gaili barot. Reiz auns sacija: „Mīlē brālīsi! mūs jau laikam
kaus, tamdēļ bēģsim labax us mežu!” Un visi aisbega us mežu.

Tur vērsis un auns sacija: „Taisisim kādu māju, kur varam dzīvot!”

Bet vepris un gailis teica: „Mēs kaut kur pa to laiku padzīvosim!”

Labi! Vērsis un auns uscēla ēku, ustaisija māju. Kad zeema peenā,
ca, viņi ari vepris un gaili peenēma. Bet reiz gar to māju gāja vilki
garām un veens vilks eegāja esēšā. Tik no bij eegājis, te surēja vērsis
un noģrūda vilku pee zemes; vepris, kur nēma, tur lampa; auns at,
kal strādāja ^{dukādams} ~~dukādams~~ un gailis lantā klādžināja.

Vilks pee citeem vilkeem aiskrējis sacija: „Mīlē brālīsi! kādes
eegāju, tad man peeskreja leels kroevs klāt un noģrūda mani pee
zeemes, sprancūzis, kur nēma, tur lampa un uzars dukāja dukām;
bet veens dugsta stavedams, dirtā balsi sauca: „Padod man to!”
Būtu tas man klāt lapis, tad es dzīvs nebutu palicis.”

4) Reiz āzis, gailis un zosu tēviņš - gājuši laimi meklet. Te peenā,
cis teem varars un viņi usgājuši mežā mājinu, kur apmetušes pa
manti. Āzis uskāpis us lāvas, gailis luntē un zosu tēviņš aisdurvē.

Tur pat mežā dzīvojuše vilku māte ar saveem divi dēleem. Māte
un dēli gājuši pastaiņutes un usgājuši ari to mājinu. Faunavāis
vilku mātes dēls gribējis eet mājinā paskatitees, bet vecavāis teicis,
lai ne-sjot. Faunāis tomēr nepaklausijis un eegājis mājinā.

Te us reiz zosu tēviņš to eeraudzijis un sācis ar saveem platojēem
spārņeem sist, isdzirdis ari āzis, kurš gulējis us lāvas, un davees talin

jaunajam vilcenam vīrsū ar asajem rāgen. Tis nabadzīnš nezinājis, kur sprukt, domājis, kas tee par dunčēem, kuņi durstot sānus, bet gailis laidis savu skalo balsi valā: „Nes šurp, nes šurp, dod man ar!”

Jaunais vilcens aizgājis pie savas mātes un vecakā brāļa tevi stīvs un nu svēti apolijees klausīt vecaku vārdus.

Vērsis cel ēku ^{taisa} kūti.

Reiz vērsis saaicināja visus māju kustosus, taisit kūti. Vīsiori sanāca. Bet kad bij jāķerās pēd darba, kad cits pēc cita aizgāja, jo darb bija grūts. Nu vērsis veens kūti laisijis: ar rāqem dzinis balpus augšā un leelām pūlem to dabujis gatavu.

Kad pēdigi vērsis tur bij sevīlcees, sekravajees, tad tas nav gribis neveenu cita kustoma laist ekšā. Bet zoss teikuse: „Es visassē, nas isvilktu no seenām un tad pūtis caurais vējš un tev bus vēl augstāk nekā arā.” Gailis un vīstas sacījusi: „Mēs juntu nokasisim, tad laetus lis un brēsegs smigs ekšā!”

Tā nu ir katrs māju kustomis draudejis ar saveem nedarbeem, vādus isdarīšot, ja nelaidišot ekšā. Vērsim bijis pēdigi jālaiž vīsi ekšā.

Kādu laiku tur kūti meerigi dzīvojuši, tad pē teem atnācis vilks. Bija tumšs un vilks neredzēja nekā. Bet tik ko mājas kustomi saoda vilka smaku, tee vīsi skrēja tam vīrsū. Vērsis ar rāqem visu pirmais egrida tam sānōs, sunis ar zobeem metās tam klep pīle ar knābli barstīja to un gailis no lants kleegšus kleedza: „Nāk, nāk dīnā! Nāk, nāk dīnā! Dodeet man ar! Dodeet man ar!”

Vilku sagrāba brēsmīgas bailes un sāpes. Tas muka pa kūti durvīm lauskā un mežā ekšā. Tur tas satīka draugu, kas arī pat laban laisijis set us vērša kūti.

„Tur tu ne-ēj!” teica vilks vilkam, „man tur tik ko nenogāļnāja. Vispapreeks man kvīta vīrsū veens ar divzaru dankšu, otrs nēmās plēst manu parēderi, it kā gribetu noplēst visu aidu, tee sais ar ilenu man varen dūra, vai sānus gribeja pušu pārdukt un tad vēl veens cits pašā augšā ^{brēca} „Dodeet man ar, dodeet man ar!”

Tas tur pašā augšā laikam bija tas vīstipraknis, ar garu sarka, nu bāzdu, cit tumsā vareju redzēt. Tas pilnā kakkā kleedza: „Nāk,

nāk, dodot man veenam pašam." Bail man bija, ka nezināju, kur spārukt, labi, ka tinu arā, savā paša idā. Ne ej labak turpo, citadi tev tapat sklāses."

No tās reizas nevens vilks vairs nedrīksteja eet māju nuti.

1) Eet vērsis pa mežu, sateek aunu un vaicā: "Kur tu, auniņ, esi?"

"No zeemas us vasaru ešu, atbild auns.

"Ēsim kopam un dzīvosim!"

Eet tee tālak, sateek cūku. "Cūka, kur esi?" vaicā vērsis ar aunu.

"No zeemas us vasaru ešu", atbild cūka.

"Nāc ar mums reizē! Tad dzīvosim kopā!"

Nu eet teem pa preekšu zoss. "Zoss, kur esi?" tee vaicā. "No zeemas us vasaru", atsaka zoss.

"Nāc ar mums reizē! Tad dzīvosim kopā!"

Eet, eet šee un sateek gaili. "Gaili, kur esi?" vaica tee. "No zeemas us vasaru", atsaka gailis.

"Nāc ar mums reizē!"

Tā eet tee visi un cedami runā, kā būšot dzīvot. Un vērsis saka:

"Brālī, sāksim istabu taisīt!" Bet auns saka: "Es nebaidos no aukstuma, man ir silts kažons un svarci, es tapat pārdzīvošu." Cūka atral runa:

"Es nebaidos no aukstuma. Es sev rakšos zemē un pārdzīvošu bes istabas."

Zogs ar gaili saka: "Bet mēs nometisimies zem kuplas egles zarēm: veens spārns pae sāneem, ar otru apsegsimies un tapat pārdzīvosim."

Vērsis redz, ir slikti, būs veenam pašam jataisa istaba. Tas saka: "Es taisīšu istabu, bet ja jūs nākset, tad neveenu nelaidīšu eesā."

Vērsis stājās pae darba, drīz istaba uscelta. Tas eekravajās tur un dzīvo. Estāj auksts zeemas laiks. Auns eet us versa istabu, klauvē pae durvim un teic: "Vērsi laid istabā!"

"Nelaidīšu, tev ir siltais kažons un svarci, tev ir silts."

Auns saka: "Ja nelaidīsi, tad es kā skrēšu, tā eelaugišu durvis, un tu pats tad salsi."

Vērsis eelaiž aunu savā istabā. Pēc neilga laika atet cūka un saka: "Vērsi, laid istabā!"

"Nelaidīšu!" atsaka vērsis. "Tu vari sev raktes zemē un tev būs silts."

"Ja nelaidīsi, es israkšu pamatus un tu pats dabusi salt."

Vērsis eelaiž cūku. Pēc maza laiciņa atet zogs ar gaili un saka: "Vērsi, laid istabā!"

"Nelaidīšu! Kam nepalīdzējat taisīt?" atsaka vērsis.

Foss saka: „Es isvilksū sunas no siju stārpas.”

Gailis saka: „Es lekšu us istabas augšu, nokasīšu smiltiāis no gree, steem un tu pats kad salsi.”

Un vērsis eelaiž abus. Tā' viņi visi pārdzīvoja zemu un sagai, dija vasaru.

2) Tas bija tajās laikās, kad visi kustiņi dzīvneki paši noteica savu līnteni, paši bija savas dzīves kungi. Visi tee dzīvoja meerigi, baņojas ar galu galiti, dzīva strauta ūdentīnu.

Reiž vērsis, dzērdams ūdeni, isdzird, ka zeme dun. Un dzīvneku gudribas grāmata bija rakstīts, ka zeme dunes tad, kad tuvosies zema, lai isnūcinātu dzīvu radību. Vērsis to zināja un, glāb-dams savu dzīvi, bu, laidās bēgt. Skreen, skreen - nolēcās, peeleek ausi pee zemes, klausās -dun, un skreen tālak.

Tā' skreedams, kas satika aunu. Auns vaicā: „Vērsi, brāl, kur tā zeme, dams?”

„Nav labi”, atteic vērsis, „zema tuvojās, jābēg.”

„Nem mani līdz!” saka auns.

„Labi, skreesim!”

Nu šee skreen divatā. Paskreen gabalīnu, peeleek ausi pee zemes, paklausās -dun, un bēg atkal. Tā' divatā bēgdami tee sateek vepri.

„Kur tā skreedami?” vaicā vepri.

„Slīkti, zema tuvojās”, atteic bēgli.

„Panemeet mani līdz!” saka vepri.

„Labi, skreesim!”

Nu šee skreen trījatā. Paskreen, paskreen - peeleek ausi pee zemes -dun, un skreen atkal tālak. Tā' skreedami, tee sateek gaili un zori. Šee vaica: „Kur tik steidzīgi skreedami?”

Un bēgli atbild: „Slīkti, zema tuvojās, jābēg.”

Panemeet mūs abus līdz!” lūdzās putni.

„Labi, skreesim!”

Nu viņi skrēja visi paeci. Paskreen, paskreen - peeleek ausi pee zemes -dun, un atkal bēg. Bet tavu nelaini! Tā' skreedami tee nemiņa, ka cels bēdzās un teem stāv preekā leals mežs. Kur nu surcet ko darīt? Bet zeme dun arseenu dīntak. Būs janosalst! Doma, doma ko darīt, ko ne; galu galā vērsis saka: „Brāli, tikpat no zemas ne, isbēgsim, jo nezinām cēla. Celsim istabu, tad vīseem būs silts.” Un ey

Darbs gan lopusm nav pa prātām. Un vepriis saka: „Ka tev bail no zemas, cel
~~vis atācēt rūs, stādams.~~ Veens istaba; es corakšos sūnās un man būs silts. Un vep,
Un auns arī saka: Man ir silts kažoks, es palīdišu apakš egles
zarēm un nenosalsū.”

Un gailis ar zosi arī runā: „Mums ir siltas spalvas. Mēs eelēsim ko,
kā, veenu spārnu līksim zem sāneem, ar otru apsegsimees un mums būs
silts. Cel tu veens istabu, ka tev salst.”

Un visi līdžbedzēji isklīda pa mežū, palīka vērsis veens pats.
Ne tam silta kažoka, ne arī smečera, ar ko sūnās israkt, ne arī spārnu
neko darīt, jāstājās pēe darba. Un vērsis nolauž ar rageem kokus,
ar kājām sakārpa sūnās un stājās pēe darba. Pēc kāda laika istaba
gatava. Eet vērsis istabā, aistaisa durvis un dzīvo.

Pāllaban ir zema klāt. Ja apsedza zemi ar baltu palagu, apklāja
kokus un sūka meklet, ko varetu nosaldēt. Vērsis tēp savā istabā
un smečās, bet auns ar visu kažoku sāk trīcēt. Cīk nepeslējās pēe
koka, cīk nasklēpās, nelīda apakš kuplas egles zarēm, tak zema glau,
žās tam arveenu tuvak un keen kažokā. Auns gudro, ko darīt? Eeti
pēe vērsā, bet kauns. Beidzot met kaunu prom, eet us vērsā istabīnu
klauvē pēe durvim un lūdžās: „Vērsi, brāl, laid mani apsildītes!”

Bet vērsis atsaka: „Nelaidīšu! Kam nepalīdžēji istabu taisit? Eej
līnces savā kažokā!”

Auns redz, ka ar labu netīks eekšā, sāk pēedraudēt: „Ja nelaidīsi
ar labu, eesū ar ļaunu — ar rageem apdaužīšu istabas poksīkus un ta,
va istaba sagāzīsees. Tad salsū es, salsi ir tu.”

Vērsis redz, ka nebīs labi, eelaiž aunu istabā. Tad kādu laiciņu
ēe dīvoja dīvatā. Bet zema arveenu vaitar saņem spēku un keen
sūnās pēe vepra. Tas redz, ka būs slīkti, keen no sūnām arā un
ēāpo us vērsā istabīnu. Pēegājis klāt, klauvē pēe durvim un lūdžās:
„Vērsi, brāl, laid apsildītes!”

Bet vērsis atsaka: „Nelaidīšu! Kam nepalīdžēji istabu celt?”

Un vepriis saka: „Ja nelaidīsi ar labu, eesū ar ļaunu — israktū
istabas pamatus, is^{taba} sagāzīsees. Salsū es, bet salsi ir tu.”

Vērsis redz, ka nebīs labi, eet, laiž vepri istabā un nu ēe dzīvo
pa trim. Pa eet vēl kāds laiciņš, atskreem gailis ar zosi, klauvē pēe
durvim un lūdž, lai laiž eekšā. Vērsis nelaiž, kam tee nepalīdžējūši
istabu celt. Nu gailis ar zosi saka: „Ja nelaidīsi ar labu, eesim ar ļaunu.”

48. Es ar savu platu renābli isplīvisu, israusu sūnas. no seeniem un
zeema līdīs istabā."

"Un es, saka quilis, leksi us istabas augšu, norasīta spalus no
greestem — salsim mēs, bet salsi ir tu!"

Vērsis redz, ka nabīs labi, eet, laiž zosi ar gaili istabā un nu
Jee dzīvo visi kopā. Zeema dusmīga sakraida pa mežu un nece,
na nevar nosaldet. Nadabujuse lopus, māju kustus, ta neris pe
zverem, bet tee na-isbijās.

Lācis elīda alā, līkās us sāncem un krāc veen guledams, ga
da, kad saulite greezīsaes us vasaru, un par zeemas augstumu
nebādaja. Meegs arī tam bija tāds leels, ka leek ir ēdenu uismīst
Kad saulite greežās us vasaru, lācis apgreežās us otreem sāncem,
ziž leelo kopu un aismēg atkal. Citi zveri tapat: cits elīda alā
un aismīga līdz pavasarim, bet cits par zeemu nebādaja.

Visgrūtāki mlāpās nabaga vilkam. To zeemas aukstumu vēl
varetu paceest, bet isalkumu — tas par daudz moca. Un te nekut
necs nevar mokot, visi aīsbēguši: cits alā, cits koka dobumā. Sta
gā nabago veenu daenu, staigā otru, pēdigi tā staigodams nonān
par vārta (lopu) istabas.

"A, te ne z' kas neredzets, jāpataujā!" domā vilks. Tā tas tup, kha
sās un dzird, ka lopi savā starpā sarunājās. Vilks klausās, eet pe
kurvīm, klausē un saka: "Ēlaidiet eonšā apsildītees!"

Vērsis dzird, ka sveša balis un saka: "Tu neesi no mūsu saimes,
ej prom!" Bet vilks ne-eet, leekās us gudribu: "Ēlaidiet pasildīt kau
veenu kājīnu!" — "Nu, mandēl kāju nelaišt?" domā vērsis un elaiž
veenu kāju, bet vilks saka: "Kā elaidi veenu kāju, elaid ir otru!" —
Vērsis elaiž ir otru kāju, un nu vilks runā atkal: "Ka man elaidi otru,
elaid ir trešu ir ceturta!" — Vērsis elaiž un vilks saka: "Kur manas kā
jas, tur nu es pats! Nu es tevi apēdīšu, man gribās est." Vērsis redz, ka
nu bis slinti, sauc vepri un aunu palīgā. Tee atsūreen un kleadz: "Kas
te? Vilks! Nu, brāli, kopā pee darba!"

Nu sāk vilku badit: vērsis dur ar rageem, spef ar kājām, auns
ar rageem, vepri ar zobem, tā knaibija un sita sirno veesu, ka tas
no sāpem sāna kaust. Te vēl zoss ar gaili klāt: zoss skreen un knees
bet gailis lee augšā un kleadz: "Kā nemōu zobenu, tā galva nost, tā gal
va nost, un pats ar pešēm vīrsū!"

Latv. kustoņu teikas resp. kustoņu epa turpinums.

Vilks redz, ka slukti un tā tik mand, ka arā tint. Tēdigi tam lai „mežās tam pusdzīvam^{isskriet} no lopu istabas. Bēg vilks pa mežu un karu vil, kas sateek, tam saka: „Vai, brāl, nav labi! Nē-ēj us to pusi, kur lopu istaba!”

Un vilks ar likumi^{gāja} gar lopu istaba un lopi ilgi meerigi tur dzīvoja un vēl šodien dzīvot, ja laudis nebūtu tos panēmuši savā apgādībā.

3.) Kādam saimniekam bija leals vērsis. Pa vasaru to dzina ganīs, bet kad atnāca rudenis, to celina kūti. No kūts šķūnis bija labi tālu; lai nebūtu jānesa vārsim barība, apseja tam saiti ap kaklu, aizveda to šķūnī un pēseja to pē visa seena.

Pa zemu zem vērsis kājām sakrājis milzums mēslu. Kad atnāca pa vasaris un saule sāka stipri pildit, tad mēsli kūpeja kā dumi. Kas vērsis domādams, ka deg zeme, norāvis no saites, islauza durvis un is, skrēja no šķūņa arā. Skrēdams pa tūrumu, viņš sateek vepri. Vēpris vaicā vārsim: „Ms kurēni skrēsi, brālīt?”

Tas atbild: „Kur es dzīvoju, tur zeme deg, un abi divi skrēen tālāk.

Skrēdami pa tūrumu, tee sateek aunu. Tas vaicā: „Kur jūs skrēeset, brālīsi?”

Tee atbild: „Tur tālāk zeme deg – skrēsim reizē, citadi sadegsim!” Un visi, skrēdami tālāk, tūrumā sateek gaili.

Tas šem vaicā: „Ms kurēni skrēeset brālīsi?”

Skrējeji atbild: „Tur tālāk zeme deg, begsim reizē, citadi sadegsim!” Un visi četri skrēja tālāk.

Tā skrēdami tee celina lealā mežā. Pa vasaru teem bija labi dzīvot mežā, jo bija ļoti silts. Kad atnāca rudenis un sāka salt zeme, vērsis aizgāja pē vepri un sacija: „Taisisim istabu, citadi mēs nosalsim pa zemu!”

Vēpris us tam atbildeja: „Es par zemu varu sevantees sūnās un tur man būs silts.”

Tad vērsis aizgāja pē auna un sacija: „Taisisim istabu, citadi mēs nosalsim pa zemu!”

Auns atbildeja: „Taisi, ja gribi, bet es, atsvejes, ^{sitišu} treenišu ar rāgeem, man ir silts būs.”

Tad vērsis aizgāja pē gaila un sacija tam: „Taisisim istabu, jo tā pa garu zemu varam nosalt.”

Gailis tam atbildeja: „Taisi, ja gribi, sev istabu, bet es usskrēšu

50. eglē, sasitišu spārņus un man būs silts."

Tā ne no veena nesagaidījis palīgu, vērsis veens pats stājas pē darba un uztaisija sev istabu.

Kad eestāja leals stiprs aukstums, tad atnāca pē vērsa vepris lūg, tees, lai tas elaiž to istabā. Bet vērsis sacija us vepri: „Es tevi nelaidišu vidā tamdēl, ka tu nepalīdzēji man taisit istabu.”

Vepris us tam pēdraudedams atbildeja: „Ja tu mani nelaidisi istabā, tad es tev israkšu pamatus – tev būs auksts, ir man.”

Vērsis nobijās un elaida vepri istabā. Tad atnācis, auns sāka lūg, tees, lai vērsis elaiž to istabā.

Vērsis sacija aunam: „Es tevi vidā nelaidišu tamdēl, ka tu nepa, līdzēji man taisit istabu.”

Auns pēdraudedams sacija: „Ja tu mani nelaidisi vidā, es eeskrējes kā došu ar rageem seenā, tā iskritis seenai sijas – tev būs auksts, ir man.”

Vērsis nobijās un elaida aunu istabā. Tad atnāca pē vērsa gailis un sāka lūgtees, lai vērsis laiž to istabā.

Vērsis atbild: Tamdēl, ka tu man nepalīdzēji istabu taisit, es tevi vidā nelaidišu.

Gailis pēdraudedams sacija: Ja tu mani nelaidisi istabā, es us, skreču us juntu, isplēsišu juntu un grēstus – tev būs auksts, ir man.”

Vērsis nobijās un elaida gaili istabā. Pa nakti aplenca istabā vi, mus vilki. Tee sūtās veons otru, lai leen istabā. Veons no teem atsaucās: „Es līdišu istabā, bet man par tam būs leelākā daļa galas.” To sacijis, tas elida pa logu istabā.

Vērsis no krāsns pēskrēja un pēspeeda vilku pē seenas. Vepris ar zobeem nodā vilkam sānus. Auns badija ar rageem. Gailis no lasts kļēdzja: „Palaidiet mani, es to us reiz saplēsišu!”

Vilks isskrējis sacija: „Es no teem, kuŗi mani sita zemē, nebaidi, jos, bet gan no tā, kuŗš no augšas kļēdzja.” Tā vilks aisgāja savu celu.

Kuilis cel mājas.

Kuilis bija nodomajis mājas celt. Tas lūdz vērsi, tekuli, lāci, zostē, viņu un gaili talkā. Bet visi atteicās un aisbildinajās ar šādeem tādeem stēidzameem vasaras darbeem: vērsim jābeidzot plāvu plaut, tekulim jāmacot jērinus lēkat un badišes un gailim ik rītinus jāmodinot pušē un meitas. Kuilis nu raka veons pats pamatu mājinai un lūdz iudenim bija zeemas mitekļis gatavs.

Drīz ar usvrita pirmais snegs, bet kuilis par tam tik pasmejās. Te kādu deenu kuila mājās atnāv vērsis, tekulis, lācis, zostēviņš, gailis un

līdzās sasildīties. Bet kuilis atbild: „^{mana} Vēsim mājinā par maizi, tenalim
trūkst aīsgaldes, lācim par siltu, zostēvinam nav udeus un gailim
trūkst lantās.”

Nu nemās vece draugi kuili lūgt, līdz baidzot tāu peeldzās.
Bet otrā rītā, vēl visēem gulot, kāds atkal bungoja pee durvim.

„Kas tur?” kuilis jautāja.

„Tavs radneeks vilks! Palaid eesā, esmu nejauki nosalis.”

„Manā mājinā vairak nav rīmes”, kuilis atbildeja.

Bet vilks beskauna, ja tā ne, eelēcis pa logu. Tān kāda pārdroši,
ba rada gabalam dārgi maksāja. Visi acumieru li saklupa tam vīrsū
un kūla tik ilgi, līdz kamēr atkal islēca pa logu ārā.

Lapsa, ^{tu} redzedama, islikās loti nožūlojam vilku. Ja grib vilku peejokot
un tamdēt sana: „Krusttēvs, kāda netaisnība nūdeen vēl nav redzeta.

Bet, krusktētīn, kas mums at šēem pintīzēem? Kāp man mugurā, es
tevi, sasisto, aīsnesīšu us kādu veetu, kur gula tik siltā, kā pirti.”

Vilks paklausijis. Bet tik ko vilks kūmināi mugurā, te kūminā
blāuj pilnā kanklā: „Nāceet, nāceet skatīties, kā nekultais iskul-tones!”
Vilks no kauna aīsbēdzis.

Varianti.

1) Kādam saimneekam bijis vepris, par kuču vīns maz bēdajis, to
loti maz kopis. Vepris redzedams, ka pus badā un aukstumā jādzīvo,
atstāja no saimneeka un aīsgāja projam leelā beerzā mežā. Te vīns
cēla sev mājū un palika pats par saimneeku. Kādu deenu vīns sa,
tika mežā leelu bulli un vaicāja: „Kur tu, tāds kēms, eesi?”

„Merleju sev saimneeku”, teica bullis.

„Nu, tad labi, līksti pee manis par kalpu!”

Bullis saltka un nu gāja abi divi tālak, kamēr satika tenuli, zosu
tēvinu un gaili. Visi šee saltka pee vepra par kalpeem un palīdzēja tam
taisīt mājās. Bija jau stipra zeema, kalpi strādāja laukā, bet vepris, kā
jau saimneeks, kurtināja krāsni un micija maizi cepšanai.

Te eēnāca lapsa un līdzja, lai ļaujot apsildīties. Vepris atlāva, bet
peekodināja, ka lai nekā ne-aīsteekot, citādi saukšot tūlin vīrus.
Lapsa, gaili redzedama, laizijās veen, bet nedrīksteja veena nekā eesānt.
Labi sasiluse, ta gāja projam un us cēla satika vilku. Šis bija it nosalis
un vaicāja kūmināi, kur ta gan dabujuse tik labi sasildīties. Lapsa stāsti,
ja, ka veprim esot loti siltā istaba, bet tik tāi ne-aīsteekot ta kalpus,

5ⁿ. tad klāsoties slinki.

Vilks nu eņģāja pē vepra un lūdza, lai ļaujot apsildīties. Vēpris lāva, bet pēkodināja, lai nevā ne-aistēkot. Vilks sasīla it ātri un nu tam sāka ^{jau} sēenālas tēcet, us vepri skatoties. Tas nespēja noturēties un — us rētz bija veprim pē rēkles. Vēpris nabadzīns kļēdza, ko spēja: „Kur vīri? kur vīri?”

To izdzirda vepra kalpi. Pirmāis eeskreja bullis un pēspēda ar ra-
geem vilku pē seenas, eeskreja tenulis un deva vilkam pa muguru, ka
paurdēja veen, eeskreja zosu tēvins un noškēreja vilkam ausis, un gal-
lis, istabas augšā stāvēdams, saukšus sauca: „Dod šurp to rakari velnam
saspārdit!”

Vilks isspruka tikai leelām mokām un, lapsu satieis, stāstīja, cik vi-
nam slinki gājis. Gribējis tikai druscin ar saimneku pajokot, te vīri tu-
lin klāt: veens pēspēdis viņu dzelzo dakšām pē seenāla, otrs sadaugījis
ar āmatu muguru zilū, melnū, trešāis leelām šķērem ausis nogrēzījis un
ceturtais vēl saucis, lai tikai padodot šim — velnam saspārdit!

Vilks un lapsa nu nogāja pē meža tēva brēža un apsūdzoja
tam beskaunīgo saimneku. Brēdis atrāca un saveem leelēm, stiprēm
rageem apgāja vepra mājas. Te nu saimnekam ar visēem saveem kalpām
bij jāmin atpakaļ pē cilvēkiem. Bet vēpris savas saimneka deenas
līdz šai baltai deenai nevar vēl aismist, jo tik ko tam kerās klāt, tas
tūlin saukšus sauca: „Kur vīri? kur vīri?”

2.) Vērsis dzēstrā ritā no kūts islaists, pamanijis ais muguras dīki kū-
pam (miglojam). Tūlin skrējis no mājām ārā, maurodams: „Bēdžēt, bēdžēt,
zeme deg!”

Sivens, auns, zosu tēvins un gailis, to dzirdēdami, skrējuši arī vērsim
pakaļ. Tā skrēdami, visi pēci nonākuši mežā pē kāda ezera un paskati-
jušēes atpakaļ, vaj tad pateesi zeme deg? Nemanījuši ne uguri, ne dūms
vais. Nu sarunājuši te pat apmēstēs us dzīvi, jo — ja arī zeme degšot —
tad te ūdens malā brēsmas nebūšot tik leelas.

Un tā nu saulgozē dzīvojuši vēl katrs par sevi; bet rudenī, kad
mironi jau sākuši ledū zāģēt, kad skaidas no debesim kritušas un vi-
su zemi, kā ar baltu segu, apklājušas, tad sivens paskubinājis savus
brēdus: „Celsim riju, lai mums zēemu nar jānosalt!”

Bet šē cits par citu aīsbildinājušēes. Vērsis teicis: „Es esmu stiprs
stalla puisis, ja man auksti metīsēes, cērausīšos ar saveem cēcumēm sūnāt.

Auns sacijis: „Es esmu brangs kalejs un man ar' ir par jums visam
beezaki svārkī mugurā, ja nu tomēr arī teem aukstums cauri spiestos,
tad kalšū ap praedem, ka mizgas veen putis.”

Tošu tēviņš gāginajis: „Ja man auksti būs, tišos savos baltajos pa-
lagos un šūšu, kā jau skroderis, ka šmukstēs veen.”

Gailis teicis: „Ja man auksti metieses, lēnāšu no zara us zaru un dzee,
dašu, ka trīce veen, bet riju gan netaisīšu!”

Gan sivens kroccis, gan urkšķejis (murdejis), bet tikpat nelidzejis, neveens
nekopojies ar to. Pēdīgi sācis pamatu rakt-eegrozīt un ar laiku tak us,
cēlis veens pats brangu riju. Arā salis, ka spraukstejis veen, bet sivens
dzīvojis zālī savā siltā rijā.

Tē par laicīnu kāds klauvejis pce durvim. Attaisijis, eeraugu gaili
lūdzamees, lai jēle laižot eekšā, jo dzīvība no aukstuma drūz, drūz eēšot
atā. Sivens paklausijis un elaidis gaili, us ārdaem rūmi eerādīdams.

Par baltīnu vērsis arī atnācis un draudejis, ja tikai eekšā veen nelai-
dišot, tad ar savam ceemem visu riju no-ārdisot. Sivens elaidis.

Otrā ritā nācis arī auns un kleedzis: „Ja tu mani eekšā nelaidīsi,
tad es isdauzīšu tavai rijai pakšķus un pavilas.” Sivens arī elaidis.

Pēdīgi nācis zosu tēviņš un solījis visas sūnas no pakšķeem un šķirfām
ar savu adatu isurkat, ja sivens to nelaidīšot eekšā. Ko darit? Bējis
ja-eelaiž.

Par laicīnu arī nosaluse lapsa, garām eedama, peeklabīnājuse pce rijas
durvim. Sivens kā saimneeks atvēris un elaidis sasildītes. Lapsa sasil-
dijusis, gājuse pateikdama savu ceļu tālāk. Bet us krusta eēla satīnuse
vilku. Tas pavisam trīcejis. Vīna vaicājuse: „Kaimiņ, kāpēc tu tā trīci?
Vaj tēvi varbūt biseneeks trencis?”

Kā tad nu, kūmin, netrīcešu?” Plāni svārcīni veen mugurā un vā,
veres dancē pa vēderu. Man ir tik nelabi ap sirdi, kā leekās, laikam būs
jamiest.”

„A'ne, kūlainiti, mirtin vis vēl nemirsi! Došu labu padomu. Noej-
tur ežera malā ir sivenam silla rija — no-ej tur sasildītes! Gan tad tās
nāves bailēs pāracs, bet to es tev peekrodīnu: vecas teesas, vecas teesibas)
tu nepēmīni!”

Vilns domājis šā, domājis tā, bet nekā labāka nezinādams, gājis
us sivena riju. Sivens to labprāt elaidis, lai sasildās. Vilns atsēdes krāsus
preekšā un gozījes pret kvēlošām ogļem. Sivens gulejis, atsti atmatis, gar

krāsni islaidees.

Trīcēt šē vilks gan vairs netrīcējis, bet ēst vēl jo dīkstaki nu grībe, jēs tā, ka tam, us sivenu lūkojotēs, jau sleenas sārūsās pār lūpām tēcēt un, pašam nemanot, sleprava domas prātā veen šāvūsās. Un pēe krasn stīra pēeglaudees, patlaban jau taisījēs sivenam vīrsū krist. Bet, ko tu tam darīsi, kam draugu daudz?

Vērsis, vilka nodomu manījis, pēespedis to ar rageern pēe seenas, auns, to redzedams, sācis badit, ko tik jaudajis; arī zosu tēvīnš netaupījis: knābis veen, knābis veen, kur tikai pēeklūdams; gailis no šē troksnā sabījēs, sācis us ārdeem kleegt un brēkt, cik tikai spēka. Vilks tikko ticis dzīvs laukā.

Otrā rītā tas satīcis lapsu un stāstījis tai, cik slinki vīnam ^{šim} isde, vees: ais ēstgrības (ēstgrībām) nevarēdams noceestēs, esot gudrojis saimnē, kam, pēe krāsns gulošam, usbrukt; bet stalla pūsis, šā nodomu nomanījis, pēespedis šo ar cecumeem pēe seenas un turejis, kamēr kalejs ar amaru (ve, seri) šim tā devis, ka ribas skanejūsās veen un skroderis, kā trakais, šūvis veen šim pakalu ar usvīli ceeti.

Lapsa, to dzirdedama, atteikuse:

„Vaj es tev nesaiju, lai tu vecas teesas (teesības) nepēmīni? Jā' eet ne, klausigeem!”

3) Kādai saimnēcei bija tāds sivenis: kurš tik veen to eevaudzija, tas spēra to ar kāju un dēveja par Kverkli. Tad sivenis reiz osirdijās un gāja labak us mežu prom. Atgāja, redz veenu mājinu. Ee eet, atron ēdeenus visvisadus. Ko nu vairax? Apmetās un dzīvo kā muižkung.

Bet otrā vakarā atnāx arī vista ar gaili: lai dod naktsmāju! Kverklis saka: „Kad māja bij jataisa, neveens nevādija acis — nu māk naktsmāju lūgtees!”

„Lai, lai!” gailis atsaka, „mēs tev palīdzesim deenās.”

Nu labi! Lai tad simot abi divi krasns augšā un isgulotēs arī!

Bet neekē nebīs. Otru vakaru ir zostēvīnš atnāx: lai neleedzot naktsmāju — vīnš deenās palīdzēsot!

Labi! Tē trešo vakaru tekulis lai klat: lai neleedzot naktsmāju — vīnš deenās palīdzēsot!

Labi! Bet ceturto vakaru ^{vēl} kelelais vērsis lai atnāx: lai Kverklis do, dot naktsmāju — vīnš nedeenās būšot palīdzēt!

Labi! Tē pēekto vakaru — Jēe visi pēe meera — eet trīs vilki Kverkļa mājinai garam un saka tā: Lai simam apraudzīt, kas tur cenšā? Bet kas

es - ja preekšū?"

Nopreekš: pirmajam vilkam jāeet pa preekšū. Eeet eekšā - tā vērsis ar rāgem sātōs, auns ar namu (2) ribās, zostevinš ar knābli dzīvo gar ausim un vista ar gaili tikai vėl usblauj.

Vilks klupdams isoprūka laukā un stāstīja abem beedreem: „Ujā! kas tam Kvesoklim par leelu saimi: vīrs ar dzelzs sekameem man muguru dīrāja, bāba ar vāli ribas lauzīja, skroderis ar šķerem ausis graizīja un māte ar beelkungu krāsns augšā to veen dzēdāja: „Kad mēs esim, abas acis pagalam!”

4) Reiz sadraudzejūšes kopā vepris, āzis, gailis, pīle un nospreedūši, pēe cilvākem vairs nedzīvot, bet dotees mežā un usmeklet pašem savu dzīves vektu. Jā viņi aisgūpūši lealā mežā, nometūšes pēe krādas upites un dzīvojuši kādu laiku iten preekīgi bes rūpēm.

Bet drōz usnācis vēs rudens un vepris jau sācis runat, ka nāks, tēs kādu ēks celt, kut par zeemu patvērtēs.

Āzis sacījis: „Man nu gan nekādas ēkas nevajaga. Ja zeemā paliks auksti, es tikai badišōs ap kōkēem un man būd^{atkal} silti.”

Gailis teicis: „Es usmeklēšu visbeezako egli ar vissmalkākem zārcem, eelidišu tur, un nekāds aukstums man netiks klāt.”

Tapat atrunajūšis arī pīle: „Man arī nevajaga nekādas mājas. Je pat mežā es zīnu tādus avotus, kuri par zeemu neaissalst, un tur es patvēršōs no sala.”

Jā nu vepris palicis veens pats un sācis celt sev māju. Vispirms viņš istrācis dzīļu bedri, pārlicis tur kokus pāri, us kōkēem sanesis sū, mas un zemes, eemūrejis vėl krāsni eekšā un māja bijuse gatava. Kad nu zeemā laiks palicis ļoti auksts, tad viņš gluži mēerīgi dzīvojis savā siltā mājā.

Veenu nakti vepris dzird, ka veens pēe viņa mājes durvim dauzīs. Viņš eet skatītees un redz: ais durvim stāv āzis un dreb no aukstuma.

Āzis lūdzas: „Mēļo veprit, laid nu mani eekšā drusku apsildītees! Gan iskrējos un isbadijos, bet salst arveenu vairan.”

Vepris apskatītees, ka mājā tūmes deesgan, un būdams žēlīgs, teicis: „Nāc tad ar' eekšā!”

Āzis nu sasildītees, bet projam vairs negribējis eet, un vepris arī nekā neteicis savam āgrākam draugam.

56. Tēc neilga laika viņi atkal dzird, ka kāds pēc durvīm dāudzās, un vepris sūtījās āzi, lai paskatās, kas tur ir. Ais durvīm nu stāvējis gai, līs un lūdzēs: „Lai deet mani eekšā sasildītees! Gan līdu visbeezamā eglē, bet kā velk, tā velk.”

Āzis vaicā veprim: „Vaj var laist eekšā?”

Vepris apskatās, redz, ka augšā ir rūmes deezgan, un saka: „Lai tad ar' nāk!”

Gailis eekācis un sasildījēs, bet ari vairs nav gājis projam. Kādu nakti visēem trim mēerigi gulot, kāds atkal dāudzās pēc durvīm. Vepris saka atkal āzim, lai eet ārā paskatītees. Kad nu āzis atvēr durvis, tas eerauga nosalušo pīli, kura žēlīgi lūdzās: „Lai deet mani eekšā sa, sildītees! Gan ispeldejos pa silteem avoteem, bet tik ko neesalu!”

Vepris teicis āzim: „Lai tad ar' nāk!”

Pīle eekācuse, nometusis apakšā pēc krāsms un sacijuse, ka viņai rūmes esot deezgan, un ^{ari}projam vairs ^{nav}neesot gājuse.

Veenu nakti atkal isēlees trokonis pēc durvīm un, kad āzis tās atvēris, tad ais durvīm stāvējis vilns. „Ēlai deet tikai drusku apsil, dītees, esmu pagalam nosalis!”

Āzis vaicā veprim: „Vaj vilnu drīkst laist eekšā?”

Vepris atbild: „Tas nu gan mūsū draugs nav, bet pasildītees jauv!”

Vilns preecigs eekār eekšā un uslec us mūta sildītees. Silolida mees viņš aismēeg, bet citi mājeneeki ranā, ka nu vajadzētu dzēt vilku atkal laukā. Vepris tomēr apžēlojas un nosaka: „Klaidonis ween jau viņš ir, kur tad nu viņu naktis laukā dzīs?”

Kad visi atkal aismīguši, tad pamodees, vilns sācis apskatīt gult, tajus, un redzot treknu vepri, viņam saskrējusās mutē seekalas. Nēvare, dams vairs savaldītees, viņš kritis veprim sānōs. Vepris no leelām sā, pērn sācis kleegt, nu tad sacēlūšēs visi mājeneeki un brucēsi nepa, teicīgajam vilkam vīrsū tā, ka tas tik ko vēl dzīvs ismucis.

No tā laika vepris atkal pilnīgi sadraudzejes ar saveem agrakeem beedreem.

5.) Kādai saimneeci bija sīvens, kurš negribēja vairs ilgak pēc tās dzī, vot, jo tā dodot pa dāudz maz ēst. Tad sīvens nēmās un aisbēga us mēžu, usēla tur mājinu un kādu vakaru, tumsai metōtes, aiskura vīrs, ni, kur sasildītees.

Sildījās, sildījās - te atvērās pērpēži durvis, eekāca zāis istabā,

narītsmāju lūgdamees. Sivens atteica: „Māju celt nevens nenāca pa līgā, nakti gulet, tad zin nākt tūlin!” Un sivens nepernēma zāsi, isdzina pa durvim ārā.

Bet tiklīdz sivens bij apgules, zāsisklusītinām eezagās istabā us krāsni. Ap pūsmakti, kad visur kļušu palika, zāsislēca no krāsns zemē un gribeja sivenu nosist; bet sivens eeblāvās tik dikti, ka kai, mini skreēšus saskrēja.

Pa to starpu, kamer tee saskrēja, zāsis atkal bij jau krāsns aug. sā. Tee nu mekleja, mekleja – nekā neatrada un gāja atpakaļ mā. jāš. Bet tik no visur bija meers, zāsis nolēca atkal no krāsns, nosita sivenu un isvveeda pa durvim laukā. Rītā citi siveni, atraduši no, sisto, sagāja tad ta majinā, jo zāsis nu bij aisbēdzis, baididamees, ka viņu nenor, et un nenosit, kā pelnijis.

Bet sivena majinu nu mantoja sivena brālis un dzīvoja lai, migi jo laimigi tanī.

Kā tās citās teikās ari, tā šē it īpaši eeskanās humoristiskais elements.

Nepateicība is pasaules atgr.
No sava deonestā atlaistee māju kustoni top
par muzkanteem – dzeedatajeem; jeb vecuma dēļ no
veetas atlaistee top par brīveem makslenekseem.

Kādam saimneekam bijis vecs zirgs. Tas vairs nespējis kalpot, saim, neks tamdēļ to isdzinis no mājām. Nu zirgs ļoti bēdajees un gauži raudajis: kā lai nopeln usturu? Te tam, par laimi, eenācis labs pa, domis prātā: eet us Rigu par muzkantu. Labi! Un tā nu zirgs nem kājas pār pleceem un eet us Rigu.

Eet, eet – sateek suni. Tas klapat raud un tēlojās, ka saimneeks vecu, ma dēļ aisdzinis – nespējot vairs kalpot. Zirgs saka: „Ko tu raudi? Eesim us Rigu par muzkanteem, tur būs dzīve kā pa kāzām.”

Labi! Aiseet abi divi. Eet, eet, sateek gaili. Tam kādas pašas nedeenas ar saimneeku. Bet zirgs saka: „Eesim labak us Rigu par muzkanteem.”

Labi! Aiseet visi trīs. Eet, eet – sateek kaši. Tam ari kāda pate ne, kaimē. Neko darit – nem kaši ari līdž us Rigu par muzkantu.

Nu gāja visi četri, no kājas mesa. Bet celš eegreēzās mežā un tur usbruka vakars; palika tir, tumšs, ka nevarēja redžet ne acu duree, ma. Cits ne atlika, bij jāpaleek par nakti te pat mežā. Bet bīdamees

no usbrucejeem, viņi sprēda: „Labak būtu, ja atrastu kādu ceematu.”
Zirgo tūca, ka veenam jakāpījot nokā un jālūkojot eerandzīt kaut
kur ūguni.

Karis, kā leelans kāpejs, tūlin bij eglei galā. Tur viņš vēroja, vē-
roja un pateesi eerandzīja vakara pusē ūguni spīdam. Ko nu? Nūti,
kāi visi ^{gatavi} doties projam us tureeni. Gāja, gāja labu brīdi un atrada
kādā laukumā ceemu. Trīs no viņeem tūlin grib eet eesdā, bet zirgo ne.
Tas papreksdā pee eet pee loģa apskatītees un eerauga diēpadsmīt burļaus
ap galdu sēdam, ^{vakariņos} un ēdam.

Nu muzkanteem palika gan tā ēmoti ap sirdi. Bet drīz teem eesdāvis
labs padoms prātā: laupitajus ar savu muziku eepreecināt, tad tee vairs
launa nedarisot, kā viņi norunāja.

Labi! Un tā zirgo, us pakalkājām saceldamees, peeslējās pee seenas,
us zirga preekškājām uskāpa sunis, us suna karis, us kaķa gailis un
tad sāva taisīt, ko kurš māc. Laupitaji, isdzirduši tādu ēmotu trons-
ni, domāja, ka nupat gals klātu un nu tikai laistees prom.

Bet pa vārteem isskrejūši, tee apdomajās, ka veenam jā ejot alpa,
kāļ paskatītees, kas īsti tur bijis. Tomer ne veens, ne otrs negrībeja labprāt
eet — visi baidījās. Flzi viņi tur kildojās. Baidzot veens, drošaks is,
lindamees, aisgāja gan.

Bet muzkanti pa to laiku jau bij eekortelejūšees katrs palikama,
kā veetā: karis istabā, veerē, zirgo mēslainē, gailis us jumta un su,
nis, māju sārgs, vārtēs.

Laupitajs kā nu nāca, tūlin eegāja istabā; bet nekā nevarēja ve-
dzēt, vajadzēja sorkoet ūguni eestkilt. Te viņš veerē redzeja kaķa acis
spīdam. Tas domāja, ka tās ir kvēlošās ogles un tūlin tvēra pēc tām.
Bet karis nabadzīnš, sabītees, metds laupitajam acīs un skrāpeja, cik
jaudāja.

Nu laupitajs pārbītees skrēja laukā. Bet pee stūra zirgo tam spēra
pa muguru un pue vārteem sunis eekērās stilbā; gailis atkal jumtā vi,
su to trāci redzadams, kleedza: „Ka, ka, ka, kā!”

Aistapis pee saveem beedreem, laupitajs, rokas sanemdamis, stāsti,
ja: „Lai Devs nedod! Eegāju istabā, tur grībeja man dzīvam aidu neplēst-
isskreju laukā, tur veens ar bomjeem pa muguru deva, staidzot pee vārteem,
tur tik tik ar stangām man kāju nesaspeeda; bet celurtais varmāka

gaisā kleedza, lai mani karot. To dzirdedami, laupitaji norunaja: 59.
citādi ne-esot, laikam pats nelabajs viņu mājā eklupis un kamdēl dzi,
vot tur vairs ne-esot iespējams, ja ejot projām.

Laupitaji aīsgāja, bet muzikanti nu bija valdnieki par laupitāju
māju.

Varianti.

1) Veenam saimneekam bijis slinks ērzelis un saimneeks to arveen
sitis. Tad kāda deen ērzelis nodomājis no saimneeka aīsbēgt, un to
ar' isdarījis. Ejot pa ceļu, tas satīcis vecu āzi, kurū saimneeks isdžinis no
mājam. Tā abi satikušees, sākuši pa draugam runat un eet us preešu.

Tālan ejot, tee satikuši vecu kaķi, kurū saimneeks isdžinis no mā,
jām, jo tas vairs nekerot peles. Un tā visi trīs gājuši tālan runada,
mi un spreedami, kur nu palīst.

Ejot tālan, tee isdžirda kādās mājās zosu tēviņu loti žēli brēcām,
un sākuši klausītees. Pēc kāda brīža us ceļu isskrējis arī zosu tēviņš
un sācis žēlstees, ka saimneeca to situse par tam, ka sasītis ^{ar daueem spārueem} saimneeka
mažo dēlu.

Tee tik saka, lai nākot teem līdz, apskatīt pasauli. Zosu tēviņš bij arī
ar meeru un tā nu visi gāja pa ceļu prom us meža pusi.

Tā - kur gadījes, kur ne - no krūma isskreen gailis un grib bēgt
prom, bet šee peclabina to, un gailis, palīdams drošaks, sāk stāstīt, ka
bēni to aīnesuši us mežu krūmās un gribējuši nogalinat tapēc, ka
tas agri no rīteem dzeedot un teem esot jācelotees augšām.

Nu visi peeci, eegājuši mežā, sāka spreest, ka esot jācel mājiņa, jo
citādi varot meža zvēri viņus saplosīt. Un tā visi tūlin pēdarba
- līdz ar saules moreetesānu būdīna bijuse gatava.

Pārgulejuši nakti, otrā deenā sāk gribetees ēst. Visi nospreeda, eet mek,
let barību tai deenai un arī zeemai. Ejot pa ceļu, tee nonāca pēe kādas
mājas, paskatījušees pēe loga, tee redzeja galdu klātu ar visadeem ēdee,
neem un pēe galda divus vīrus sēdam, kurī bija burlaki un dali,
ja savā starpā zaqtu naudu.

Lai ar ērzelis pēe saimneeka bijis slinks, tomēr isrādījes, ka tas leels
gudreneeks. Tas tagad devis citeem kustoneem padomu, uskāpt veenam
otra mugurā un sarkt dzeedat katram savā balsi un tā isbeedet bur,
lakus. Visi bij ar meeru.

Pīrmais nostājās ērzelis, us tā āzis, us āža kaķis, us kaķa zosu tēviņš

60. un pačā galā gailis, un nu sākusi visi dzēdat. Tik no burlaki to
isdzirdusi, tee tā sabijūšes, ka pametuši naudu un aibēguši.

Nu dzēdataji laimigi eegājuši esnā, paēduši un nolikušes galet,
kur nu katrs varedams: gailis us krāsns, kaķis us mūrīša, zosu tēviņš
aisdurvē, ēzēlis arā sētmali un āzis us sleegšņa par sārgu.

Pēc kāda laika burlaki nānuši atpakaļ pēc naudas. Ueenam ejot
istabā, zosu tēviņš usbrucis un sasitis, bet tas eerandzijas us mūrīša og,
les un kēris pēc tām, lai redzētu, kas tas ir par radījumu. Bet kur tev?
Oglu vektā saņēris kaņa acis un kaķis nu devis vėl savu teesu virsū.
Šo trokoni isdzirdis, gailis us krāsns sācis kleegt. Burlaka, bēgot arā,
usskrējis virsū āzim un no tā ari dabujis paribām. Domajis nu sūrot
pāri pa sētu, bet skreemot us mēslu čupu, usskrējis ēzēlim virsū, kurš
nu sadevis tā ar sereem pakaveem, ka burlaka tik no vėl dzīvs aivil,
cees prom.

Mežā tas saticis otru burlaku un sācis stāstīt, kas par brīnumu.
Citi šo draugi ar atnēkuši, bet tee neveens vairs negājuši us to māju.
Un tā ēzēlis, āzis, kaķis, zosu tēviņš un gailis dzīvojuši laimīgi.

2) Kādām saimneekam bij usticams sunis. Visu mūžu tas bija viņam
usticīgi kalpojis, bet nu recumdeenās, kad tas nespēja vairs kalpot,
saimneeks to padzen.

Sunis ļoti bēdīgs, isdzīts no mājām, eet pa celu, nezin pats, kur eedam,
Labu gabalu nogājis, tas sateek celā ēzēli, kurš ar ir padzīts.

Nu abi divi eet tālāk un sateek kaķi. Nu eet visi trīs, bet beidzot
tee nonāk pee kādas muižas un redz gaili, kurš ļoti nobēdājies. Tee nu
voicā, kas tad tam par vainu? Gailis nemās stāstīt, ka saimneece likuse
šo vakarā noraut. Sunis, ēzēlis un kaķis saka: „Nāc mums līdz, mēs ari
esam no mājām isdzīti!”

Gailis par sādu usaicinumu ir ļoti preecīgs un eet līdz. Tā nu visi
četri eet. Beidzot usnāk kumsa. Ko nu? Kur nu palikt? Nospreiz le pat
mežā palikt. Gailis uslaidās nonā, kaķis ari tur uskāps, bet sunis ar ēze,
li paleek apasā.

Tā ap pusnakti tee turomā pamana eguni. Visi četri nospreiz eet
turpu raudzīt. Nonākuši tee redz ^{kadu māju un kanti} laupitajus, kuri pee galda meelojās. Ēze,
lis, būdams lelakais par visem, paesleņās pee loga, sunis tam us muguras,
kaķis us suna un gailis kaķim virsū. Nu visi četri kleedz, ko katrs mār
kleegt.

Laupitaji pārbijušes metās bēgt. Pa to laiku četri muzkanti sūd ap

galdu un meelojās. Paēduši vakarinas, tee isdzēs uguni un leekās pē meera. Sunis pē durvim, kaķis pelnās, kur tik no idzīsuse uguns, gailis us plaukta un ēzēlis paleek tur pat zemē.

Pēc laba laika, kad viss nometinājies, veens no laupitajiem nāk rau, dzit, kas ar māju noticis. Ēgājis tas dzird, ka viss ir kļusu, un grib ee, dedzinat uguni pē pavarda, bet tiklīdz kā tas sāk pa pelnēm rūsinat, kaķis tam acis eekšā. Nu laupitajs grib skreēt projam. Kā nonāk pē durvim, sunis tam kājās eekšā un gailis, dzirdedams trokšni, sāk kļugt.

Laupitajs pārbiēes aisskreēn pē citeem un nu stāsta, cik tam oļikti isgā, jis. Veens tam esot acis skrāpejis, otrs sitis ar bomi un trešais kļeedzīs: „Kur ir, kur ir, dod man ar!”

3) Pē kāda saimneeka dzīvoja kaķitis, kurš palika vees un nespēja vairs peles kart. Saimneeks nedeva tam ēst un kaķitis aigāja projam. Tas gāja, gāja un nogāja pē sētmales, kur sēdēja gailitis un skumīgi dzēdāja.

Kaķis parvaicāja: „Gailit, kamdēl tu tik skumīgi dzēdi?”

Gailitis sacīja: „Saimneeka sētā sabrauca daudz veesu un saimnece grib mani nokaut.”

Kaķitis aicināja gailiti sev līdz un tee abi aigāja. Tee eet, eet un sateek suniti. Kaķitis ar gailiti saka: „Ko tu tik žēlīgi kauc?”

Sunitis saka: „Es jau palicis vees un nespēcigs, un saimneeks idzina mani no sētas. Nu mezinu, kur eet, kur sev barības meklet.”

Kaķitis ar gailiti aicināja suni sev līdz un tee visi trīs aigāja. Celā tee satika zirgu, kas teem vaicāja: „Draugi, kur jūs eesit?”

Celotaji atbildeja: „Ēsim par muzkanteem!”

Parņemet, ai, mani līdz!” līdzās zirgs.

Nu tee panēma zirgu līdz. Cindam viņi tā gāja, tikām ir saulite no, gāja. Celotaji apstāja un sāka prātot, kur biis pārģulet nakti. Te caur meža kokeem paspideja istabiņa, kur dzīvoja slepkavas. Celotaji sāka domāt, kā tint tai istabīnā, un zirgs pirmāis teica: „Tu, sunit, sēdees man mugurā, us tevis lai sežās kaķitis un us kaķisā gailitis. No, stāsīm pret istabīnu un dzēdasīm!”

Tā viņi arī darīja. Kā tik slepkavas idzirdēja savado muziku, nobijās tee un aibēga un muzkanti nu sagāja eekšā. Te tee paēda, padzēra un tad apģulās: kaķitis un pavarda, sunis us sēekšna, zirgs pē durvim un gailitis luktē.

Nakti atrāca veens no slepkavām un gribēja redzēt, kas noticis. Uls pavarāda spīdeļa divi ūguntīnas, tās bija kaka acis. Slepkava to nezināja un gribēja tur esmēkāt pīpi, bet nāvis spraukšloja un saplosīja tam ģūmi. Sunis, isdzirdis pee pavarāda troksni, šnarkstināja, ^{30-teen} un ees da slepkavam kājās, zīrgs tam mūkošam ees pēra un gailitis nodzēdāja pakaļ.

Slepkava tik ko dzīvs no bailem skrēja projām pee saveem beedreem un stāstīja, kādas breemas viņu istabā. Uvens eesplēsis tam ģūmi, otrs ees, nodis kājās, trešs spēris ar kāju un ceturts nodzēdājis: „Kinurīgū, es tevi pakārīu!”

Slepkavas tā isbeedeti, negāja vairs us savu istabīnu, bet saticīģee kustoni meerīgi tur nobeidza savu dzīvi.

4) Kads kungs atlaiģ savu veco sulaini kamdēļ, ka nespēj vairs kalpot. Sulainis eet bēdīģs caur leelu meģju, kur sateek vecu zīrgu, kurš ta pat vecuma dēļ no saimneeka atlaists. Abi nu eet tālar un sateek suni. „Ko tu te varāģes?” sulainis jautā. „Ja, saimneeks mani atlaida, jo nespēju vairs lopus ganīt un mājas sargāt.”

Nu eet visi trīs, kamēr sateek kaki.

„Ko tu te loģna?” visi usprasa.

„Nespēju vairs peles ķert, saimneeks atraidīja.” Nu eet visi četri, kamēr sateek govi.

„Kur tad tu, raibala?” ģee usprasa.

„Tesmenis sarūcis, peena nav, saimneeks atraidīja.” Govs vėl nebi ja isteikuse savas bēdas, te krūmōs ģostīna: ga, ga, ga! un pīlite: pēks, pēks, pēks! arī klāt. Ģīs tapat saimneeka atraidītas, jo nevarēģdas vairs slodēt, ģoslenus un pīlenus perinat.

Tā nu sagadīģās visi vecē kopā: visēem veens pats celģ. Lains nu aisteģēja isi, bet deena vėl ģs ātraki, atšādama visus tumsā. Tenejausi paspīd maģa ūguntīna. Kas ģan tur vareģa but? Kaģim naģģām kāģām jater vaudģģit. Kaģitis, Ģrcitis, aister, dīku dēku, eecērt nadģģinus seonā skrāģu, skrāģu, uskāģģj pee lodģģina līku lēku un eeranga istabā ģaģģus vaudu skaitam.

Visi nu no eet lenitīģām pee ģaģģu māģām, apstāģģ māģas no vi, sām pusem un sāk nu katrs savā valodā blaut, ko spēdami. Ģa bija va, loda, tas bija blāvēens! Visi pakōģģi notrīģēja, visi ģaģģi aisbēģģa, sulainis ar saveem beedreem veen ne-isģģģās, no ģeem neveens ne-aisbēģģa.

Sulainis paglabāja ģaģģu vaudu pagrabā un tad katrs nomelģās

savā veetā: kaķis pagrabā pee naudas, zirgs preekšnamā, govs pee ista,
bas durvim, sunis pee lauka durvim, zoss us krāsns mura un pīle ballā.

Te pa kādam britinam veens no padzītajiem zagļiem sanem dūšu un
eet skatīties, kas tee tādi brošnotāji taīm bijuši. Bet līdz ko drošineeks atver
durvis, te kaķis isskrāpē nelūgtajam veesam acis, govs isbada peevi, zirgs
eesper mugurā, sunis eekož leelōs, zoss sazilina galvu, pīle pārskōkina ne
labā balsi un sulainis tik smejas; zaglis, nabadziņš, ^{aislupājos} aislupājos galvu sa,
kēris.

Citi zagļi, to dzirdedamē, nospreēž ne mūžam vairs us to mājinu at,
pakal neatgreestees. Caur tam atlaisteem, atraiditeem beedreem cēlās tik
labums, jo nu tee dzīvoja netrauceti un laimīgi savā caur dzeesmu
varu eemantotā būdinā.

5.) Reiz dzīvojis pee kāda saimneeka vecs muzkants. Bet veenu deenu
saimneeks muzkantu padzinis tamdēl, ka nav spējis vairs strādat. Ne,
ko darit, vecais muzkants panēmis savu basi un gājis pa ceļu veen us
preekšu. Saticis vecu suni: „Labrit! brāl, kā nu klājās?”

Sunis atbildejis atbildejis: „Labrit, labrit! Man klājās nelabi: esmu
vecs, zobu nav – rītu saimneeks solās mani rītu šaut nost.”
„Nebēdā neko, nāc man līdz!”

Sunis aisgājis muzkantam līdz. Gājuši, gājuši – us veenu reiz satikuši
vecu runci: „Labrit, brāl, kā nu klājās?”

Runcis atbildejis: „Labrit, labrit! Man klājās nelabi: esmu vecs, zobu
nav – saimneece solās mani rītu noslēcinat.”
„Nebēdā neko, nāc mums līdz!”

Runcis aisgājis sunim un muzkantam līdz. Gājuši, gājuši – us veenu
reiz satikuši vecu gaili: „Labrit, brālīt, kā nu klājās?”

Gailis atbildejis: „Labrit, labrit! Man klājās nelabi: esmu vecs, nevaru
vairs laikā pamostees – saimneece solās rītu kaut mani nost.”
„Nebēdā neko, nāc mums līdz!”

Labi! Viisi četri: muzkants, sunis, runcis un gailis, nu gājuši tais,
ni mežā eevsā. Gājuši, gājuši – peenācis vakars un uz reiz palicis tik
tumšs, lai aci duņ.

„Tavu postu! Kur lai nu peestāj?” Kā viņi domājuši. Bet par laimi
drīž esraudzijuši mažu aguntinu. Gājuši turp. Aiseet: viss labi – branga
būda, eevsā leekās silta istaba, bet-ko darit? Škaidri redz: tee kas tur

sekšā grožās, nav labi cilvēki — slepkavas. Nu, ko nu?

„Pag!“ muzkants pēc tāda laiciņa sateicās, „raudzīsim viņus aizdzīt; nostāsimies pie loga un rausim katrs vaļam, ko māc: es ar basi spēle, tu, tu kauksi, tu naudesi, tu dzēdasi!“

Labi! sākuši raut vaļam. Ar tu žē..., to nedzirdēta troksni! Slepkavām tūlin esāves prātā: nu labi vairs nav! Mē tā, kur katrs partīcis, drā un projam!

Muzkanteem tas nu bijis brīnuma pa prātam: tūlin eegājuši būdīnā, labi paēduši, padzēruši un tad likušeos pie meera: muzkants preekšna, mā us salmu kūla, sunis pie sleekšna, kakis pie ugunsķura, gailis luktē.

Bet pirmā nomīgā veens slepkava bij atlēdis klusitīnām atpakaļ paskatītees, kas tur pīrmit viņus īstēni baidījis. Slepkava apskatījees lau, kā: nav neveenā, nu vēris lenitīnām durvis vaļam un žūrejis, vajkā, sekšā: tamšs — nevā ceraudzīt. Beidzot pamanījis ugunsķurē dzirkstelēti; paņēmis skalū un domājis pie dzirksteles aisedzīnat. Bet tā nebijuse dzirkstele, bijuse kaka acs. Mē kā nu lēcis skalū klāt, segrūdis kakim acē. Jā kakis skrāpts! skrāpts! slepkavam ģimē sekšā. Slepkava kā sau, tuve atlēcis atpakaļ, bet par nelaimi usklupis sunim. Suns ciskās sekšā un ustreecis muzkantam virsū. Muzkants pārjēris metamo un devis slepkavam pa muguru. Bet gailis luktē esaucees: „Kur ir, kur ir? Dod man ar, es pakārsū!“

To dzirdedams, slepkava aismucis, ka nedabujis ne nosplantees. Bet muzkants, sunis, runcis un gailis dzīvojuši no tā laika laimīgi būdīnā.

Kustomu leelīšanās, sacīkstes, divkaves (dueli).

Lauva, zīrgs un vilks.

Reiz lauva satīcis zīrgu un sācis leelītees, ka esot par zīrgu stiprāks. Zīrgs zobodams sacījis: „Kakis kāds! mani neecinās, ja es spērsū akme, nim, uguns šķidīs!“

„Viss var būt!“ lauva atnurdējis, bet ja es sitišu akmenim, slapijs paliks.“ Mē tūlin arī krāvis akmenim ar ketnu tik dixti, ka trešam slapijs palicis. Bet līdz ko zīrgs spēris slappjuma veetā, dzirksteles špi, dušas un lauvam preeškidušas pilnas acis ar uguni.

„Vaj akli! tam ir gan spērs! Lauva nobrīnojees aiseedams. Bet celā satīcis vilku, tam vaicājis: „Vadzi, no ka tev visvairak bail?“

„No cilvēka.“

„Re nu, man atkal no zīrga.“

"Tadi jorki," vilks smēķees, man atnāc no tā čūmūla nēmarz nav
bailēs!"

"Ā! putniņ, kad tu zirgu ^{laikam} nēmarz nēesi redzējis; nāc kalnā, es tev
vinu parādišu!"

Uzgājusi kalnā. Lauva sagrābis vilku pa vidu, pacelis gaisā un rā-
dijis no tāceņes, kur zirgs ēdis. Bet celdams saspedis vilku tik dīkti, ka
nabadziņš tūlin galvu nolaidis un bijis pagalam, nedabudams ne
mēli iskārt.

Variants.

Zirgs ēd pakalnē un pats pee sevis dīkti nopūsās: "Nu, to ilgaki
vais nēcetišu! Fa Fēcis man rītu vēl tik smagu vezumu uskraus,
kad ešu pee sava kēniņa, lauvas, žēlastību lūgtees."

Bet tik ko bērais šos vārdus isteicis, te lauva islec no krūmeem
un saka: "Tavas nopūtas dzirdēju. Bet tagad gribu redzēt, vaj pateesi
tik nespēcigs esi. Ēimu jau trīs nedēļas apkārt un nomaitāju visus
glēvulus, turpretim stipros, dūšigos isteicu. Esmu pats stiprs, lamdēt,
gribu, ka mani pavalstnēeki ar'is stipri."

Lauva nu paņem akmeni un isspeež ūdeni no tā. Zirgs to redze,
dams grib kēniņam istapt un speež akmenim tā, ka tūlin dziļšteles
sprāgst.

"Tu esi mans pavalstnēeks!" lauva preecajās un grib aiseet. Bet zirgs
vinu tūlin vēl nelaiž, sacidams: "Ceņiņs kēniņ! man vēl kas us
sirds. Vilks vakar, te pat us ganibām, nokoda manu dēlu, spīgtu nu,
melnu."

Lauva, to dzirdedams, apsolās vilku pārmācit. Netālu tur pat
putumalē, vilks patlaban saulgožī gorās. Lauva tam ussau: "Ko te
gorees, nāc, parādišu labak, kur viņpus kalna labs kumoss ganās."
Vilks steepj, steepj kaklu, bet nevar eeraudzīt, jo kalns preekšā.

"Nu, ja nevari tā eeraudzīt, tad nāc — pacelšu!"

Lauva nu saņem vilku pa vidu un cel tik stipri, ka viss muguras
kauls nobraakst un pats vilks noģībst.

"Ar tavu glēvuli, zirgu eeraugot veen jau noģībst!" lauva smee,
damees nosveež vilku un aiseet.

No tā laika vilkam muguras kauls palicis stōvs.

Fauns vilks un auns.

Pavasari auns ēdis no rudžu zelmēna. Fauns vilks, kas līdz šim bija tikai smaulas aitas redzejis, isnācis no meža un prātojis: „Dzejin, vaj ta būtu aita, vaj ne? Ne, nebiis vis.” Gājis klātāk, bet auns preepzi apgriezies ar vīseem rageem un sabolejis acis. Vilks jau sabijees. Beidzot sevaičajees iten īželīgi, no viņš ar tādiem sirpēm galvas galā darot?

„Ko daru? Gurnus parasu, ja eenezās.”

„Vai! lai paraset viņam arī dousku, brīnum neezot.”

„Labi, labi! Tad panāc te pee ežas.”

Tis lean arī, kā tāds isgurūšais. Auns nu pakāpees us ežas, kura bi, juse ļoti stāva, un tad līcis ragus ar kādu sparū vilkam sanōs, ka pali, cis us veetas.

Vilks un trusis (trusīnš).

Vilks nosējis. trusīnu un grībejis to norīt. Trusīnš teicis, ka šā ga, la ne-asot gārda, bet lai vilks pa preekšu noskaitot pātarus, tad gaļa labar smekēšot. Vilks nu grībejis zināt, kā pātarus skaitot. Trusis nu pamācijis, lai sakot: „Lai mana pusdeena man nāk par labu, lai es ne-aisrijs, lai mani senaidneeki...” Tālak pātarōs trusis jau vaits neticis, jo tam isdevees no vilka rīvels atsvabinātees, laimīgi aisbrāgot.

Vilks medībās. (Pātar).

Vilks isgājis pamedit. Islavijās cauru deenu: nekā. Te eeranga oša galā strazdam līzdu. Vilks tūlin leels: „Nosveed man veenu bērnu, ja ne, nokrīmtišu osi un apēdišu jūs visus!”

Strazds, mulnis, isbailis nosveeš arī. Otrā ritā vilks, ee-ēdeks, klāt atrkal: vēl veenu, citadi krīmtišot noku nost!

Te lapsa - kur gadijusis, kur ne? - peebiksta strazdam: „Mulni, ko apskaudi bērnu? Atsaki vilkam: parādi kirveli, ķekseli!”

Strazds atmostās kā no meega un tūlin osi augšā: „Parādi kirveli, parādi ķekseli, ar ko krīmtiši?”

Vilks nokauņās: „Lapsa, skauģe, tevi mācijuse!” un aiseet. Eet eet - sateek lauka galā gaili.

„Es tevi ēdišu, gailiti.”

„Ne-ēd, ne-ēd, vilcin, vēl neškaitīju pātarus!”

„Skaiti tad drož!”

Vilks, kamēr gailis skaitis, nosēdās grāvmalē pagaidit, bet gailis tamēr no muguras puses peeleek knābli vilkam pee auss un dzeed,

cik jaudas: "Kikerīgū!"

Vilks apreibis un atkritis kā peka augšpēdu; bet gailis tamēr gabalā. Pa britinām atžirgst gan vilks un es nu tālak. Sateek zostēvinu:

"Es tevi ēdišu, tēvin!"

"Vai, vilcin, esmu taču radu rado - ne-ēdi vis!"

"Kas par radneeku man esi?"
"Re, kā ne-atmini: tēva brālis, tēva brālis! (skan līdzīgi zostēvina kļeedzēnam).

"Ko? Tēva brālis!" vilks nobrīnās un aiseet bešā.

Vilks sateek kēvi. "Kēve, es tevi ēdišu!"

"Ko nu mani ēdisi? Man jau nagla pakaļkājā!"

"Es tevīstausu."

"Rauj, rauj, ja vari."

Vilks lēdis klāt, naglu raut; bet kēve spēruse: ī! ī! nevarējis pee, klūt. Gājis tālak un saticis kazu.

"Kaza, es tevi ēdišu!"

"Ne-ēdi vis; tad man jānoskaita paprekoņu pātari."

Bet kaza skaitījuse pilnā kaklā pātarus. Māju laudis teikuši: "Ko ta kaza tik aplam blauj, sskreesim glābt."

Laudis saskrējusi un vilkam bijis jā-aistiniek. Gājis tālak, saticis cūku ar sivenēem.

"Cūka, es tevi ēdišu ar visēem sivenēem!"

"Vai, ceemin, ne-ēdi vis! mani bērni..."

Labi! Bet līdz ko cūka pārskrējuse, saimniece aurojuse meitas: "Cūka bes sivenēem, cūka bes sivenēem - sskreesim mežā sivenus meklēt!"

Saimniece ar meitām aister mežā, vilks satupis glūn laižidamees. Nu pārdzen sivenus sētā, vilks brīnās... Bet saimniece teica: "Saimneek, saimneek! sārgi jēle sētmales: redzejam atkal vilku varzaja mees!" Saimneeks pārķer šaujamo un eet vilku medīt. Sateek vilku, vilks vaicā: "Saimneek, saimneek! vaj tu nezini, kas tas par kaleju bija, kas kēvei naglu kājā sedzina?"

"Es, es tas bija, vilcin!"

"Ače! šis" saimneeks iscēlis šaujamo un nošāvis vilku.

Variants.

Reiz vilks dīkti nogrībejies est. Tas mežmalē izgājis redz - us lauka ēd žirgo un kumelō. Vilks drūz veer pee žirgēm klāt un saka us veco žirgu: "Ak kā es žirgu mīloju. Laid, lai es tavē skaištā kumelū no,

glaudu un nobūdoju!"

"Par ko ne!" zirgs atbild: „Par ko ne, ceļņijams vilka kungs! Bet papriekš apraugi manu kāju. Deļ'z! kas tai kaiš! Nevaru ne pasvīēt, ne pācēt. Klīboju jau sen."

Vilkam par tam leels prieks. „Cik vāegli zirgu var pērunat, vīst domāja. „Labi, apēdīšu papriekšu pašu zirgu un pēcak kumēlu."

Bet tik līdz kā tas grībeja zirgu ais pakalkājas sakert, zirgs tam eespēra tā, ka nguns veens ap acim apjuka. No spēreņa vilks apžilba. Tik ar leelām mokām tas pēcēlās un ašvilks us mežu.

Vilks un auns.

Vilks un auns abi nejausi nonāca pēe upītes nodzertees, vilks dzēra augšpusē, auns vairak us leju. Aunu esraudzīdams, vilks sauca: „Kam, dēļ, tu man sajauc īdeni, ka es nevaru dzert?"

„Kā lai es tev īdeni sajaucu?" auns brīnodamees atbildeja; „tu dzērs augšgalā un es lejgalā."

Vilks sacīja: „Vaj tu vēl spītees par tam? Es tevi tulīn apēdīšu!"

Auns tam atbildeja: „Ja nu tev nav par mani nekāda žēluma, tad es tev vēl pēe tam grību palīdzet. Nostājees tu lejā un gaidi tur mani; es uskāpšu kalnā un tad, lejā skreedams, eesāušos tev pašā rīklē."

Vilks bij ar meere, nostājās lejā un gaidīja, muti atplētis. Auns ātri šāvās zemē un deva ar saveem leelēm rageem vilkam tā pa pēeri, ka šis noģība un nokrita gar zemi.

Tēc kāda brīža atģirbes ērmōdamees runaja pēe sevis: „Nemaz nevar zināt, kur auns palicis! Vaj tas man eeskreģis vēderā vajais šāvees garām."

Varianti.

1) Reiz vilks salicis meža malā avenu un šim sacījis: „Es tevi apēdīšu!"

Avens atbildejis: „Kam tev jāpīlās mani est? Nostājees labak lejā, atplēt muti; es uskāpšu kalnā un eeskreģšu tev dzīvos rīklē!"

Vilkam paticis tāds avens padoms. Avens uskāpis kalnā un deeses ar vīseem rageem vilkam pa atplēstu muti vīrsū, tā ka vilks bijis us reiz gar zemi un pats avens līcees projam, cik tīkai jāudājis. Kad vilks uscēlees, tad teicis: „Deerzin, vaj eeskā palika, jeb vaj cauri isskreģa?"

2) Reiz auns no gana nomaldījes un eegājis notēmōs. No otras puses nāk vīnam leels vilks pretim. Auns sabistās un grīb sēgt, bet

vilks uzsauca: „Kur nu, draugs, steigies, parunasimees! Man dīkti ^{69.}
ēst gribās.”

Auns atbild: „Bet man ir apnicis dzīvot. Atplēt tik platu muti,
es pats tev eskreēšu vēderā.”

Vilks, būdams isalcis, ir precīgs par tādu laimi, atplēt muti un
gaida. Auns nu labi atspējis un dod visā spēkā ar rageem vilkam
pa galvu tā, ka šis tulīn paleek gulam. Auns nu arī big prom, ko
nagi nes.

Šo reibuma pamodees, vilks sāk gudrot: „Kur nu auns palicis?
Vēderā gan nav!”

3.) Avens leeleem rageem bij atskūrees no aitu bara; blēdams naba,
dzīnš skaidija, citas aitas meklēdams. Te - ka tevi nolāpamais! -
saskrējās krītis ar pašu vilku. Vilks uskleedza: „Peeturi! man kas ru,
najas, es tevi ēdišu!”

„Tā tad labi!” avens esmējās, „es atkal cauru ^{deenu} ~~noskraidijos~~, nāvi
meklēdams, nu leelām mokām reiz satiku. Bet tad nu nostājes tur lejā
un atplēt rīkli labi platu, es uskreēšu kalnā un dzīvs liksos tev vēderā
esēšā, esmu dzirdējis, ka tad mana gala esot desmitkrāst gārdana.”

Vilks tulīn aplaizijās veen, nostājās lejā un atplēta rīkli, cik jau
nu jaudaja.

Bet avens, labi attecejes, deva ar rageem tādu drāzeenu vilkam pa
galvu, ka vilks tur pat us veetas palika gulam.

Avens smēdamees aīsgāja. Vēlāk vilks, no balzeena atgīlbis, uscēlās
brīnidamees: „Skreen tavu skrejeenu, seguns veen gar acim nostee,
pās; un nu īsti nemaz nezinu, vaj viņš man isskreje cauri, vaj
aīskreje garām, bet vēderā, ceekās, nebūs palicis.”

4.) Isalcis vilks, sīrodams pa leju, eeranga aunu kalna galā un sāk
kāpt kalnā, lai to aprītu. Šis sesaucās: „Pag, brāliti, ko kāpsi tik aug,
stu, ko pūlesees? Notupees tur pat apakšā, isplēt muti un gaidi - es lekšu
no kalna un eelekšu tev taisni rīkli.”

Vilks ir ar meeru, jo jūtās pāraks nespēcīgs, usrāptees pee auna, un
dava, kā auns vēlās. Auns skreen nu no kalna un gāj ar sarveem ce,
teem rageem no visa spēka vilkam pa krūtīm. Vilks apvelās un auns
aīskreen, no redzamas nāves isglābees.

Pēc laba brīža atmostās vilks no pagēbuma un stiprā treceena
un prāto: „Vaj auns eskreje man vēderā, vaj aīskreje garām? Ēst

20. gan vēl gribis, bet vēders tāds apalš."

5.) Reiz atklida auniņš no ganama pulka un nomaldijās mežā, skrē ja bļaudams. Te us reiz to sateek vilks. Rīkli atplētis, tas taisās norīt aunu.

Tis isbailes sār vilku bīgtees: „Nerij mani vēl tagad, es mazinš un vājš, pagaidi, kamēr isaugšu leels, tad tev bīšu treknaks skumoss!”

„Labi!” atteica vilks, „tev bīs laikam taisnība, es tevi isnesišu no meža pēe citām aitām, kur tad tu vareši barotees un leels augt, bet tūri vārdu!”

„Turēšu!” atteic auniņš un vilks isnes to no beezumeem ārā.

Pēc laba laika sateekās vilks ar aunu. „Nu, vaj turesi vārdu?” ee, saucās vilks.

„Turēšu!” atteic auns, „bet, kas tev bīs no manis, kad tu mani plēsīsi? Tobi veen peekēries, es zīnu labu padomu: redzi, tur krūmās ir kalns, es uskāpšu us kalnu, tu stāvi lejā eeplētis rīkli; tad es skreēšu ar joni no kalna zemē un tev taisni pa rīkli vēderā eekšā. Tā man un tev bīs veeglaxi.”

Vilks ir meerā, auns to noved pēe kalna. Auns uskāpj augšā, vilks paleek apakšā gaididams. Auns, kalniā uskāpis, eesaucās: „Nu, atplēt rīkli labi platu, kai man būtu veeglaxa nāve!”

Vilks atplēs žaunas līdž ausim. Auns dodās kā vējš no kalna zemē, eecirdams vilkam ar rageem tā pa pēeri, ka tas paleek pusedull gulot. Auns pārlēcis vilkam pāri, pa krūmeem projām.

Vilks uscēlās pēe laiciņa, nopurīnājās un teica: „Labs bija gan, bet tikai druscīņ par labu.”

Cūka ar vilku eet skreetees.

Cūka reiz satīva vilku un vedināja šo skreetees. „Skreesimees tad arī, bet labi tālu, vaj tu redzi to mazo mežīņu? Skreesim tur us to mežīņu pa celu veen un vēl gabalu mežīņā eekšā, kamēr es bļaudšu. Bet kas skreējeenu pazaudis, tam jālaujās veenu zobu israut.”

„Labi!” Hn nu sāka skreet: cūka aiselsusis, ko tikai man, bet vilkam soli slaxi, tas palēkdams, lēni jo lēni. Vilks mežā sen jau cūka tikai pēe laba laika eevonās un grib garām skreet; bet vilks ee, saucās: „Nu ir deezgan! Dodi nu zobu raunt!” Cūka deva arī, bet vilks nokoda cūkai galvu.

Reiz vērsis mežā ganīdamies saticis vilku baru. Vilki jautājuši:

"Vērsēli, vērsēli, vaj tev nav bail no mums?"

"Ko no tādeem kaksem es baidišos?"

Par tādu neevajumu vilki briesmīgi saskaitās. Tee tūlī apstāja vērsi, nogāza gar zemi, sasēja kājas un lika kādam aklam vilkam saseet, to sārgat, kamēr pati atnesisot duncūs un tad kaušot.

Bet tūlī ko citi vilki aizgājuši, vērsis lūdzes: "Mīlo, aklo vilcīn, kaut tu zinātu, kā man šo preekškāju grauž saite; atraisi drusku to kāju, lai attirpst."

Aklais vilks bijis kāds žēlīgāks, atraisījis arī. Bet vērsis nu eedevis vilkam pulkī kājas veetā un teicis: "Jā, tā, nu stipra gan. Te, tūri nu atkal manu kāju!"

Vilks turejis pulkī. Pa britinām vērsis atkal lūdzes: "Mīlo, aklo vilcīn, kaut tu zinātu, kā man otru preekškāju grauž saite; atraisi drusku, lai attirpst."

Aklais vilks atraisījis arī. Bet vērsis nu eedevis vilkam pulkī kājas veetā un teicis: "Jā, tā, attirpa gan. Te tūri nu atkal manu kāju!"

Vilks turejis. Pa britinām vērsis atkal lūdzes: "Mīlo, aklo vilcīn, kaut tu zinātu, kā man veemu pavalkāju grauž saite; atraisi drusku, lai attirpst."

Aklais vilks atraisījis. Bet vērsis nu eedevis vilkam trešo pulkī kājas veetā un teicis: "Jā, tā, attirpa gan. Te tūri nu atkal manu kāju!"

Vilks turejis. Pa britinām vērsis atkal lūdzes: "Mīlo, aklo vilcīn, kaut tu zinātu, kā man otru pavalkāju grauž saite; atraisi drusku, lai attirpst."

Aklais vilks atraisījis. Bet vērsis nu eedevis vilkam ceturto pulkī kājas veetā un teicis: "Jā, tā, attirpa gan. Te tūri nu atkal manu manu kāju!"

Vilks turejis visus četrus pulkus, bet vērsis aizgājis mājās.

Atnākušī citi vilki ar duncēm, vaicājuši akļajam: "Kamdel ne, tureji vērsi?"

"Ā, te jau es tūru!"

72. „Antā! Tu esi apēdis vērsi un ne mūs vēl krapsi; silisim to ak-
lo nost!”

Un citi, situši, kamēr nosituši neredzīgo.

Stiona (meža kaza) un vilks.

Stiona jeb meža kaza reiz mitināja savus bērņus šķūnī, teem peesa,
cīdama: „Bērņi mīļee! nelaideet neveena eekšā, kamēr es jūs saukšu šā,
deem vārdeem: bērņini mīļee, laideet mani eekšā: pilni rāgi seena,
pilni ciči peena!”

Labi! Bet stiona nav gabalu aizgājuse, te vilks klāt ar savu rup,
jo balsu: „Bērņini mīļee, laideet mani eekšā: pilni rāgi seena, pilni
ciči peena!”

Stioneni nō³prot tomēr, ka ta nav mātes balsu un nelaiz vis.
Vēlāk pārnāk mātē, pabada pee durvim un saka:

Mīļee bērņini, laideet mani eekšā: pilni rāgi seena, pilni ci-
či peena!” „Ēe tulim pazīst un eelaiž”. Stionie pazīdina un drīz at,
kal aiseet, bet šoreiz aismirst peesacit, ka svešu laist eekšā nav brīv.
Stiona nav gabalu gājuse, te vilks atkal klāt, balsu labi smalku.
spezdams: „Bērņini mīļee, laideet mani eekšā: pilni rāgi seena, pi-
ni ciči peena!”

Stioneni domā: „Mātē jau atpakaļ!” un eelaiž. Vilks apriņ
stionenus un pnom. Pārnāk mātē, ka sauc vaimanas un savās bi-
dās aister kalniņā lapsai sūdzat. Lapsa kalniņā kūra uguni un
vārīja putru. Bet stiona ne pee uguns sildijās, nedz arī isvarito
putru strēba, brēca tikai pēc saveem bērņeem. Lapsa saka: „Nebēc
vis, es tev bērņus gādašu, paslēpees tikai te ais kouma!” Un re, ne-
et visai ilgi, vilks arī atleen, pee lapsas un nosēdās pee uguns kūra
zobus sildit. Lapsa saka: „Ceemiņ, vaj negribi manu isvārīto putru
pabaudit?”

„Ja, ja, labprāt!”

„Nu, tad atgulees augšpēdu, lai varu putru mutē eeleet!”

Vilks atgulaš augšpēdu. Lapsa peesmēla pilnu kausu ar vāro-
šu putru, kā kūpeja veen, un eelēja vilkam rīklē, sacīdama: „Met bal-
tu, met melnu, met dzīvus kazlenus!”

Latv. kustoņu teikas resp. kustoņu epa turpinums.

Vilks ismeta dzīvus stīvenus un aisskrēja, briesmīgās sapēs
dinti kaundams, kā traka projam.

Varianti.

1.) Mežā mazā istabīnā dzīvoja kaza ar divi kažlencem. Katru reizi,
kad viņa izgāja laukā zāli ēst, viņa preekodinaja bērniem, lai labi
aistaisa durvis un lai citu nevenu nelaiž seksā, kā tik viņu pašu.
Pārnākuse viņa sacīot smalkā balsī: „Mīļie bērniņi, laideet mani
seksā! Pilni ciči, pilni rāgi balta piena.”

Ganijusēs zālē, viņa griezās atpakaļ, sacīja minētos vārdus un
kažleni viņu elaida seksā. Tad viņa paēdināja savus bērnus un
izgāja atkal zālē.

Reizi par nelaimi visu to bija noklausījis vilks. Kad secā kaza
aizgāja, viņš pēnāca pē istabīnas un sauca savā rupjā balsī: „Bēr-
niņi, laideet mani seksā! Pilni ciči, pilni rāgi balta piena.”

No rupjās vilka balsis kažleni pazina, ka tā nav viņu māte
un atbildeja vilkam: „Mūsu māte runā smalkākā balsī, mēs tevi
nelaidisim seksā.” Vilks nu aizgāja pē kaleja, lai iskalot viņam
plānaku mēli, tad pātnāca atkal us kazu istabīnu noklausīties,
kadā balsī kaza runā.

Nu atnāca kaza, nostājās pē durvim un sacīja smalkā
balsī: „Bērniņi, laideet mani seksā! Pilni ciči, pilni rāgi balta
peena.” Bērni elaida savu māti, kuŗa tos labi paēdināja. Tad visi
aizgāja gulet un, kad no rīta pēcēlās, tad kaza atkal aizgāja ganībās.

Pēc kāda brīža pēclīda vilks pē istabīnas un teica jau smalkā,
kā balsī: „Bērniņi, laideet mani seksā! Pilni ciči, pilni rāgi bal-
ta peena.”

Kažleni atkal pazina sveso balsi un atbildeja: „Mēs nelaidisim,
mūsus māte runā smalkākā balsī!” Vilks nu atkal aizgāja pē kale-
ja, lai iskalot viņam vēl plānaku mēli. Tad pēvilksis slēpeni
pē istabīnas durvim, paslēpās krūmās un noklausījis, kā kaza
runā.

Drōz veen atnāca kaza, bāzdu kratidama, un sauca: „Bērniņi,
laideet mani seksā! Pilni ciči, pilni rāgi balta peena.” Tad

74. Bērni attaisija durvis un selaida savu māti. Forēiz kaža bija ļoti precīga, ka bērni nebija laidusi nevenu svešu cenzā. No rīta viņa atkal iten droši aizgāja ganītees.

To bija noskatījies arī vilks, kurš pēc na- ilga laika bij atkal klāt pie durvim un sauca smalknā balsī: „Bērniņi, laideet mani cenzā! Pilni ciči, pilni rāgi balta piena.”

Dzirdedami kādu smalku balsi, kažleni domāja, ka mātē at- nākuse, un attaisija durvis. Vilks tulīn eskrēja istabiņā, noro- da kažlenus un norija šo gaļu, bet kauliņus salika skapītī, tad aistaisija atkal durvis un aizbēga projām.

Pēc kāda brīža atnāk arī kaža un sauc: „Bērniņi, laideet ma- ni cenzā! Pilni ciči, pilni rāgi balta piena.” Bet nevens netaisija durvis valā. Tad viņa atgrūda pate durvis un tik vairs bērnu kau- liņus atrada skapītī. Tad viņa palika ļoti bēdīga un sāka domāt par bērnu bērēm.

No rīta kaža jau sāka cept bērū plācenus, kad atnāca arī vilks, lai apēstu arī pašu kažu. Bet sajūtis plācenu patināmo smaršu, viņš sāka kažu mēli lūgt: „Kūmin, dod man arī kādu plāceni, man ļoti gribās ēst.” Kaža arī cedod veenu plāceni, kurš vilks tulīn ap- ēd.

Vilks atkal lūdz: „Kūmin, dod man plāceni!” Kaža labi zina, dama, ka vilks apēdis viņas bērū, negrib vairs dot, bet pēdīgi to- mēr cedod. Jo apēdis, vilks lūdzis atkal.

Kaža atbild: „Es tev vairs nedošu, tamdēļ ka tu manus bērū apēdi.”

Vilks saka: „Ja nedosi plāceni, tad apedišu tevi pašu, kā jau apēdu tavus bērū.”

Kaža atbild: „Pagaidi! kad iscepšu, tad došu.” Ar šiem vārdiem viņa eelēk krāoni tukšu pannu. Kad panna bija jau nodeguse sār- kana, viņa ussauc vilkam: „Plācenis gatavs, iskar labi garu mēli!”

Kad nu vilks atplēs muti un iskar mēli, tad kaža esveež tam nodegušo pannu rīklē. Vilks no leelām sāpēm bēg mežā cenzā, bet kaža ar krūki denās tam no pakalas un tikmēr sit, kamēr nosit.

Tārnākuse mājā, kaža pataisa mažu šķirstiņu, eelēk tur savu bērū kauliņus un aprok tos savas istabiņas tuvumā. Tad viņa sa- kaisa bagatu bērū meelastu un sa- aicina arī savas kaimiņenes us bērēm.

Kazai nu gan bija veēglaka dzīve, bet pate viņa bija laudz
bēdīgaka.

Otrā 2. Variants.

Kaza, plavā aisedama, pamet savu kazlenu kūti un ceeti pee, nodina, tam nabis preekš atvōrt durvis un nekādu svešu celaist, bet aistaisit durvis ceeti. Kad kaza jau aisgājuse, nān vilks pee durvim un klauvī. Kazlens vaicā: "Kaste ir?" Vilks atbild: "Es esmu, celaid mani." Kazlens, mates vārdus peeminedams, saka: "Māte man aislee, guse svešu celaist." — "Es ne-esmu kāds svešais," atbildeja vilks, "jo es esmu tavs rads un znots." Bet kazlens atkal sucija: "Tev nera bāz, das, es tevi nevaru celaist." Tad bija vilkam ar kaunu atkal aiseet, kur tas nācis. Būtu kazlens mātes vārdus nicinājis un vilku celaidis, tad būtu tas vilka zobus gan manijis. (Pee v. Skudera).

Lapsa un vilks.

Lapsa satikās ar vilku un gāja kopā medībās. Reiz tee bija kā, dai saimniecei nozagusi pōdu ar sveestu. Lapsa teica vilkam: "Ja, gad atleksim šo sveestu us zeemu, jo nu vēl var dabūt vishas, no ganam var nozagt aitas, bet zeemu nevarēs nero eegūt." Viņi aīs, nesa svestu us mežu un paglabāja alā.

Ritā sāna zvanit baznīcā; lapsa nu teica vilkam: "Mani aici, na par kūmu bērna kristibai." To teikuse, lapsa aisgāja us mežu un noēda sveestam virsu. Kad viņa pārņāca atpakaļ, vilks dai tad vaicāja: "Kāds vārds lints krusta bērnam?" — "Virsiņš" atbild lapsa.

Otrā ritā atkal sāna zvanit. Lapsa saka vilkam: "Mani aiciņa kristibās." Un aisgāja us mežu, kur noēda sveestam viduci. Tēc tam pagāja atpakaļ pee vilka. Vilks vaicā: "Kādu vārdu lina krusta bērnam?" Lapsa atbild: "Viduciti." Vilks domā, ka lapsa patesi eet us kristibām, bet nezīn, ka ta eet sveestu est.

Trešā ritā atkal zvanija. Lapsa saka vilkam: "Mani aiciņa us kri, stibām." Vilks brīnās un saka: "Kā mani nevens neaicina us kri, stibām?" Lapsa saka: "Nebēdā, es tev pārnesītu no kristibām kuku, kus" (ceema nurculis, ceema maize).

Lapsa aisgāja us mežu un isēda nu visu sveestu lītļz pada di, benam un pārņākuse, pārnesa vilkam kaula gabalu, kurū atrada mēža malā. Vilks vaicāja: "Kas krustbēronam vārdā?" "Dibeninš" atbild lapsa. Vilks, ēgdams kaulu, islauza visus zobus, nosveeda kaulu

76. un saka: „Civ negārds tavš mūkulis.”

Prenāca zeema, lapsai ar vilku pstrūka barības. Vilks atgādājis, ka mežā ir nolikts sveesta pods un abi ar lapsu aizgāja us mežu, us to vektu, kur teem bija nolikts tas pods ar sveestu. Bet, nogājuši, vairs neatrada sveestu. Lapsa teica vilkam: „Citi zvēri ir atraduši sveestu un apēduši.”

Tad lapsa saka vilkam: „Es zinu kādā ceemā (sola=sala) kāzas un tur ir daudz ceptas gaļas, sveesta, maizes, viss kas.” Vilks ar lapsu eet us ceemu. Netālu no ceema vilkam eskreja nāsīs smarša. Vini pēgāja pē klētš. Klētš seenā bija caurums tai leelumā, ka vilks var eelist pa to. Lapsa teica vilkam: „Leen klētī un sveed pa loqu gaļu arā.”

Vilks paklausija lapsai, eelīda klētī, issveeda veenu gabalu gaļas — lapsa to apēda. Issveeda otru, to apēda, issveeda trešu gaļas gabalu un pagalmā atskaneja zvārguļi. Lapsa, gaļu apēduse, aizbēga us mežu.

Saimnece tulīn gāja us klētī pēc gaļas un atrod vilku klētī. Saka kleept: „Vilks klētī, vilks klētī!” Te saskreja kāzineeki, cits ar cirvi, cits ar lapstu, ar meetu un vāzdu un sasīta vilku, kuņš is, spruka pa loqu.

Vilks aisskreja us mežu lapsai pakal un saka: „Nes šup gaļu, us tādu isceetu pēceru!”

Lapsa atsaka vilkam: „Mani suni grībeja saplēst un gaļu atnēma.”

Tā vilkam it nekās netika par dabuteem siteneem. Lapsa saka vilkam: „Vajag bēgt tālar, mums var dzītes pakal.”

Lapsa ar vilku bēgdama isskīrās un ne mūžam nesatīkās vairs.

Variants.

1.) Reiz sadraudzējās vilks ar lapsu un abi nospreeda kopā ejot mek, let sev barību. Reiz lapsa saka vilkam: „Es zinu daudz visadu ēdeenu. Pēc kāda saimneeka ir kāzas un pulks visadu cepšēu.

Kad vini nogāja līdz tam saimneekam, tad ceraudzija, ka klētš durvis aistaisitas, vaļam bija tikai mazs lodziņš. Vilks ar leelām no, kāim eelīda pa to lodziņu eekšā un saka sveest arā gaļu. Vilks tikai paredzeja gaļu, bet lapsa to apēda.

Bet te drīz veen pārtrauca kāzineeki no baznīcas un saimnece skreen us klētī pēc cepšēem. Redzedama klētī vilku, sakleedzās: „Ar

„Lautāni, vilks!”

Kāzņeckai saskrēja cits ar vēždām, cits ar skrūķiem. Nabaga vilks, kas pa galam tā sasita, ka tas tik-tik-ko aizvilks us mežu. Laticis lapsu, tas vaicā: „Kam nenāci man palīgā?”

„Man vajadzēja galu nest us mežu”, atsaka lapsa.

„Tad dod man pa-ēst par manām sāpēm!”

„Galū man atņēma suni un pate glābos no viņu nageem.”

Kādu citu reiz viņiem isdevās saimniecei nozagt sveesta podu. Un viņi noglabāja to mežā zem sūnām.

Pēc ne-ilga laika kādu deeni sāka zvanīt „Engēla kungā” baznīcā. „Redzi”, saka lapsa, „mani aicina kristībāš par kūnu.”

Lapsa nogāja pie podiņa un noēduse labu daļu, atgriezās pie sava drauga. „Kādu vārdu lixa krusta bērnam?”

„Lixam vārdā „Virsinš”, atteica lapsa, tikko smeeklus saturedama.

Otru deeni arī tapat noēda pusi sveesta un pasacīja vilkam: „Vārdā lixam „Viduciti.”

Un trešu reiz sāka zvanīt „Engēla kungā” baznīcā, viņa saka Vilkam: „Redzi, vēl mani aicina par kūnu.”

„Bērnum, kā mani nevēens neaicina par kūnu?”

„Redzi”, saka lapsa, „ka tu esi parleku multkīs.”

„Ēj”, saka vilks, „bet arī man atnes ko no kristību galda.”

Nogājuse, lapsa apēda visu sveestu ^{un saplēsa podu.} ~~Skredama~~ celā atrada vecu

kaulu un ainsesa to vilkam. Vilks ēzdams islauza sev zobus un ar dusmām uskleedza: „Kādu vārdu lixat tavam trešam bērnam?”

„Dibeninš”, atsaka lapsa, un, pagriezusis pie malas, plīst no smeek, keem.

Kad jau lapsa sveestu bij apēduse, tad sacīja reiz vilkam: „Laiks ir, ka apskatām mūsu sveestu.”

Redzedams tā ko, vilks saka: „Lauri meža zvēri ir to padarīju, šī, es tev sacīju, ka mēs nenoglabāsim viņu līdz bada laikiem.”

Tā ar vilka palīgu lapsa bija labi paēduse. Bet gadījās veen, mēr ceest badu.

2) Senas lapsa bija vilka seeva. Reiz kādam saimniecekam bija kāzas. Vilks ar lapsu aizgāja us kāzām, kur sadomāja meklet gārdu, mus. Vilks pa lodziņu solīda klētī. Lapsa esēdās lodziņā. Vilks nēma maizi un galu un deva lapsai. Lapsa ēd un smējās. Te vīra un seevas

78. nedarbus sēranga saimniecība. Ja sāk kleegt un visi kāzņeeņi saskrēja
vilku sist. Lapsa traucās is lodziņa ārā un aisskrēja prom, bet nabaga
vilkam nācās saņemt kreatnus bēlzenus. Tik no dzīvs palicis tas
aissmauca us mežu. Lapsa, laimīgi nokļuuse pirmis vilka mēžā un
saka: „Ai vīdīn, kā mani sasita, es tik no dzīva paliku?”

Vilks vaicaja: „Kur gaļa un maize, ko es tev devu? Man jau tik di-
ti gribās ēst.”

„Tu jau pats biji pee maizes un gaļas, es tik no tāleenes raudzijos.”

Jā vilks ar lapsu sanidās un istēbrās.

Lapsa un smadzenes.

Reiz lapsa bija gauži isalkuse, tamdēļ ta ezagās kādās mājās,
mekledama kādu kumosu rokā dabūt. Isošmajās veenā naktā, otrā
— neka nav. Ee-ees istabā, eeranga abrā mīklu. Nu būtu kas vēderam,
bet nav vaits laika: dzird meitas nākam. Nēkā cita darit, ātrumā lec
abrā ar visu augumu, aprilajas ar mīklu un prom us mežu est to pašu,
cik peclipsis. Te peeronās patlaban vilks.

„Kūmin, kas tas ir, ko tu laiži?”

„Āre, nepazīst smadzenes!”

„Kur tu nēmi smadzenes? Dod man ar!”

„Nē, mīlais, ta maltite par dārgu citeem peedāvat, bet es pamāci,
tu, kā vari pats dabūt. Rau, pakāpies tai krastā un lec ar galvu pret
šo bērzu, tad issprāgs smadzanu vaj cik.”

Vilks tulīn lec arī, bet kā lina galvu pret bērzu, gatavs bija.

Variants.

Reiz lapsa bija dīsti isalkuse un eelida kādās mājās, ka dabūtu
ko ēst, bet nekur neko nedabuja. Eegāja istabā, kur pee krāsns eeraudzi,
ja abru. Tik ko gribēja sakt ēst mīklu, nāca meitas, nu nezinadama ko da-
rit, eelēca abrā, apvilinajās ar mīklu un aisskrēja us mežu, kur satika vil-
ku. Vilks jautaja, kas viņai kaitot, ka laižotees?

Lapsa, kā jau wiltneese, saka, vaj nepazīstot smadzenes?

Vilks grib, lai viņam arī dod, bet lapsa nedod un saka, lai uskāp,
jot kalniņā un lai sreenot pret koku, tad būšot smadzenes, cik gribē.
Tot. Vilks nu arī skrēja pret koku un bija beigts.

Lapsa un lētdabis-vilks.

Kāda mēža malā stāveja veca istabīna, kurā dzīvoja vecs pārtis.
Teem bija sava saimniecība: kucite, kēvite, gosniņa, aitina un dažas vistīnas.

Kūti, kasā tee stāvoja, bija sapuvušam seenām un caurumaina.

Kamēr vacee bija spēcīgi, teem nedraudēja nekādas bailes, un ja kas baidīja, tad vacejs isvelk ais krasns skrošu bisi, pabāž caur logu un izbaida ar sāveeni traucetajus. Pēc meža dzīvojos, tos apmekleja visrai, var meža zvēri, kā: vilks un lapsa.

Vilks bija visdusmīgāks us kuciti, jo ta ne-atklāva tuvotes kūtij. Elgi apkārt staigadams, tas isvilināja ^{kuciti} no pagalma un ta drūz tika vilka vederā. Vacee no rita celušees, gan sauca, gan mekleja raibo Pupiti, bet neatradusi, pārlecinajās, ka ta jau nobeigta.

Pēc kāda laika vilks staigāja jau drošak ap veco mājām. Reiz tur staigadams, satika lapsu un abi norunāja, nolaupt vinu lopinūs. Lapsa pavēleja vilkam, kāpt kūti, isvilkt aitu un nest šai šurp ap, sargat un tad varot kas eet pēc otra laupījuma. Tā vilks arī darā; bet kamēr tas eet pēc otra laupījuma, lapsa, panēmuse aitu, lika us muguru un skrēja ap saimneeka istabu dauzīdamās. Vacejs isdzirdis troksni, pee-eet pee loga un serauga vilku kāpjam kūti. Viņš ātri pakēz bisi un eesāuj vilkam taisni kājā. Tis sevainots sebeģa mežā, bet lapsa, netāli paskrējuse, patureja labas vakarinās. Aitu ap, ēduse, lapsa skrēja vilku meklet. To satinuse, lapsa stāsta, ka te bijuse tās nelaimē. Kāds rāpulis grībejis tai atņemt aitu un tā sanākusi strīdū. Saimneeks, isdzirdis troksni, šāvis seem vīrsū, bet nepareizi lē, zedams kēris sū (vilka) kāju. Vilks noticeja lapsai, bet us veco lauzju mājām baidijās eet.

Lapsa to laiku beži apmekleja vecus pōdus, satindama maz cilveku, eedrošinajās kāpt kūti pēc vistām. Vistas ēzdama, sateek vilku un pēdraud tam, ka vacejs stipri sargot mājas.

Isvilkuse no kūts visus sīkos dzīvnekus, lapsa gāja ^{paedabūt} pēvilinat vilku par palīgu: vacee esot sakrūpuši un nespējot vairs kūti opsār, gat. Tā vilks ar lapsu nolauptēja pēdejos saimneeka lopinus. Palika tik vacejs ar veceni, bet galīgi arī tos vilks isvilka un apēda kopā ar lapsu.

Tad lapsa atral atskīrās no vilka un aisgāja veco mājās dzīvot, kur bija vēl atlinuse barība. Pret istabīnas durvim bij israkta aka, kurā bij aisklāta ar dēlem. Lapsa domāja atral isdarit kādu viltību. Tā bija zināms, ka vilks to apmeklēs un drūz apēdis visu barību. Ta nonēma akai dēles, nogludināja malas un eet tad saukt vilku pee sevis. Tumsā nakti satikušees, gāja abi us veco istabīnu.

80. Kad bija pēgājuši. Kad bija pēgājuši pēc durvīm, lapsa raida vilku pa pēksu, ta esot tam pakal. Vilks, pa pēksu eedams, eksita arā un atdeva savu dzīvību.

Lapsa par tam gārdi pasmējās un bija pēcīga, ka tai nu il, gaki pēctiks barības. Ta palina mājinā par saimneeci, līdz kamēr apēda visu vecu krājumu.

Lapsa ar vilku pagrabā.

Reiz lapsai, skreenot pa celu, isalcis vilks usskrēja virtū un tu, lin solijās apest, bet lapsa gudreneece, saka, lai ejot tai līdz us galas pagrabu. Vilks ir ar meera un abi^{divi}āiseet us pagrabu pēc galas. Ēlēdi pēc caurumu pagrabā, vilks, isalcis būdams, tulīn klāt pēc galas mu, cas un tikai ēd, bet lapsa drusku eed, skreen arā pa caurumu un tad atral atpakal.

No sākuma vilks to nesēvēs, bet vēlat sāk nomanit un vai, cā: „Ko tu tik daudz skrej arā?”

Lapsa atbild, ka usmanot saimneeku. Vilks nu ir meerā un tik ēd jō projām.

Pēc kāda laika nāk saimneeks. Lapsa gudreneece, veennēr skrej, dama arā-eksā, ismēģināja, vaj nav pa laudz ēduse un, vaj vēl var pa caurumu tikt arā. Saimneekam nākot, lapsa steigšus aisbēga.

Vilks arī gan tulīn isdzirdis saimneeku nākam, skrejis pēc cauruma, bet kur tev? — tā pēc-ēdes galas un uspūtees resns, ka neteek vairs arā. Saimneeks nu vilku nosita, bet lapsa aisbēga prom un tā isglābās no vilka atreebibas.

Lapsa un vilks taisa mājinas.

Lapsa sadraudzejās ar vilku taisit sev mājinas. Lapsa taisija no skujām savu mājinu, bet vilkam ta eeteica, lai kas celot savu māji no ledus. Pavasari vilka ledus pils iskusā, bet lapsas skuju būda pa, lica stāvam.

Tad vilks sacija: „Katrā ziņā es tev atreebšos.”

Lapsa atbild: „Nē-ēd vis mani, bet paglabā mežā, kur ir jau kaps! Tur ir paglabats arī mans tēvs!”

Lapsa aisskreja pa pēksu, lai aplūnotu, vaj kaps nav aisbiris. Viņa nostāja kapa otrā pusē un teica, lai vilks nu nākot šurp. Vilks no pēksa lēsdams pār kapi (bedri) pēc lapsas, eksvita eksā. Lapsa viņu apraka, bet pate palina dzīva.

Reiz leelā, leelā mežā mājoja dirkti viltīga lapsa: ta pēvīla visus zvērus. Bet lācis, gudrais vīrs, domāja: „Lai nu kā, bet mani jau lap, sa nepeevīls.” Un pēe lapsas nogājīs, viņš sacīja tā: „Esmu gudrs vīrs, mani tu nepeevīlsi.”

Tad lapsa pāceņāja lāci ar ceptem cāļem un ar desām, un lācis ēzdams palika aplam jautros. Nu lapsa usvedināja lāci is pēe medus vīl eet. Labi.

Un viņi aizgāja leelā dārzā, kur augsti mūrī bija visapkārt un tikai veenā veetā mazi dzelzs vārteli, ja šos vārtelus aistaisija, tad no ees, puses attaisit vairs nevarēja. Un viss tas dārzs bija pilns ar bitēm. Nu, un tā ee-eeđami dārzā, lācis griebeja vārtelus aistaisit, bet lapsa, gudrene, ce, to ne-atlāwa. Tad abi gāja pēe bišu stropa un lācis tulīn nēmas bites kramdit. Bites bāņcem devās laukā un veena tik sāpīgi eedzēla lapsai pašā deeguna galā, ka bij jālaiž levas valā, vaj griib, vaj negriib. Lācis gan vaicāja: „Lapsa, ko tu tur skrāidi?” Bet šī ismelojās, sacīdama, ka ta, pat tikai aisskreēšot vārtelus apskatītees, lai ne-aistaisās ceeti.

Bet lapsa ismuka no dārzā, aizgrūda vārtelus ceeti un leelais gud. reneeks palika eekšpusē kaukdams.

Lapsa un āzis.

Reiz lapsa eekrita akā un domāja, kaut jel kāds to isvilktu. Par laimi gar aku gājis āzis. Lapsa lūdzās, lai āzis to isvelk. Āzis saka, ja tas tur eeleksšot, tad tam tur būšot jāpaleek; bet lapsa, būdama vil, tīga, atbildeja, ka ta tad atnesišot ^{viņam} un viņu atkal isvilksšot.

Āzis tulīn arī eelee. Lapsa ātri uskāpj viņam us muguru, tad us raķem un beidzot islee ārā. Bet lapsa nu nenes vis virvi, bet tikai zobojās, ka āzis esot bijis tāds mulkis.

Varianti.

1) Reiz lapsa eekrita akā un domāja, kā nu tirst no tureenes lau. kā. Beđadijās, ka gar aku gāja āzis, kurš jautāja, vaj akā daudz ūdens? Lapsa saka, ka ūdens ir deezgan un pēe tam ļoti tīrs, ja netic, var nākt paskatītees.

Āzis, kā jau mulka lopinš, eelee tulīn akā. Te lapsa mudīgi uslee āzīm us raķem un iskāpj ārā. Nu āzīm bij jāpaleek akā. Lapsa veenmēr gāja akai garām un zobojā āzi, sacīdama: „Pa, preekšu apdomā un tad lee!”

82. 2.) Reiz eskrīta lapsa akā. Lai gan akā nebija dzīla, tomēr lapsa nevarēja no tās tikt ārā.

Grozās lapsa saltā ūdenī un domā, kā varētu tikt ārā. Šādā lapa jau augšas stundas un domā, bet neka laba nevar izdomāt.

Ēt pa ceļu āzis, sprogains, ar garu bārzdu un lielām līķēm vaģem. Piegāja pie akas, paskatījās un svaudzēja tur lapsu, nobrīni, jēš tas vaicā: „Ko tu, milā kūmin, tur dari?”

„Neko”, atbild lapsa, „atpušos. Ka tu zinātu, manu āzīti, kā te ir labi un patīkami! Kāds mīļo vesums, kāds gārds un salts ūdentīns! Varbūt tev augšā tur ļoti karsts?”

„Uho.” atleic āzis, „nepanesams karstums un dzīst man tā gribās.”
Tad lēc šur pie manis, te mums divatā veetas būs deezgan.”

Āzis, ilgi nedomādams, meta kūlinus akā, bet gudrā lapsa lēca āzīm uz muguru, tad uz rāģem un no akas ārā.

Mulķis āzis tik nenosprāga akā no bada, par laimi saimnieks to atrada un, ais rāģem aismetis virvi, išvilka ārā.

Slimais lauva.

Lauva bijis slimis un visi zvēri pie viņa meelojušies un kurinājuši uguni. Lapsa solijusis lauvu išārstēt: lauva ja-estinot vilka ādā. Lācis tulīn grībejis grābt vilku ceiti. Vilks no bailēm ar atvērtu muti laidis lēkas valā tāisni caur uguni. No tā laikā vilkam skreenot vēl tagad stāv mute valā.

Varianti.

1.) Reiz lauvam bija lapsa ar vilku par kalpeem. Un gadījās, ka lauva saslima. Tad lapsa aisbeģa projām un nebija trīs deenas nemaz mājā. Bet vilks sacīja lauvam: „Ja nu lapsa pārradisees, tad vajadzētu viņu pušu ^{pat} pļēst.”

Kad nu lapsa pārnāca, lauva tulīn paaicināja viņu un jautāja: „Kur tu biji tās deenas?”

Lapsa atbildeja: „Biju dakteri meklet! Dakteris teica: vilku vajagot pušu pārplēst un tev, lauvam, jāsutinotees pirti, tad būsi vesels.”

Labi, lauva pārplēsa vilku un aisgāja pirti sutinatees. Bet, kamēr lauva pa pirti, lapsa prom uz mežu. Un lauva nepalika vesels, nekā: nosprāga.

2.) Vecs lauva palicis nespēcīgs un nevarējis un nevarējis vaits

neveerņu zvēru nokrēst. Tad tas licees us viltību, kā zvērus peemā,
nīt. Tas nogules savā bedrē, islicees dixti vajš un aicinājis citus
zvērus, lai nākot viņu vēl preekš nāves apraudzīt. Kurš zvērs
nu atrācis, to viņš oaplēsis un apēdis.

Pēc kāda laika atrākusē arī lapsa, apskatītes labi, bet eekšā ne,
gājuse. Lauva, to redzedams, sacijis: „Ko tu tur tā skatees? Nāc nu
šurpu apmeklet vājneeku!”

Lapsa atbildejuse: „Man bail, eet eekšā. Es vedzu, ka daudz pēdas
gan aiseet līdz bedrei, bet nekādas pēdas vairs nēnāk atpakaļ.

(Vec. Stenders pēc Aizopa).

Runcis un pele.

Senos laikos dzļvojusi runcis ar peli kā vīrs ar seeru veenās mā,
jās kopā. Runcis gājis us lauku medīt un pelite taisijuse ēdeenu:
cepuse gaļu un vārijuse putru. Pelite bijuse laba un taupīga saim,
necece un runcis bijis ar viņu pilnīgi ar meeru. Pev, abi kopā noru,
nājusī, eekrāt kaut ko arī bada deenām. Bet ko krāt? Pelite sadoma,
juse, ka vislabāk būtu taukus krāt. Labi! Nu pelite sākusē padrus,
cinai veen lasīt taukus un krāt podiņā. Pēdigi viņa peekrājuse
pilnu podiņu, apsējuse ar platu klavas lapu un abi ar runciti ais,
nesuši us mežu un paglabājuši beezšs krūmās.

Atrākusē zema, runcis vairs nekā nevar laukā samedīt un
agraki krājumi arī beigušees. Palikuši tikai vairs meeržu plāceni,
kurī gan patikuši pelitei, bet runcis kārojis pēc galas un taukeem.
Domājis, domājis – pēdigi teicis pelitei: „Vaj zini ko? Eedod man
veenu plāceni, šodeen man ja. eet kristibās!”

Pelite eedeva runcim plāceni un tas ar līkumu aislaidās pee
pašu paglabatā tauku podiņa. Labi sa. ēdes, pārriāk ap pusnākti mā,
jās. Pelite vaicā: „Kas tad ir tavs krusta bērns, dēls vaj meita, un
kādā vārdā viņu nokrustija?” Kakis atbild, ka esot dēls un esot
nokrustijusi par ēsaciti.

Tā. eet pāris deenu un runcim atkal prāts pēc taukeem. Pār,
nācis no lauka, viņš saka: „Man atkal otram kaimiņam ir pee,
dzimis dēls un mani līdz krūmās. Eedod man, pelit, vēl veenu

Pelīte sēdēja kakim plāceni un tas atkal ar lixumu aizdevās us mežu, kur atradās tauru podiņš. Kad nu viņš labi paēdis, pār nāk mājās, pelīte atkal jautā: „Kāds nu šoreiz krustdēlam vārds?” „Pusturšītis, atnurd runcis it kā eedzērees, uskāpj us krāsns un gul.

Pa-ēt vēl kāds laicīns un runcim jau atkal tauru kāvē. Tas pee-ēt pee pelītes un saka: „Man trešajam kaimiņam pēdzimis dēls un mani līdz kūnās. Eedod man veenu plāceni!”

Pelīte sēdēja kakim plāceni un tas nu atkal savu lixumu us tauru podiņu. Šoreiz viņš isēd visus taurus, nolaižās un eet lē, nām us mājām. Pelīte atkal vaicā: „Nu kā tad tavu krustdēlu sauc?” „Isturšītis”, isi atnurd kakis un rāpj us krāsni sildītes. Šoreiz bij irā dousku aukstaks un viņam rēpas bija nosalušas. Aukstums nu vairs arī ne-attaidās.

Maize kustoniši bija sabēguši savās alās un ledze nebija kakim pa spēkam. Pagāja vēl kādas deenas un kaka klēti nebija vairs ne galas ne plācenu. Est gan grib, bet kur ņemt? Bēdajois veens, bēdajois otos, bet pēdīgi pelīte esaucās: „Ko tur bēdatees? Mums taču mežā ir tauru podiņš. Eesim turp, ēdisim taurus un kādu laiku būsīm pa-ēduši!”

Nu eet abi us mežu, skatās – podiņš tukšs. Pelīte istrūkuses jautā: „Kur tad tauri palikuši?” Nu tik viņa sāk pārdomat arī par kristi, bām, us kurām kakis gājis ar plācencem. Zēlodamās viņa pārmet kakim: „Ai, kakit, runcit, kā tu mani mānīji! Ne vis us kristibām tu gāji, bet taurus ēstu!”

Kas tev par daļu, kur es gāju?” kakis uskleedza. „Apēdu tau, nus, apēdišu arī tevi!” Kakis jau gribēja sagrābt pelīti, bet tai is, devās ātri paslēptes zem koku saknem.

No ta laika pele arveem bēg no kaka, kamēr šis no savas pu, ses gūsta peli.

Variants.

Kakis apprecēja žurku (šurku) un abi sadzīvoja dažus gadus iten laimīgi. Tā reiz kakim esgrībejās taurus ēst, jo žurkai jau no senākām deenām bij eskrājūšes tauri, brangi podi, tamdēl kakis esāna gudrot, kā šos tauru podus dabūt rokā. Gudroja, gudroja –

aisgāja pēc žurkas tēva un istruču ilgi jo ilgi.

Bet pārnācis mājās, kas cemelša žurkai, ka tās mate mirstot nost. Žurka, zināms, tulīn prom, māti raudzīt, vaj taisnība, ko kaķis sateicis.

Tar kamēr žurka pēc vecakeem, kaķis ēd taukus ārā. Patlaban jau rija beidzamo podu, te parnāk žurka, ceraugas blēdis pēc tauku podiem! Un nu tā sāk dirsti lamāt. Kaķis saka, lai to tā nelamā, bet žurka lama un lama atspērusis. Kaķis vēl otrreiz saka: „Vaj paliksi klusu, vaj ne?”

Ļi savās dusmās nemaz nedzird. Kā nedzird, tā kaķis «lupa žurkai mugurā un apēda to.

Bet nu kaķis bij arī pārēdes: spēdejs spēde nost un nospēda kaķi.

Un re, nu abi divi guleja pēc tukšiem tauku podiem.

Lācis un pele.

Lācis savā miņā guledams, reiz nokēris nebēdīgu peli. Ta nu sākuse dirsti ligtes, lai palaižot šo valā, nelaimes gadījumā tā arī viņam palīdzēšot. Par tādu palīdzību lācis pasmejies un palaidis pe, li valā.

Reiz eskrītis lācis kēreju cilpās un nekā vairs neticis valā, lai raujās cik raudamees. Pedigi atskrējuse pateicīgā pele, pargrauzuse kādu cilpu un tā palīdzējuse lācim tirt valā.

Pēc secā Hendera ta vispiems sastopama. Ta māca, ka arī visma, zana palīdzība nav nicinama.

Māju pele un lauku pele.

Kādā siltā deenā māju pele isleen no grīdas apakšas un aisten us Sildrova pēc savas radneeces, lauku peles.

„Nu labdeen! Vaj parjīsti arī vēl savu radneeci?”

„Labdeen, labdeen! Kā tad nu māsu neparjīšu? Ar tava preska, ka pēc manis atnāci! Bet vaj ceļu labi zināji, vaj neapmaldījies?”

„Kur nu maldisacs? Bet saki, māsīn, kas ta tur par tādu spurgu, lainu gubu?”

„Tee jau sadīguši graudi, mana veenīgā barība, mana veenīgā maizīte!” lauku pele bēdīgi atbild.

„Ar Devs, tāda maizīte!” māju pele lepni brīnās, „man pēc tādas

36. maizes būtu jānovirst badā. Māsiņ, cik man pavisam citadaka pār
tiku: no rīta gala, pusdienā tauki, vakariņās kreims. Un to visu es,
tik no alas isnārdama, kuknā atrodu. Mana dzīve zelts pret tavu,
Nāc kamdēļ manā mājā un dzīvosim kopā."

"Labi, eesū!"

Kanti abas māšas, radneces, isleen no pagrīdes un jautā cīrcenim:
"Kirkī, kirkī! vaj kāķedamis mājās?"

"Ne, aisbrauca ar pelu adām uz Rīgu!" cīrcenis atbild.

"Nu, tad laiks!" māju peles preecajās. "Pabeeci tu, māsiņ, te pat pee
cauruma; es nesīšu tev klāt un tu nesīsi alā."

Bet līdz no māju pele solus divus parikšoja, te kakis brāc' virsū.
Par laimi, ka šoreiz vēl isdevās alā esprunt, citadi būtu zelta dzīve
pagalam

"Nu nekās!" māju pele meerina radnecēci, "kad nu te ne-isdevās,
ne-isdevās - esim pa pamata caurumu uz klēti spēri est. No est uz
klēti, bet te atkal klizna: saimnecis atver durvis un tā apselis
radnecem kā sadedzis virsū. To redzedama lauku pele tulīt grie-
žās uz savām mājām, sacidama: "Man labar sadigušee graudi dro,
šumā, nekā tavi gārdurni omižīgās bailēs. Es savus graudus pate savā
ju, bet tu gribi tik no otra labuma veen pārtikt. Ar Deevu!" (Sk. pee
v. Itendera un Ler. - Pūskaiša).

Varetu vēl daudz materiala, ejot sīkumās, preekš mūsu tēmatā-
latvoju kuston-ēpa, sakrāt un apskatīt; taņ ceru, ka jau šā no mums ap-
lūkotā veela ar saveem neskaitameem varianteem peetiks, jums, manas
damas un mani kungi, noģiost un noprast, kas un kāds ir mūsu kusto-
ņu ēps. Tas ir komisku dzejojumu starpā cēlaks episku ražojumu veids,
kas cēlees vispirms no intreses un preeka, ko sneedz ^{mums} kustonju - dzivnee-
ku pasaule. Projicejot šēem kustonēem - dzivneekēem cilvēku valodu, pee-
škirot pee tam pa daļai cilvēcigus centēmus un atstājot šēem kusto-
ņu varonēem no dabas dotos pateesos, ^{istos} raksturūs, kadās kustonju dzi-
ve parādās, rodās tad jāutra, besbēdīga, ^{humoristiska} cilvēku dzīves un dzīņas kari-
katura, kā dzīvības pilna dabas dzeja blakus nopēetnajam kautas
ēpam. Visvecākais kustonju ēps ir grieķu "Vaižju un pelu karš" (Batra,
Chornyomadzie, no bātachos un mījo), Homera stila parodija, t. i. līk daudz kā
blakus-dzejojums, kas kāda dzejojuma (vai gadījama - Homera ēpa) forma un isteiksmi
pārnes uz citu, visvairak zemai sferai pēderīgu lauku. Travestija (pārtēpums)

88. par kustoņiem tik garlaicīga allegorija. Kustoņteikas kuire un pees, vilcīgums jau gul kustoņcilvecības un cilvēk-kustoņības aisolibenā, kuri mēs nedrīkstam patvalīgi ar mūsu tagadējās pasaules prāta sve, citem apgaismot, ja negribam kustoņēpa - īstas dabasdzejas krāšņo ēku nebedrīgi no-ārdīt.

Nu tad pats no sevis saprotams, ka kustoņteika tik visnenākās apstākļos, pirmtautas vismaivākā un visklusākā dabas dzīvē vareja iscelties, vāsties tadā laikā, kur meers ar dabu vēl samērā maz bija traucēts un, mazākais, zinamā veidā pate dzīve saskaneja ar kustoņu pasaules sa, tiksmi, ko apraksta kustoņu ēps: kur vēl gana, un medneka - dzīves do, mas ispildīja kautasgarīgā horizonta (apvāršņa) leelu daļu, kur ne vien mežs un lauks bija zvēru - mežputnu pilni, bet gans arī vēl varenu, tam spēkā un veiklībā līdzīgu un us tā ganamu pulku ar tam pašam līdzīgu zinamu teesību tīkojošā tēvīnu rījīgajā vilnā, tad vēl pāra, ku, mežu un silu pārvaldošu varoni piktajā loicē sēraudzija, kur preekš medneka, kas malās caur tumšiem dzilumeem un leelmeža sau, lainām gāršām, pālekais vilks galā silā un sarkanbārdainais ložņa mež, malē bija medneki tepat kā vīnš, un kurus vīnš tamdēl bes to ite, neem kustoņu vārdeem ar cilvēku, it ^{kā} ~~Beedru~~ vārdeem sauca. Bij jau arī preekš medneka un gana meža - veentulībā labi, ar šiem mežonēm, mēžineekēm draudzībā stātes, jo kolain nebija tik ļoti ārigās bailes no bresmām, kurās šie mēžineeki vareja nest, nera eksīcīgās bažas no tā demonā, kas kustoņi dzīvo, no tās drūmīgās, is vilka acim dusmas - sprēgošām acim, zverošās vilka dvēseles, ^{bažas,} budamas tad vēl pilnā spēkā. Meža kustoņis bija tad vēl it kā kas vēl vairak, nera tikai cilvēkam padots, peevarams kustoņis: tas bija drūmīga, tumšā un naidīgā dabas spēka sēmesojums, kā ar burvību apdvēsts, un tapēc kā vien, kārt cilvēkam caur leelaku līdzību spēkā tuvak stāvedams, tā otr, kārt atnal pār cilvēku pāraks un ar fizisku varu vien nepevala, jams. Kā pee mums, tā arī citur ganī, kamēr vilki vel apkārt skrai, dija, bailīgi sārgapūšes, vilka pe vārda saukt: tā peam. Vācijā vilks starp citu saukts Goldfuss, lapsa - Blaufuss; Hesenē vilks daudzkart saukts Hölzing, bet visvairak un parastaki Vācijā saukuši viņu ar se, grozītu, vēl tagad kā lamas vārdu palikušu Wul jeb Wulch, kā jau arī nelabo (Gottseibeins) nemin tā īstenā vārdā vēl šodeen.

Tapat arī šis un ir pēc latviešiem, kā to jau agrāk peminēju, kur
starp citu, piemēram, vilku nav saucusi tā vārda, bet par mežoni, me-
žiniecību, un citādi, arī lopsu ^{kopat, bet} (visvairāk par kūniņu).

Tā tad arī te pats no sevis top skaidrs, ka kustoņu teika pēc da,
kas dabas un bišānas, savā pirmatnībā ir sev pašai ne-apzināma
dabas-dzeja, kura ~~peefloteem~~ apstākļem un attiecībām ^{libinās} (tas tautas gara
savada organisma un pieder pēc viņa galvenām neprecešamībām,
kā visa dabas-dzeja, ja, visa pateesa, īsla māksla visnotāl nav patva,
liga, nejauša rotāla, bet ir vesela tautas gara dzīli ^{propetna} dabas vajadzība, ne,
precešamība. Viss tas, kas Vācijā ^{teiks} agrākās laikā, kurās īstas dzejas noslē,
pūmi guleja apranti neveiclas zinātniecības vīstoklās, kas tur teikts par
Reinēkes Vos' — kuru grāmatu vienīgi pazīna — satiriskām tendencem
un didaktiskiem nolūkiem; kā arī vācu, Thier-Epos Reinēcke Fuchs
vēlas. (kā Goethes apstrādājuma) un jaunakā laikā no A. Glassbrennera
usmatīts tā, kā tad ^{šis} kustoņu ēps būtu lietots kā satīra pret politiskiem
un baznīcas laikapstākļem. Tā teorija saukt pate sevi. Kustoņu tei,
ka grib tik pat maz, us kaut ko lēzet un kaut ko panākt, kā varoņu
teika: ^{viņas nolūks vienīgi ir,} viņa grib tik sevi pašu īsteint, īstāstīt, īsteint pilnīgi naidā
meerā un retraucetā omulībā; turpret satīra pēc savas dabas ir nemees-
rīga un ne-omulīga, pilna alluzija, un ^{vīna paklaus-subrodina,} vēlā visur ^{attiecībām.} savam mērķim ar apzi,
nu paslāpoti, arī ^{presti,} visur ^{vinu} tur noteintību pēc vēsturiskām, ^{attiecībām.} prestijoti. Kusto-
ņu ēpam varēsime tik pat maz, kā varoņu ēpam prešimt vēsturisku pa-
tesību, un kas preesā abiem paleek pāri, tam būs ja-aprobežojās ar vē-
sturiskiem prestijumaem; tikai varoņu ēpa vēsturiskie pēsturas punkti
ir visur vingraki un taustamaki, nekā kustoņu ēpa kādi vēsturiski
prestijumi, kurus jābrad laimejēs un laimases us.cet: visumā ja-us-
skata mēģināmus, kas darīti, lai kustoņteikai prešimtu vēsturisku
un tā tad satirisku draivu, par pilnīgi ne-īsdarvūšamees. Cita leeta
ir, ka satiriskas attiecības ^{vas} pēc kustoņu teikas prestēetes, ar to savitees;
un tas ir gan noticis un proti jau XII g. simtantū, bet taisni tas pee,
rāda gandrīz gaisi, ka kustoņteikas tendence ^{dzīva} tad nebit satiriskas
dabas. Un ja kustoņu ^{teikai} būtu jānāca — ko tā lai mācītu? Ka blēdības
pilnā ismanība pārvar godīgo mulka rīfās. kāvi? Tas tad būtu pa la,
bai daļai vēl trivialaki, nekā kad lai ticetu, ka Nibelungu dzees,
ma būtu preesā tās pamācības sacereta, ka slepkavība ir sodama, jeh
ka Odiseja ^{Homera otrās ēps, dzejots} preesā tam, lai sevas būtu saceem vīrem usticīgas kā P.

Jeb līgavās savam tautasam kā pašaut, kā Inaistīte Noade. Vidund?

90. nelope; Tās nozīmē visu dziesu līdz saknei ismūcināt. Tās nevar atrast patiku pēc lapsas viltībām un vilka laupības kāres, pēc teikas pasakas sarežģējumam, pēc pašas kustoņu darbības, pretē tā nebūt nav kustoņu teika.

Ja esvirojam, apsveram pēdīgi vēl mūsu kustoņu teiku veiklo, tāmo, veenkāršo, kaut arī jo raibo, notikumu pēc notikuma, darbību pēc darbības saistošo stāstu veidu - panēmeenu, ja esvirojam isbēgumu no visām lekcēm ispuškojumam, garām aprakstam, bet atgādājamies isīs, strupās repetīcijas, ne mazumu vecu episku vīlesu un panēmeenu, kā piem. gailis savu tēvu - tēvu dziesmu dziedādams ^{pe} (senaidmēķēm iscel bailes un trācošanu; jeb kā vilks kāzās pa savu tēvu parasi ^{velk savu meldīnu} pēc mūžkāntēm pectapis, bet tad no kāzēm pazīts, top kreteri slānīti u. t. ffr. Ja visu to, un ko esam še ceģaunajūti, nu labi apsveram, tad nevar būt šaubu, ka mūsu preevā ir ēps, kas dibinās kā katrs ēps us dabas pateesības un daudzgu gade simtenu tradīcijas, ar tēkstosēm pavedesēm pēc dzīves saistīts, ar tautu ceši sa-audzis, no nevena isdomats, bet tālak stāstīts no pa-audzes us paau dži, rūpīgi usglabajot no tēvem un tēvu tēvem - senēem mantoto veelu.

Nu beidzot mums vēl jāpārmeklē dažas kustoņu teikas, par kurām rodas šaubas, vaj tās esvirojamās kustoņu epā, jo tām pzejaucās kaut kas pēdabīgs - mglīss.

Lapsa par nabagu - ubagu.

Reiz bija gudra lapsa; tā apģērbās cilvēka drēbēs un gāja ^{ubagot} nabagot. Kādu vakaru viņa senāca veenās mājās un lūdza naktsmājas, ko arī dabun. Bet saimneesi bij vārijūši sausus zirņus un nu lapsa arī no teem dabun. Tomēr lapsa zirņus ne ēda vis koī citi cilvēki: panēma tikai veenu pašu zirni, vairak ne.

Otrā rītā ^{Lapsa} ar savu zirni aiseet us otram mājām un prasa saimneekam: „Kur es savu zirni nolīksū?” Saimneeks atbild: „Noleeci us loga!”

Lapsa noleek zirni us loga un apšējis krēslā. Bet gailis, turpat stāve, dams, panēma zirni un apēda. Nu lapsa eet pēc teesas, apšūdz saimneeku un saimneekam jā-atdod nabaģei gailis.

Panēmuse gaili, ^{te} aiseet us trešām mājām un prasa saimneekam: „Kur es savu gaili seveetošu?” Saimneeks atbild: „Eveeto manā aitu kūti!”

Tiklīdz nabaģe savu gaili kūti selaida, tūlit teķis (terculis) viņu no badija.

Nu lapsa eet pēc teesas, apšūdz saimneeku, un saimneekam jā-atdod nabaģei teķis.

Panēmuse teķi, aiseet us ceturtām mājām un prasa saimneekam:

"Kur es savu ķēpi eevētošu?" Saimneeks atbild: "Eelaidi manā govju kūti!"
Eelaida govju kūti, lelais vērsis nobadīja ķēpi.

Nu lapsa est pee teesas, apsūdz saimneeku, un saimneekam jā-aldod nabadzei vērsis.

Paņēmuse vērsi, aisgāja us makamām mājām un prasīja saimneekam:
"Kur es savu vērsi eevētošu?"

"Eelaidi manā zirgu stalli!"
Bet vērsis vēl ne labi nebij eegājis stalli, te saimneeka braucamais zirgs

no stalla ārā un nospēra vērsi, ka tūdaļ bija pagalam.

Nu lapsa est pee teesas, apsūdz saimneeku, un saimneekam jā-aldod na,
badzei zirgs.

Paņēmuse zirgu pee rokas, aiseet teisni us klātako mežu. Un mežā
lapsa sacīja tā: "Taisni koki, greizi koki, taisates par kamanām!" Tais
reiz tā teinuse - nokrita no gaisa jaunās, smukas kamanas. Nu lapsa
eejūdzja zirgu jaunajās kamanās un braukaja pa mežu arveenu tālak un
tālak.

Brauca, brauca - satika zaķi. Zaķis vaicā: "Kūmin, kur tu braukā?"
"Braucu vizinaters!"

"Nemi mani līdz!"
"Nemtu gan, bet tu salauzīsi manas kamanas. Tomer ja nu tik dixti esi

iskāosis braunt, tad leeci preekšrājas veen kamanās."

Zaķis eeleek preekšrājas un nu brauc abi. Gabalu pabraukūsi, lapsa saka
zaķim: "Ko tu savus zābacinus tik laudz plēsi, leeci visas četras kājas eekšā!"

Zaķis eeleek arī un brauc atkal.

Brauc, brauc tādu gabaliņu - sateek vilku. Vilks lūdzās, lai viņu paved. Lāp,
sa atbild: "Tu esi pa daudz leels un smags, salauzīsi manas kamanas, bet
manis dēļ divi kājas vārī ar eelikt."

Vilks eeleek abi preekšrājas kamanās un nu brauc atkal. Tēc vilks eeliva
otras divi kājas lai kamanās.

Brauca, brauca tādu gabalu, satika leelu brīnu lāci. Tas lūdzas: "Mēlā kū,
min, kaut tu zinatu, kā esmu peekusis! Vaj nevari mani kādu gabaliņu
pavest?" Lapsa atsaka: "Eeleeci tikai divi kājas eekšā, tad jā!" Lācis atbild:

"Ja divi veen, tad nav vērts, ka pee tevis eju sēdet."

"Nu!" lapsa beidzot saka, "tad nāc ar' un sēdi!"
Bet, kas nu nolika? Tivlūdz kā lācis kamanās eesēdās, kamanas tai pa,
šā veetā salūza.

Nexo darit, nu zaķim bij jā-est mežā kokus meklet, ar ko citas kamanas

ustaisit. Zanis aizgāja gan, bet isnesa tik tevu zāgariņu, ka lapsai nebija ko pārlausīt.

Nu bija ja-^{vilkam} cet (savu reiz. Vilks isnesā gan resnaku bērzu, bet lapsa apskatījās: kas arī ne-^{esot} nerāds moks un pārlausza. Tagad lācis gāja un isnesā resnu ozolu; bet arī lapsa sacīta.

Tad lācis sacīja: „Nu, kumina, tagad ir tava reize!”

Lapsa atbild: „Ja, ja, kas viss labi; bet kad es esu mežā, jūs manu zirgu apēdisit. Tāmdēļ tu, zāni, apskatees: ja šee manu zirgu ēstu, tad blauj! Gan es dzirdēšu.”

Kad nu lapsa mežā bija iegājuse, vilks sacīja uz zāni: „Nu raugi tu tikai blaut, kad mēs paprēkām tevi apēdisim un tad tikai zirgu!”

Zanis meatsacīja ne pūpļēsta vārda un pa visam trim apēda zirgu smadziņi, kauli veen atlika ar ādu. Bet kaulus viņi sabāza ādā, nostatīja zirgu stāvus it kā dzīvu un paši aizbēga.

Lapsa mežā iegājuse, sacīja tos pašus vārdus, ko pirmo reiz: „Jaisni koki, greizi koki, taisatees par kamamām!” Trīs reiz tos isteikuse — nokrita no gaisa jaunas, jaunas kamamas. Lapsa panēma kamamas un velk no meža ārā. Ir velk, brīnās: kur lācis, vilks un zānis palikuši? Apskatās vēl, bet nako nemana. Nu viņa est pee sava zirga, pēsit trīs reiz — ak tavu brīnumu! — zirgs sakrīt. Apskatās labi, redz: zirgs pagalam. Nu viņa neko vairs ilgi nedomā, dzēnās bēgļem pa kal, panāk tos pee Sauras upītes un saka: „Fūs blēži! Fūs jau manu zirgu esat apēduši?” Bet šee teepjās un teepjās, ka ne veens, ne otrs ne-^{esot} wainīgi.

Tad lapsa ķērdās pee gudroības. Viņa saka: „Kas pār šo upi pārlekos otrā malā, kas nebūs wainīgs.” Un zānim pašam ^{ja ir mājām} bij jālec, tā lapsa grībeja. Zānis atbild: „Es esmu jauns un veegls zēns, māku labi lekt, es it veegli pār, tikšu otrā pusē.”

Un labi atkāpes, skrees pāri; bet plausē! ekrīt upē un noslīkst. Tapat ar vilku un lāci notika: tee arī noslīka. Bet nu lapsai reize lekt. Še domā: „Es jau gan esmu laba lēeja un ja tomēr ekrītišu, ir tad lela nelaieme nebūs, esmu laba peldētāja.” To sacijuse, lapsa lēca pāri; bet kas bija, kas nebija — ekrīta tapat kā zānis, vilks, lācis un noslīka.

Varianti (zem virsraksta „Lapsas ragavīnās”).

1. Meža malā ganija gani. Izgāja no meža lapsa un prasa no ganeem, lai tee atdod veenu auneļi, un gani ar sedeva. Lapsa, panēmuse auneļi, aisskrēja atpakaļ uz mežu. Aisnesuse aunu, ta ustaisīja ragūtinas, aizjūdzja to un saka

Braukaleļ.

Reiz lapsa braukdama satīna vilku, kurš sāca usstāt, lai to pāved kādu gabalu. Lapsa esēdināja vilku ragavinās, bet braucot, ragutinas salūza. Lapsa nojūdza aunu un saka us vilku: „Ej tu us mežu un sataisi raguti, nas!”

Vilks atbild: „Kā es tās sataisišu, ka es nemāku?”

Lapsa saka: „Nogājis saki tā: liki koki, taisni koki, sasataisat ragu, tinas!”

Vilks noceļ us mežu un saka: „Koks ^(pēc) koka, nava neveena kāda, kā vajaga.” Bet ragutinas nesataisījās.

Aisgājis atpakaļ pēe lapsas, vilks saka, ka nav varējis ragutinas sa, taisīt. Tad lapsa vaicāja: „Kā tu sacīji?”

Vilks atbild, ka šis sacījis: „Koks koka, nava neveena tāda kā vajaga.”

Lapsa saka: „Tu esi maldīgs.”

Pametuse vilku pēe auna, lapsa aiseet pate us mežu ragavinestaisīt. Eegājuse mežā, viņa saka: „Liki koki, taisni koki, sasataisat ragu, vinas!” Un tā sataisījās ragavinās.

Lapsa atvilksuse ragutinas, atrada aunu veenu pašu gulam. Viņa gan pēeļ un aisjūdza auni, bet tas jau vairs necet. Tad ta eerauzē, ka auniem gaļa ir isēsta un aida pēebāsta cisām. Tad lapsa saka: „Kāds blēdis! Saplēsa manu auni un pats nogāja us mežu.”

Nogājuse otru reiz pēe ganeem, lapsa saka lūgt, lai cedod tai vēl veenu auni. Gani vaicāja: „Kur liki to, kurū mēs tev sedevam?”

Lapsa atbild: „Tas isgaisa.”

Tad gani lapsai sedeva otru auni. Lapsa panēmuse auni, aisgāja atpakaļ. Aisjūguse to ragavinās, braukaleja kā agrak. Vilks gan atrkal lūdžās, lai to pāved, bet lapsa nelaida to vairs savās ragavinās.

2. Reiz lapsa aisskrēja pēe kādas saimneces un saka: „Dod, saimneec, es aissnesītu kavem ganeem ist.”

Gadijās, ka saimnece ceļa maizi un, isvilksuse no ceļa, veenu kukuliti pasnecdža lapsai. Lapsa, panēmuse to kukuliti, aisgāja ais pakška un, is, ēduse vidūci, garozu pēebēra pelncem un tos samicijuse, aissnesa ganeem. Nonesuse us ganeem, ta saka: „Ēita vidi līdz viņai vestai un lauzset, bet es eēdu aitas atgrecst.”

Gani kā lauzja kukuliti, tā vīseem acis pēebira ar pelncem un, kamēr tee ismarggāja acis, tamēr lapsa pakšera veenu mazaku auni un aissnesa to us mežu. Aissnesto auni tūlit tur pēeseja un pate, pagājuse tālak, saka:

94. „Līvi koki, taisni koki, saliecaties sliecītēs, ragavīnas pataisiet!”

Lapsai saliecās sliecītes un pataisījās ragavīnas. Tad, panēmuse auni, li, eejūdza to ragavīnās, sēdās pate eekšā un sāka braukt.

Necik leelu gabalu pabraukuse, sateer vilku. Tas lūdzās, lai lapsa pamam ragavīnās kaut veenu kājīnu. Lapsa saka: „Leec, tik nesalauz ragavīnas!”

Vilks elina veenu kāju ragavīnās un, pabraucis meleelu gabaliņu, vai, cā lapsai, vaj nevarētu elikt otru? Lapsa saka: „Leec, tik nesalauz ragavīnas!”

Vilks elina otru kāju un, pabraucis meleelu gabaliņu, atkal vaicā: „Kū, miņ, vaj nevarētu elikt trešo kājīnu? — Leec, tik nesalauz ragavīnas!” saka lapsa.

Vilks elina trešo kājīnu un, pabraucis gabaliņu, saka: „Kūmin, vajaga elikt ceturto kājīnu.”

Elina arī ceturto kājīnu un, pabraucis gabaliņu, saka: „Vajag elikt ir astiti, vedz, kā tā pilna sniega.” Lapsa saka: „Leec, tik nesalauz ragavīnas!”

Kā tik vilks elina asti, tā ragavīnas salūza. „Vajes tev nesacīju, ka salauzīsi ragavīnas? Nu, tagad ej lūdz mežam un saki: „Līvi koki, taisni koki, noliecaties sliecītēs, ragavīnas pataisiet!” Vilks nogājis saka nu ta pat kā lapsa: „Līvi koki, taisni koki, noliecaties sliecītēs, ragavīnas pataisiet!” Bet koki nesaliecās sliecītēs un ragavīnas nesataisīja. Kis, gajis pee lapsas, saka: „Man netaisās.”

Lapsa saka: „Nu pastāvi te, es eēšu atvilkšu.” Kā tik lapsa ^{ais} nogāja, tā vilks gāza aunieli pee zemes, isēda tam viduci un, peebāzīs bmilgām, to nostatīja us kājām, bet pats aisgāja.

Lapsa atvilkuse ragavīnas, vilku vairs neatrada un saka: Vai, kur tas, nav!” Nu jūdza lapsa aunieli ragavīnās, sēdās pate eekšā, sacīdama: „Spet, ^{ees}spet, ^{ees} auniņ!” bet auniņš nesperās, ne-est. Tad vēl otru reizi saka: „Speres, speres, auniņ, smildzina ogstīnā (pakalā), un kā parāsa aļssmit, dzinas, tā auniņš nokrit pee zemes. Tad īsti lapsa nobijās, peraudzīda, ma, ka auniņam isēstas visas eekšās (viss vidus jeb viducis).

3) Lapsa bija nozaguse maizes klaipu, isēduse vidu tukšu, peepildījuse ar šo un to un aisgājuse pee ganceem, lai dodot par klaipu veenu auni, nu! Labi, gani ar meeru. Lapsa panēmuse auniņu un teikuse aisedamam: „Kad jūs maizes klaipu laužēt, tad laužēt tam veenam, us pakaušā!” Un tā nu lapsa aisveduse auniņu us mežu us sacījuse us meža nokor- am: „Līvi koki, taisni koki, kaisates par kamaniņām!” Tūdal, koki ^{īs} istājuseas

par kamaninām. Lapsa eejūguse auniņu un braukuse vīzinātes.

(Nu, kā jau agrāk, par gudro, par ubadzi pārgērbusos lapsu dzirdejam, tā nu ^{ne} savās kamanās zaki, vilku un lāci vīzinātes, kamaninās salūst un lapsa aiseet pēc jauneem kamaninū kokem. Vilks tikmēr isēd auniņam vēderu. Kad ^{Lapsa} jātnāk atpakaļ, auns jau ir pagalam un zvēri aisbēguši).

Nu pēdigi vēl par savadu vilku ^{raustumu} tabu, kurā līdžšinejās feikās nepa rādijis.

Vilki - Deeva suni.

Vecōs laikōs vilkus saukuši par Deeva sunem, jo toreiz patš Deevs viņus labi esot ceredzējis. Vilki par to tad ir rītu skaitijūši zinamā ve. tā pātarus un gaudodami dzeedajuši dzeomas tā ap brokasta laiku.

Reiz kāds jauns medneeks par varu vēlejes redzēt, kā vilki šos pā. farus skaita. Tīnš nogājis novinā, kur visaprāt beezš mežš bijis, usli, dis resnā eglē un gaidijis. Ja, ap brokasta laiku sarādees milzums vilku un vrens, sirms, pavisam klībs vilks atvilcees drusku vēlāk. Bei, dzot citi vilki nostājūšes rīnkē, bet klībo cenēmuši vidū un nu is, celtām galvām sākusī gaudot: - tee bijūši tee pātari.

Medneekam nākušī smeekli; tas joku dēf, vilkus mēdidams, gau, dojis līdž. Bet tai pašā brīdī vilki apklusuši un nekustejuši ne no pē. kas, it kā vēl ko gaididami. Un teešam sagaidijūši arī: pašu laiku, beezumus škiršidams, isnācis mažs, vecs vīrinš ar sirmu bāzdu sneega baltumā, un pasneedzis katram vilkam maizes reecentīnu; tikai klībajm dodams, viņam lai dodot: esot kaču klībs. Vecitis atteicis: man vairak nav - ēd to zaimotaju, tur eglē!

To sacijis, vecitis pazudis kā ūdenī; bet vilki, viss bars, sākušī to eglī graust, kur medneeks uslidis. Drīz eglē jau līgojusēs; medneekam šalkas veen kauleem pārgājusās; te laikā vēl satvēris otras eglēzaru un pārleis otrā eglē. Nu, zinams, kreedzis palīgā. Tad sasvēcūši laudis un isklīdina, juši vilkus. Tā šoreiz palicis.

Tomēr klībais vilks arveenu glūnejis medneeku kur notvert: tas viņam esot atdots un tad jau ne-estu nepametisot. Zinams, tik veegli nepeekluvis vis: medneeks visur staigajis ar cirocēm. Bet reiz pirtā kaču nogrābis. Kad, neeks, labi sapērees, isnācis dzesetes un tai brīdī klībajš pamanijees usklusēt, esot cerāvis turpat krūmōs un apēdis, zīmi veen atšaidams.

Vilkeem esot tāds ceradums: lai edot, ko ēdami - zīmi atstājot, ka varot zināt, vilks to ēdis.

Varianti.

1) Senākōs gadōs esot daudz vilku bijis. Un tur ne tālu no Skrundas maizās ir kalns, ne dižs. Tīnī kalnā vilki katru zeemu kaucamā laiskā sa,

Reiz darbnēni, rija nuldama, esākuši runat par vilku eesāšim un apgalvojusi tā: kad vilki nokaucot, tad isvēlot no vecajem veenu pavēletajim, un tas tad katram pasakot, us kuru pusi ja ejot, ēst meklet, kas tai deenā vajnar, ti jodarot un visu citu vėl.

Bet veens kūlejs, tā kā naticedams, pakampis cirvi, aizgājis us to kalnu, usrāpees eglē un par varu gribejis redzet, vaj kas teesa, ko citi kūleji kūleji par vilkiem runājuši.

Patlaban krēsla metusis. Te sākot tikai rastees vilki kopā. Sanākuši, nostabulejuši savu gaudu dzesmu un tā veenu no vecajem isvēlejuši, lai kas katram isgādina, ko biis darit un kur ko dabūt. Bet pulka vidū bijis veens klībs vilks, tam isvēletais teicis: „Tev, klībini, tas, kas tai nokā sēd!”

Kūlejs, to dzirdedams, gauži nobijees, bet domājis: „Man cirvis ir, ko viņš man var darit.”

Un nu klībais tupejis un tupejis apamē tā koka ilgu laiku, kūlejs ne, varejis tint zemē. Istupejees, isgaidijees — us veenreiz ees gan projām. Nu tikai kūlejs mudigi no koka zemē un prom us riju. Istastijis citeam kūlejem, ko pzedzivojis un kā isglābees. Tee teikuši: „Ja tu pateesi klībajam esi atdots, tev labi nenbāsees, tevi saēdis kādreiz, gan tu redzesi!”

Kūlejs atteicis: „Ko tāds mums var darit? — Te esam divdesmit kūle, ja un tad no kēma laiditees — nositisim, nodursim!”

Labi, labi, tā palicis. Otrā vakarā, kad gājuši gulet, drošības labad aistaisijuši visas durvis labi ceeti un šo atdoto kūleju vėl eemēmuši pa, šā vidū. Bet — kas ir? — no rīta skatās, skatās — atdotais kūlejs trūkst kā trūkst, lai meklē, kur goib. Pēdīgi meklejuši vilku kalnā — atraduši tākai kājas un galvu (gālu) veen, vilki noplēsuši.

2) Tee veenam ^{na āšim} tirumā bijuse ābele; pee šīs ābeles vilki ik vakaru gau, dojuši. Bet reiz māju puisis gribejis noskatitees, ko vilki īsti pee ābeles dara. Viņš laiku jau uslīdis ābelē, paslepees garīs un gaidijis. Ja, vana, tā sanāx vilki, iscel purnus gaisā un gaudo un gaudo. Kad pabeiguši gaudot, tad no augiās (no debesim) novituse tāda ērmīga leeta, it kā ees, žas, un spēcīga balsis saukuse: „Ja ar to nepēetē, tad ēdeet to, kas tai ābelē!”

Puisis nepauki nobijees, bet vilki tūdal saklupuši ap nosveesto leeta, veens — divi no ēdusi un tad sākuši ābeli krīnst. Puisis redzējis, ka labi nabis. Sācis klēgt palīgus. Pasvērējuši māju laudis un aistrenku, šī vilkus. Bet vilki ^{konkrēti} neaismirsusi, ka puisis viņem atdots. Puisis tamdēļ nedrīkstējis nekad nartis veens pats laukā eet, jo zinājis, ka vilki katru reiz ispilda smalki, ko apņēmusees.

Latv. kustomu teinas resp. kustomu ēpa turpin.

Bet otrā gadā gadījās citā sētā kāzas, kurās arī puisis ee. aici, nojūsi. Nakti šķiroties puisis gan lūdžis, lai pavadot visu nakti ar mājām, bet neveens negadījes - un viņš domājis: „Vaj tad iten šo nakti kāds launums notiks,” un gājis veens. Bet kā par brīnumaem turpat ais vārtiem vilku pulks usbrucis puisim un noplēsis. No rīta kaulus veen atraduši.

3.) Kadās mājās bijušas kristības. Daži kristībneeki sasēduši us sleekšna un šo to pārrunājuši. To pēpēži eeraudzījuši kalnīnā, ne, tālu no mājām, vilku, kas drusein eegaudojies. Veens kristībneeks pa smējies un teicis: „Platgalvīt, platgalvīt, platgalvīt, ko tu tur buldu, rē?”

Bet lūdž to isteicis, vilks pazudis.

Tā palicis. Bet - kas ir? - vakarā, tumsā šis pats kristībneeks, kas to vilku par platgalvi lamājis, eet us mājām un sateek laelu vilku ganiklu. Vilki tikai leen arveenu tuvak, arveenu tuvak un zobus veen atnirdz. Laine vēl, ka mācejis atraidit, sitis veen atšubenu (at, šaubu - atšaudu) ar divi vilkiem pa peeri un teicis: „Vaj ne-eesat purvā gulet, vaj ne-eesat purvā gulet!”

Vilki aisgājuši gan, bet nu tikai vīrs atgīdis, ka tad vilkus nevar vis lamāt, ja tee gaudo.

4.) Vilki esot Deeva sunīsi, tos nevarot vis aplam mēdit. Kad vilki gaudojot, tad Deevs viņus barojot.

Braukusi ceļa vīri, gaudojusi vilki, veens nu sācis mēdit, tam bijis labs zirgs. Bet kas noticis? Citi aisbraukusi un šim zirgs peeku, sis un tikai vairs lenitem vilcees. Pēdigi braucejs eeraudzījis meža mala uguni un gājis klāt, lai varetu nakti pārļaut. Visap. kārt ugunij tupejusi vilki, lipas atgriezusi pret uguni. Tā ceļa vīrs pēgājis, tā usreiz visi galvas saslējuši un lipas situši us zemes. Tūlit veds tēvainis uskleedzis: „Meerā!” Vilki arī tūlit galvas nolai, dūsi un palikuši meerā.

Vecītis teicis: „Nu tevi ēdis par tam, ka mēdiji manus sunus.” Ceļa vīrs lūdžis, šim mājās esot divas barojamas cūkas, šis tās at, došot, lai viņu ne-ēdot. Vecītis arī palicis ar meeru.

No rīta ceļa vīrs pamodees: ne-atradees meža malā, bet plavas vidū. Pārbraucis mājās, atradis, ka cūkas jau bijušas vilku apestas.

5.) Citrārt vilksem bijis jācēt reiz pēc Deeva, apvaicātees, ko Deevs teem vēlējis ēst. Bet veens vilks, slinks būdams, islicees par slīmu, un nav gājis, teindams:

"Redzēs gan, kā Deevs man atsūtīs labu cepeti, ja dabūs zināt, dzirdet, ka esmu slīms!"

Bet citi vilki apsūdzējuši, ka slinkis tūstām palicis mājā.

"Labi!" Deevs teicis, gan viņu dabūšu!"

Slinkais vilks veenu deenu, otru deenu isgaidījees cepesus, bet velti. Nevarejis vairs ceest, kā gribējis ēst. Nevis darīit, bijis jācēlās augstām un jācēt Deevam lūgt est. Deevs jautājis:

"Vadzi, kur tad tu biji vīndeen, kad citi vilki te sanāca?"

"Slīms biju!"

"Ja slīmību bīsi redzējis, tad tīksi vesels, bet ja nebūsi redzējis, tad dabūsi redzēt!"

Bet vilks to nemaz neklausījees, tik kunistējis: man

- "Vai, kā gribās ēst; vai, kā gribās ēst!"

"Nekunsti!" Deevs ussaucis, "ej us mājām! Mē cēla satīksi vīru, ko vari ēst!"

Labi! Nu gājis, gājis - us veenu reiz eeraudzījis leelu vīru. Vilks aisstājees vīram preekšā, sacīdams:

"Vīrs, es tev ēdīšu!"

"Labi!" vīrs atbildejis, "bet tad man drusku te pat grāvē jāno, mazgājās, tu redzi, cik melns esmu, kā tādu ēdīsi."

Tas vilkam paticis: lai mazgājātees!

Vīrs mazgājees, mazgājees; bet to darīdams, nezin kā atļapis grāvmalē labu ērkšķu stību nogreest.

"Vadzi, ēdeļ, nu esmu balts, bet ļauji man tavā astē noslau, citees!"

Ja, ja, lai slaukotees.

Bet nu vīrs sakēris vilku pēc astes un sūcis ar ērkšķu stību nežēlīgi mētet: atvelejis vilnu ar visu ādu no sāneem. Vīls ne, jauki kaucis pēc palīga. Iaskrējuši citi vilki vīram atmaksāt, bet vīrs ussprucis kora. Vīlki sākuši koku svīnst, lai dabū, tu vīru rokā. Tomēr vīrs bijis gudrs; labi redzādams, ka sasi, stajām vilkam drūz jo drūz jāsprāgst - saucis:

„Lai būs, kam būs, plikajam jau būs; pēc teem citeem arī būs!”

Kamēr tur saucis, sasistais vilks pāteesi pagrīžojies sānus un nosprādzis. Citi vilki to redzēdami, sabijušies un eebēguši mežā.

6) Necir tālu no kāda kroga bija kādam saimniekam mājas. Kādu svētdēnu vakaru tani kroga ir balle, visi laudis noiet uz krogu; tikai viens vīrs palicis mājās. Tas sēd un domā, vaj šim arī būtu vērts, uz krogu eēt. Labi ilgi domājis: ees gan. Ejot pa to ceļu, kas uz krogu aizved, sateek vėnu vilnu. Tas vilns saka:

„Es tevi ēdišu.”

Vīrs apdomājis atbild: „Laid mani uz mežu nomazgāt muti.”

Vilks saka: „Ēj un nomazgā ātri!”

Vīrs nogājis mežā, nomazgā vis muti, bet grieņ rīkstes. Labu pulku rīkstes ais jostas aizbāzis, eēt atpakaļ. Vilks jautā: „Vaj nomazgāji muti?”

Vīrs atbild: ja; bet kur lai muti noslauka?

Vilks saka: „Slauki manā astē!”

Vīrs noslauka vis muti, bet tin asti ap roku. Kad nu vīrs vilku stipri ais astes nonāmis, sāk to sukat ar tām rīkstēm un nosuka ķīri pliku un tad palaiž valā.

Vilks kauc uskaudams. Un nu vīrs eetauga, ka nāk vilki kā dulli no meža ārā. Tin ko vīrs ustapa rokā, le jau vilki sa, sūrējuši ap to. Plikais vilks iscelāis stāvu un citi vilki sāk kāpt vėens uz otru. Trīs vilki krūka, ka bitu pae vīra tikušā augšā. Vē, ram paleek bail un kas sauc: „Lai būs, kam būs — plikajam būs, lai būs, kam būs, plikajam būs.”

Kans plikais no apakšas ārā un projām uz mežu. Citi sāk kau, tees, citi nositās vrisdami, kamēr reti tin savu dzīvību glāba. Kad nu vilki nositušies, gul pagalam, vīrs kapj no koka zemē un tad nu eēt uz krogu un dzīvo zālī; bet bailes arī diezgan bijušas.

7) Vecs vīriņš saticis mežā vilku tēvu. Vilks ļoti bijis isaleis un uz, blāvis vīram: „Sataises, tev jāmirst! Jorīt tu ne-atlāvi man kaoli, nē gulet! Vēl tagad mana galva sāp no tavas aurešānas.”

„Milo kuplasti! es jau tin degunu nošņaucos.”

„Lai nu kā, tev jāmirst, sataises!”

„Kas stipraks, tam mižam kaisniba!” vīrs nonurdejis un tad

māmaes vilku lūgt, lai atvēlot preeks mirstanas pee viņa astes mir-
stamo sveci nomērot. Vilks atvēlejis. Nu vīrs sveces mērošanai no,
 greezis labu mērošanu, istu metamo, un tad, vilka asti ap roku ap,
 lidams, sācis tik meetet, saukdams: „Kas stiprs, tam taisnība, kas
 gudrs, tam padoms.”

Beidzot aste notrūkuse un pussisto vilku vīrs smeedamces esvee,
 dis krūmōs. Vilks drīz atžilbis un sācis kaut. Us viņa kauksānu
 saskrējuši tik daudzi vilku, ka vīrs tik mokām vėl paspējis eglē us,
 sprunt. Nu vilki ilgi prātojuši, ko darit. Beidzot nospreedūši cits ci,
 tam mugurā kāpt un tā līdz egles galotnei pacelties.

Sasistajam vilkam tas bijis ļoti pa prātam. Viņš tūdaļ nostā,
 jees pee egles un līcis citeem sev us muguru kāpt. Drīz vilku čupa
 pacēlusis līdz egles galotnei. Patlaban tāpees vėl beidzama is vilks
 augšup un gribējis vīru; ^{kampt} bet šis eēcukstējis tam ausi: „Vaj dzirdi
 brāl! kamēr tee citi manu meesu apēd, ēd labak te augšā pats. Es
 peeturēšos pee zara un tad tik kod. Bet eekams eesac, atvēli us
 atru roku pee tavas astes mirstamo sveci nomērot.”

Vilks atvēlejis. Nu vīrs isvilcis naželi, nogreezis vilkam aste
 un nosveedis zemē, esaukdamces: „Pliksāni! ša tava aste!” Plik-
 sānis, sasistais vilks, knaši vēris asti, jo domājis, ka tā viņa
 aste; bet visa vilku čupa, pliksānim no apakšas islēcot, nu saku,
 psuse, vrotuse. Kaklus lauždami, tee aislaidušeēs kā taurini pro,
 jān. Un no tā laika vilkeem visem kakli stēvi.

8.) Sen. senōs laikōs kādā nezinamā malā dzivoja veens skro-
deris, kurš gāja no ceema us ceemu, laudim drēbes šūdams. Reiz
 viņam eekrita eet pa mežu, kur peepeži tam parādijās vilks. Lo,
 ti nobijees skroderis nostāja us veetas, kad vilks klāt pēgājis sa,
 cija: „Gulstees pee zemes, es tevi ēdišu!”

Skroderis atbild: „Kd tu mani ēdisi, jo es tavā vēderā ne ee,
 tilpšu? Lauj labak man pamērot, vaj eetilpšu, vaj ne?”

Vilks atteic: „Mēro tad drīz!”

Skroderis nu, panēmis vilka asti, aptina to ap roku un sāka
 sist ar pletīzaru vilkam pa muguru. Tad vilks sāka lūgtees,

lai laižot šo valā, šis vairs viņu neaistivšot. Skroderis arī palaiž vilku, teikdams: „Skrej us visām četrām pusēm!”

Vilks aisbega kaukdams un gaudodams, bet skroderis vēl nepaspēja izeēt no meža, kad vilki sāka saskreēt no visām ma-
lām. Skroderis, istrūces no leelām bailēm, usspruka kāda ko,
ka virsotnē, bet vilku bars saskreja visapkārt ap to koku. Tad
vilki nostatīja to vilku, kuru skroderis bija sitis ar savu dzel-
zi un nu tee sāka kāpt cits us citu, kamēr tikai vairs divi istrū-
ka līdz skroderim.

Skroderis sāka runāt: „Lai tiks, kam tiks, bet apakšējam tiks
par visēem vairak!”

Apakšējais nobijās, ka šim tiks par visēem vairak, laidās
bēgt projām, un nu gājās visi citi vilki zemē, ļoti sadusmojās
un saplosīja sasisto vilku gabalu gabalūs. Bet skroderis nokāpa
no koka un aisgāja laimīgi us mājām.

9) Kādam saimniecīkam bijis daudz aitu; bet natru ritu tās biju,
šas nosvidušas gluži slapjas. Navarejis saprust, kas viņas pa nakti
trenkā. Bet māju puisis bijis leels drošņeks: apņēmes aitas vak-
tet.

Labi! Vakarā panēmis kretnu rungu un aisgājis us nūti. Te
nakti us reiz pēnāk vilks, sebāž pa lodzīnu lipu un sāk aitas
plētēt: „Siks, arā, siks! siks, arā, siks!”

Nu tad puisis sakampjis astes vilku ceeti un velē tam ar
rungu pu muguru, ko jaudā. Tikmēr sitis, kamēr mugura pavisam
jēla, tad palaidis.

Bet, kas nu noticis? Puisim kādu deenu gudījēes caur mežu eēt.
Te nu tas saticis leelu baru vilku, pūli bijis arī tas vilks ar jēlo
muguru. Ko nu? Ais bailēm tik tik varejis eglē usrāptees.

Bet vilki kā zaldati apstāj eglē un zobus atņirguši, ~~Ma~~tais tikai
veen augšā, kur mesnis. Pēdīgi tas plikais vilks notupās pirmās
zemē, tad otrs tūlin kāpa tam mugurā, trešais atkal otrajam mu-
gurā un tā krāvušees cits us cita, ka tik pae puisa tint. Bet pui-
sis bijis gudrs: nogreezis eglei zaru, pataisījis rungu un to vici,
nājis kleegdams: „Lai kam būs, bet plikajam gan būs; lai kas da,
būs, bet plikais dabūs!”

Plikais, to padzirdis, no apakšas - vadzi - laurā un viss vilku

102, stabs, zinams, sabrucis. Citi, eeraudzījusi plisko begam, arī laidu
ši pekas valā. Pūsis nu meelīgi kāpis no kona zemē un omeeda,
mees gājis us mājām.

10.) Veens vīrs gājis us mežu sēnot. Sācis dīkti liet. Vīrs eelidīs
ozola dobumā, no leklus glābdamees. Atnācis arī vilks pee dobu,
ma un peespeedis asti, lai ta nesalītu. Vīrs sakāris vilku peastes
un sācis sukāt, kamēr sāni līdz kaulam bijuši jēli. Beidzot vilks
pasprucis valam un sakaucis citus vilkus.

Sēnotajs, to manīdams, pametis sēnes un usbēdzis us seena šķū,
ņa. Vilki sanākuši gan, bet kā aiso meegt vainigo: šķūnis angsts.
Beidzot sagudrojuši cits citam kāpt virsū un tā līdz vīram pacel-
tees. Labi! Pliksānis tūlin pats pirmais nostājees un citi nu kāpuši
arveenu angstak, arveenu angstak. Bet jo šee kāpuši, jo vīrs saucis:

"Būs, kam būs — pliksānim jau būs!"

Pliksānis (sasistais vilks) domājis:

"Devs zin, kas tad tur būs? Pag, pag — drusku jāpaskatās!"

Pliksānis islēcis no apakšās skatītees; bet tad tūlin visa vilku
čupa gāzuses, kaklus lauzdami, un sēnotajs tā isglābees.

11.) Veens vīrs, bēgdams no vilkeem, uskāpis seena kaudzē. Peenā,
kuši vilki, bet netikuši viņam klāt. Tad sākuši cits citam
kāpt us muguru, lai tīktu vīram klāt. Daudz vairs netrūcis, ka
vilki jau būtu viņu sasnieguši. Vīrs redzejis, ka pašā apakšā
nostājees klībs vilks. Tā nu viņš esaucees: "Lai nu kam es vīti,
šu, bet tam klībajam es būšu."

Klībais to dzirdedams, isrāvees no apakšās arā, lai varetu
pirmais vīram klāt tīkt. Bet nu nogazuses visa rinda zemē,
vilki vairs drēiz negribejuši kāpt us seena kaudzes un tā vīrs
laimīgi isglābees.

12.) Reiz vilks sūdzejees Deevam, ka trīs deenas ne-esot ēdis. Tad
Devs esot apžēlodamees teicis, te ne tālu esot zirgi, lai ejot un ap-
ēdot to kēvi ar lauko peeri.

To sarunu noklausījees peegulneeks, aisskrōjis ātri pee kēves un
nosmērejis kēvei balto laukumu us peeres, ar diirām.

Vilks ismeklejees lauko kēvi, bet neatrādīs. Viņš nu est

Atru reiz pēc Deeva un saka, ka tādas kēves tur nemaz ne,
esot. Deivs nu sacījis: „Nu tad apēd pašu pēgulņeeku kēves
veetā!”

To dzirdēdams, pēgulņeeks dirti nobijies, aisskrējis pēc kē-
ves un nomazgājis tai atkal tūru pēvi. Pats nu laidees us mē-
jām, jo pēgulā gulet vairs ne-ēdrošinājes.

No rita nu atraduši lauko kēvi ganibās saplēstu.

13.) Zemneeks bij izgājis mežmalē us plavu un plāva seenu. Vilks te
pat dzīvodams, glūneja us zemneeku, gribēdams tam usbrukt. Vīnu
tinai atbaidīja iskapts, kuŗa bija zemneekam rokās. Tomēr, gribēdams
to sabaidīt, vīns aisgāja tālak un sāka kautt. Zemneeks to isdzirda
un tik pasmīneja.

Vilks atkal atnācis atpakaļ un glūneja us zemneeku. Tis apstā-
jās plaut un sacīja us vilku: „Panāc, draudzīn, šusp, uspēposim, us,
pēposim!”

Vilks, redzēdams iskapti nolīktu zemē, pēnāca tuvak. Bet zem-
neeks jau redzeja, ka vīnam acis zib un spalva us muguras celās
stāvu. Ta bija zīme, ka zvērs ir sanīknots. Zemneeks isnēma šķil-
tāvu un pēlīcis vilkam pēc pašā purna, šķīla uguni. Dzīvuste,
les eelēca vilkam acis, tas sabijās, eskrēja mežā un sāka kautt.
No ta laika arī vilkam acis pa nakti spīd.

14.) Reiz vilks ganam noplēcis divas aitas un tūlin ar' apēdis.
Vēlar gans atradis vilku mežā kā nosprāgušu zalam - bijis pārēd-
ees. Nu gans sagudrojīs atrebties: nogreerzīs labu stību, panēmis vėl
ar' akmeni, uskāpis vilkam mugurā un tikai sācis meetet.

Vilks atmodes un bailēs sācis ar ganu mugurā tik dirti skreēt,
ka iten drēz pārskrējes un us veetas bijis beigts. Ganam akmeņa
nemaz vairs nebijis jālaeto.

Atskats.

Tīs kustonu teinas, šee kustonu poemu cikli droši vispirms
cilvēces is ganu. un medneeku dzīves, kur ganu dziesmas un med-
neeku nostāsti savijušees - sakusuši ar kustonu mytu un caur tam
lēpti dzējiskā apgaismībā, kā varonu dziesmas un nostāsti -

104. stūstijumi par cindam un kara gāzeem savijusās - sakususi ar
deevu mytu. Un deevu mytus pēdas eerangam pat vēl kustomu
teivās, kā peem. tai mūsu nodalā „Vilki ir deeva suni” un šis
nodalās variantos, peem. 2., 4., 5. un 12.

Tapat lapsa tui nodalā, kur ta pārvēršās par rabadzi-ubadzi
ar savu koku apvārdošanu un savām no gaisa nokritušām ka
manām rāda jau pacelšanos (pāri par raganu) savādā, ^{zināmā} mysticis-
mā. Ja kustomu grēku sūdžešana aistrāda ut agreeem katolu lai-
keem, tad ^{veerārt} tādas leetas, kā lapsas koku apvārdojumi („Liki koki
kaisni koki, salscabees slacitēs, ragavinas palaiseet.”) un us tādu
vārdu triskārteju atkārtojumu no gaisa nokrit jaunas, smukas ka
manas jeb ragavinas, ^{kā} tad otrkārt ari tādas leetas, ka us vilku
gaulošānu no augēas (no debesim) nokrit ^{kuem} tāda ērnīga leeta, it kā
eēzās” un spēcīga bals sauc: „Ja ar to nepateek, tad ēdeet to, kas
tai ābelē!” (Abelē bij uskāpis māju puisis, noskatitēes, ko in vakaru
^{isti} pēe ābeles dara) — tad, ^{es sākmu} tādas leetas ir pavairan pūrdabīgas, atskait-
damās no īpašībām, kādas pēeskrītēas keem citēem kustomēem. Te
jau mytismais pāreet mysterioza.